

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله والمتكبر درین فیض از دریشان کتابی شریفی در مطلوب طایف سالکان شریفی

هدای العرفان

۱۳۵۹

در بیان از کار طریق عالمی نقشبندی

تصنیف لطیف قدوة السالکین زبدة العارفين مولانا محمد و مولانا
و مرشدنا عالی جناب حضرت میان محمد عمر جان صاحب امری نورانی

بیت
مآلک ان منعمانی گنجینه

بازار کتاب و قفسی گنج

الْحَمْدُ لِلَّهِ الْقَادِرِ الْقَوِيِّ الَّذِي نَزَلَ الْقُرْآنَ عَلَى عَبْدِهِ لِيَكُونَ
 لِلْعَالَمِينَ نَذِيرًا ○ الْمَلِكِ الْغَنِيِّ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ
 فِي الْمُلْكِ وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَقْدَرُهُ تَقْدِيرًا ○ الْقَاهِرِ الْعَلِيِّ الَّذِي
 جَعَلَ فِي السَّمَاءِ بُرُوجًا وَجَعَلَ فِيهَا سِرَاجًا وَقَمَرًا مُنِيرًا ○ الرَّؤُوفِ
 الرَّحِيمِ الَّذِي جَعَلَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ خِلْفَةً لِمَنْ أَرَادَ أَنْ يَذْكُرَ
 أَوْ أَرَادَ شُكُورًا ○ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ ○
 الَّذِي بَشَّرَهُ بِكَرِيمَةٍ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا مُبَشِّرًا وَ
 نَذِيرًا ○ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى وَسَلَّمْ عَلَى عَبْدِهِ وَرَسُولِهِ
 النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ سَيِّدِ الْبَشَرِ صَلَوةً دَائِمًا جَمِيلًا
 جَزِيلًا كَثِيرًا ○ وَعَلَى آلِهِ وَاصْحَابِهِ يَزِيدُهُمُ اللَّهُ
 فَضْلًا عَظِيمًا وَفِيرًا ○

بعد از حمد و صلوة نامحدود و فقیر حقیر بنده ضعیف درویش محمد بن محمد
 درویش قنبری اقامت کیشانی لب با حنفی زهد با نقشبندی محلی
 ثم بنوری مشربا - از سر صدق و اخلاص به تبت خالص برای نفع
 اخوان المسلمین بتوفیق الله تعالی چند کلمات میگوید در حالیکه
 مقتدی باشد نه مبتدی تا کسی بر من عیب نیابد و نام آن
 تالیف هدایة العرفان نهاده ام ^{ممنوع} نا الله تعالی
 يَا وَيْلَتَا يَوْمَئِذٍ الْمُسْلِمِينَ عَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْتُ وَمِنَهُ الْإِسْتِعَانَةُ
 هُوَ حَسْبِي وَنِعْمَ الْوَكِيلُ نِعْمَ الْمَوْلَى وَنِعْمَ النَّصِيرُ
 قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى - قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي
 يُحِبِّبْكُمْ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ○
 سعادت در متابعت اوست ^{از این آیه حدیثی میآید که} صلی الله تعالی علیه وسلم - و شقاوت
 در مخالفت - تا خدا الوع بهمت خود را مصروف شریعت
 بیضا ضرورت - بعد از ایمان باشد تعالی و رسوله صلی الله علیه وسلم
 و بكل ما كان ويكون من عنده سبحانه وجل شأنه اتباع سنت است
 از و هم طریق ناجیه المبین بما أنا عليه وأصحابه کمال ولایت است

بعد از حمد و صلوة نامحدود و فقیر حقیر بنده ضعیف درویش محمد بن محمد
 درویش قنبری اقامت کیشانی لب با حنفی زهد با نقشبندی محلی
 ثم بنوری مشربا - از سر صدق و اخلاص به تبت خالص برای نفع
 اخوان المسلمین بتوفیق الله تعالی چند کلمات میگوید در حالیکه
 مقتدی باشد نه مبتدی تا کسی بر من عیب نیابد و نام آن
 تالیف هدایة العرفان نهاده ام ممنوع نا الله تعالی
 يَا وَيْلَتَا يَوْمَئِذٍ الْمُسْلِمِينَ عَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْتُ وَمِنَهُ الْإِسْتِعَانَةُ
 هُوَ حَسْبِي وَنِعْمَ الْوَكِيلُ نِعْمَ الْمَوْلَى وَنِعْمَ النَّصِيرُ
 قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى - قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي
 يُحِبِّبْكُمْ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ○
 سعادت در متابعت اوست از این آیه حدیثی میآید که صلی الله تعالی علیه وسلم - و شقاوت
 در مخالفت - تا خدا الوع بهمت خود را مصروف شریعت بیضا ضرورت - بعد از ایمان باشد تعالی و رسوله صلی الله علیه وسلم
 و بكل ما كان ويكون من عنده سبحانه وجل شأنه اتباع سنت است از و هم طریق ناجیه المبین بما أنا عليه وأصحابه کمال ولایت است

جہاد اکبر کہ عبارت از جہاد با نفس خود است بایمان امور المعروف
 واجتناب از نواہی و وصول پذیرد فجب مرضی الہی جل ذکرہ گاہ
 نامرضی نمیکرد و بالعکس واللہ اعلم الخیر و اعلم بحقیقت
 الحال و الیہ ملجئ و المآب و علیہ التکلیف فی کل
 حال فی الفعل و المقال و هو بالاجابت الجدید الکبیر
 المتعال اصابعہ قال اللہ تعالیٰ - مَا جَعَلَ اللّٰهُ لِرَجُلٍ مِّنْ
 قَلْبَیْنِ فِیْ جَوْفِہٖ - بدان اے نور چشم من کہ اللہ تعالیٰ جل
 نعمت کلان در باطن تو جز یکدلی نہ نہادہ است لازم کہ در طلب و
 محبت او یکدل و از غیر او معرض و باو مقبل باشی - قَلْبُ الْمُؤْمِنِ
 حَرَمٌ اللّٰهُ فَحَرَّمَ اَنْ یَّدْخُلَ غَیْرُکَ فِیْہٖ - ابیات

لے بر دل تو ہزار مشکل زہمہ	مشکل شود آسودہ ترا دل زہمہ
چون تفرقہ دل است حال زہمہ	دل را بیکے بگذا رگبیل زہمہ
تفرقہ آنرا گویند کہ دل را بواسطہ امور متحدہ پراگندہ سازی و بنا سواچ اللہ تعالیٰ مشغول شوی	
دل بدست آور کہ حج اکبر است	از ہزاران کعبہ یکدل بہتر است

کعبه از بناء ابن آزر است | دل نظر گاه جلیل اکبر است

و جمیعت آن را گویند که بمشاهده واحد جل سلطانہ پروازی و قطع
تعلقات کنی ہے

از بہر آن یکدل و دین داده ام بسا | عیسم کن کہ حاصل ہر دو جهان کی است

كُلُّ شَيْءٍ مَا خَلَقَ اللَّهُ بَاطِلٌ - ماسوا حق جل و علی شانہ در معرض

زوال است - لازم کہ از ہمہ فانی و بحق جل و علی باقی باشی دل از

ہمہ بر کن و بہ او جل شائہ بسند طالبہ مذکرہ باید کہ مرد باشی و در یاد

او با خبر و باورد باشی و از غیر او دل سر و باشی و در سوز و محبت او از

بسیاری ذکر جگر پر خون و رنگ زرد باشی بنا و اکہ ہجو و نمان در پس

چرب و شیرین و سرخ و زرد باشی - اَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ

بدان اے برادر کہ نزد این لاشے کہ سالک ہمت تمامی در ذکر معروض

دارد لازم کہ بعد از او اے فرائض و واجبات و سنن موکدہ و

زوائد پیوست بند کر اسم ذات مبارک کہ اللہ است و یا نفی اثبات

کہ لا الہ الا اللہ است مشغول شود و شب و روز در فنائے ہستی موہوم

خویش کو شد تاجربہ عنایت ازلی او را از خود بر باید و بسر حد فنا القنا

بمقدار حق لا یشیء

ومنہ الے بقار البقار ساند ذات ذات او نکر و صفت صفت
 او بیند۔ و اثر اثر او یا بد ذلک فضل اللہ یؤتیہ من یشاء
 بر من و تو بفضل او کوشش لازم است و بس۔ الے برادر ذکر
 چہار نوع است اول ذکر لسان است کہ لسان ذاکر و دل غافل باشد
 در معدن المعدن دوم زبان ذاکر است و دل با ویار است
 اما این قدر است کہ دل گاہ گاہ غافل می شود بخلاف زبان ستم
 موافقت دارد زبان بادل و دل بازبان لکن گاہ گاہ ہر دو غافل
 میشوند۔ چہادام زبان غافل و عاطل باشد و دل ذاکر و
 حاضر باشد و این انتہائے مقامات است تمام کار ضروری
 حضور و آگاہی است و ابتداء طریقہ عالیہ نقشبندیہ مبارکہ بہین است
 از این سبب شاہان این طریقہ مبارکہ رحمۃ اللہ تعالیٰ علیہم گفتند
 کہ انما مندرج النہایت فی البدایہ یعنی نہایت طریقہ دیگران بدایت
 طریقہ ماست۔ ایسات

توفیق کن داد را آزاد کن	دم مزین پے ما و اش یاد کن
قال اللہ تعالیٰ جل جلالہ۔ وَذُكِّرْ بِكَ تَضَرُّعًا وَخِيفَةً	

اتَّخَذَ إِلَهًا هَوَاهُ - م

[Handwritten notes in Persian script at the bottom of the page.]

که ازین عالم انس بریده اند و به محبت حق سبحانه تعالی پیوسته اند و بروی
غالب گشته و محبت او جز بدوام ذکر او جل جلاله حاصل نمی شود و نیز بدانکه
الذِّكْرُ اَرْتِفَاعُ الْغَفْلَةِ فَاِذَا اِلْتَمَسَتْ غَفْلَةً فَانْتَ ذَاكِرٌ - یعنی ذکر
دور شدن غفلت است چون غفلت دور شد مرد ذکر شد اگر چه
خاموش باشد بنابراین رعایت وقوف قلبی ضروریست در همه احوال
در خوردن و خفتن و رفتن و فروختن و خریدن و طهارت کردن و نماز
گزاردن و قرآن خواندن و کتابت کردن و در پیش و عطف گفتن باید
یک چشم زدن غافل نباشد تا مقصود از او حاصل شود و کبر گفته اند
مَنْ غَضَّ عَيْنَهُ مِنَ اللَّهِ غَضَّةً لَا يَصِلُ إِلَيْهِ طَوْلُ عَصْرَةٍ -
یعنی هر که یک چشم زدن از یاد الله غافل شود با آنچه مقصود است
رسد بجز در از غنجا بداشتن باطن کار مشکل است لکن بغایات الهی و
به تربیت خاصان او تعالی زود می رسد شود در همه احوال

بے عنایات حق خاصان حق اگر ملک باشد سیاه هستش ورق
دور صحبت دوستان الله تعالی علی الخصوص که ہم سبق باشد و منکر
یکدیگر نباشد و شرائط صحبت نگاه دارد و در میسر می شود به یک

نگاه شیخ کامل چنان تصفیه باطن مرید صادق میابد که ریاضات
کثیره حاصل نمی شود چنانچه عارف رومی قدس سره میگوید: بیت

آنکه به تبریز دید یک نظر شمس الدین	طعن ز نذر بدیهه سحره کند بر چله
------------------------------------	---------------------------------

و نیز خواجه یار حتمه الله علیه هم گفته اند: اصْحَبُوا مَعَ اللَّهِ فَإِنْ لَمْ تُطِيقُوا

فَاَصْحَبُوا مَعَ مَنْ يُصِيبُكُمْ مَعَ اللَّهِ - و لازم که بیگانه گان یعنی صحبت

دنیا و اهل دنیا چنان بگریزد که از شیر عریان فصا عدا و از صحبت بیگانه

گان دور باش بیگانه گان آن را گویند که از مقارنت و می بدرون طالب

فیض ز سر چنانچه گفته اند: رباعی حضرت عبداللہ فرموده

باهر که نشستی و نشد جمع دلت	وز تو ز هند ز حمت آب و گلت
-----------------------------	----------------------------

ز هزار صحبتش گریزان میباش	ورنه نکند روح عزیزان بجلت
---------------------------	---------------------------

و صحابه رضی الله تعالی عنهم گفتند: مر یکدیگر را - تَعَالَوْنِ جَالِسُ

فَنُؤْمِنُ سَاعَةً - مراد از ایمان ایمان حقیقی است که عبارت از

تسلیان ماسوا و الله باشد و فوائد صحبت دوستان الله بسیار است

ابر گریان باغ را خندان کند	صحبت مردانت از مردان کند
----------------------------	--------------------------

و چون بوقوف قلبی ملازمت نماید خلاصه آنچه در ذکر است بفضل

جواب دیکھا کہ اس کی وجہ تھی
محمد زور دے ہو پندرہ فی

کسی کا وقت نہ ملے گا

قد در بچون حاصل شود و چشم بصیرت کشاده گردد.

فصل در بیان توبه

بدانکه در ابتدا رسول اقل مقام توبه است لازم که از سر صدق و اخلاص دل
توبه کشی و توبه بر دو نوع است نوع اول توبه بتدیان است که توبه کشد از محلی
شریعت و طریقت چون حرام و مکروه و مالا یعنی و اخلاق ذمیمه نوع دوم توبه
منتهیان است که توبه کشد از ماسوائے الله تعالی و مقام این منتهیان تمکین است
مع الله تعالی و آن وصول به مقصود است و در میان این دو مقام مقامات
چند دیگر آنکس میداند که در جمعیت موجود باشد انحصار توبه باز گشتن
است بامحمد تعالی ای نور چشم من پاک بودن از گناه از اول آفرینش تا آخر
کار ملائک است و پدید بودن از اول تا آخر کار مشرکان و شیطان است
و گناه کردن و توبه کشیدن کار آدم و فرزند ان اوست بهیست

ای مرد گنهگار در به توبه گشاد است

بندہ بمجر و گناہ چنان مأخوذ نمی شود کہ بہ ترک توبہ۔ الحدیث

التَّائِبُ مِنَ الذَّنْبِ كَمَنْ لَا ذَنْبَ لَهُ - اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ تَعَالٰی کہ در توبہ
یا راست است اَسْتَغْفِرُ اللهَ رَبِّي مِنْ كُلِّ ذَنْبٍ اَذْنَبْتُهُ عَمَلًا اَوْ خَطَاً

وَجُعِلَتْ فِي الرُّوحِ طَرِيقُ الزَّاعِمِينَ الْعَارِفِينَ - ابیات

شریعت راہ تن آید بطاعت	طریقت راہ دل باشد بقناعت
حقیقت راہ جان سیر نہان است	درون جان بیرون دل و جان است

قَوْلُهُ تَعَالَى وَنَهَى النَّفْسَ عَنِ الْهَوَىٰ فَإِنَّ الْجَنَّةَ هِيَ الْمَأْوَىٰ -
وَمَا تَوْفِيقِي إِلَّا بِاللَّهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ أُنِيبُ -

اگر چه دولت و صلح سخن نمی زرد	درین امید بمیرم که خوش تمنایت
طوبی لمن تَرَكَ الدُّنْيَا وَالْعُقْبَىٰ وَطَلَبَ الْمَوْلَىٰ جَلَّ جَلَالُهُ -	

دست از طلب ندارم تا جان من بر آید	یا دل رسد بجان یا جان زن بر آید
الدُّنْيَا سَاعَةٌ لَيْسَ فِيهَا رَاحَةٌ فَاجْعَلْهَا فِي طَاعَةٍ - بیت	

از بهر آن یک دل دین داده ام به باد	عظیم کن که حاصل بهر جهان یکی است
الْمَرْءُ مَعَ مَنْ يُحِبُّه - ابیات	

هر چه جز ذکر خداست احسن است	گر شکر خوردن بود جان کنن است
خاص ذکر دل که اعلی مقصد است	موصول مقصود اهل مطلب است
که بمیرد بهر کرا با دوست دل	دل به داده دوست دارد دوست دل
دل چو با او در وصال آید همه	مردن او پس محال آید همه

گر بشوق او دلت شد مستلا | مرگ با او کے شود در استلا

فصل در تہنیتیہ اکبر اور جائے کسب و کار بندہ دنیا است و سرمایہ عمر و جمہد
ہر چند میبری ازین جاست راحت و محنت ازین جا میسر شد جنت و
دوزخ از اینجا می رسد۔ ابیات

ہر چہ در دنیا خیالت آن بود	تا ابد راہ و صالت آن بود
راہ دور است امی پس ہوشیار باش	خواب با کوران بمان بیدار باش
راست میر و چہدے کن ہوشدار	بار میکش خار سے خور گوش دار

فصل در بیان احسان

آخین گما آحسن اللہ الیک روایت میکنند کہ جبرائیل علیہ السلام از آنحضرت
صلی اللہ علیہ آلہ و صحبہ وسلم پرسیدند کہ مَا الْإِحْسَانُ يَا رَسُولَ اللَّهِ فرمود
الْإِحْسَانُ أَنْ تَعْبُدَ اللَّهَ كَأَنَّكَ تَرَاهُ وَإِنْ لَمْ تَكُنْ تَرَاهُ فَإِنَّهُ يَرَاكَ۔
اما صوفیہ میگویند احسان آن است کہ چنانچہ اللہ تعالیٰ خود را پنهان کرده
و ترا ظاہر و آشکار ساخته است تو نیز خود را معدوم و پنهان گردان و فانی
فی اللہ شو و اللہ تعالیٰ را ظاہر کن و باقی باشد شو۔ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى - فَأَقَامَنَّ
تَابَ وَأَمِنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَعَسَى أَنْ يَكُونَ مِنَ الْمُفْلِحِينَ

کار نیکو کن اگر مزد نیکو را طبعی	که جز این هر چه نیکوتر به نیکوتر دهند
کار اگر نیست ترا در طبع جرمش	مزد مزدور را اندازه کردار بود

قوله تعالى وَلَئِنْ أَصْنَوْا لُكُفْرًا عَنْهُمْ سَبَابٌ هُمْ وَلَئِنْ جَزَيْتَهُمْ أَحْسَنَ الَّذِي كَانُوا يَعْلَمُونَ طبعیت

تو تخم میفشان که چون بدرومی *بمقصود از محمول خود شاد و خرم می*
 قوله تعالى وَمَنْ جَاهَدْ فَإِنَّا يُجَاهِدُ لِنَفْسِهِ

فصل در بیان فوائد صبر

بدان ای برادر اوصد الله تعالى الى دسرجات العارفين باید و شاید که بر
 صفات واضرار دنیا و محن و شدت عاقل صابر باشی و لا اله الا الله قل لم یصدق فی
 الدعوه من لا یشکر علی ضرب مولا هـ و لازم که شب و روز در استقامت
 شریعت بقی و ذکر الله تعالی ساعی باشی و مثل مریدان این زمانه نباشی که
 دائم لوقت در پی چون چرا و دعوه های بلا فائده میگرد و در اصل مقصود مثل
 منکس ناقابل می باشد که پیش استاد مصور رفت که بر بازوی من صورت شیر
 تصویر کن استاد سوزن برداشت و آغاز تصویر کرد و مرد چون از سوزنش و زخم و
 الم بدن بیاب شد از استاد پرسید که این کدام جامی شیر است استاد گفت گردن مرد

گفت گردن نباشد چه میشود بے گردن بساز استاد باز آغاز کرد و مردم
 نا قابل باز نا آرام شد پسید که این کدام جامی شیر است استاد گفت
 دست و پائی شیر است گفت بے دست و پائی بساز بکذا - استاد در
 قهر شد و سوزن را انداخت و گفت عجائب بیچ کس شیر بے سر و بے
 گردن و بے دست و پا انداخته است مریدان این زمانه دعوا دارند که
 ماطر و طریقه نفس خود گذشتہ ایم و اختیار ما اختیار مرشد میباشد وقتی که
 مرشد امر شرعی یا ریاضات طریقت فرماید ایشان جواب میگویند قربانت
 شوم اگر این نباشد چه میشود هر کس مثل تو که شده می تواند ماطاقت
 این ندایم تصویر شیر میخوانیم و سوزن را قبول نمیکنیم غور باشد من مُنْظَرَةً
 فَاَسَدُهُمْ تَارِكُ جَمَاعَتٍ وَمَانِعُ زَكَاةٍ وَغَيْبُ كُودٍ وَبُغْضُ رِيَاءٍ وَغَفْلَتُ
 وَمُخَالَفَتُ شَرِيعَتِ رَا از استقامت و ذکر اختیار کرده اند و خود مرید و
 مسلمان نام نهادند عجیب است بکنه عجب اعجاب است - بیت

مرز گفتم اگر بود خردت | بنسبم باقی این سخن بودت

الْبُرِيدُ الَّذِي مَاتَ قَلْبُهُ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ دُونَ اللَّهِ فَيُرِيدُ اللَّهُ
 وَعَدَاةً وَيُشَاقُّ إِلَيْهِ حَتَّى يَذْهَبَ شَهْوَةُ الدُّنْيَا مِنْ قَلْبِهِ

بِشَدَّةِ سَوْقِهِ إِلَى رَبِّهِ جَلَّ جَدَلُهُ - ابیات

گر عشق نبود و غم عشق نبود | چندین سخن آخر که گفتی که شنیدی

گر یار نبود و که سر زلف بود | رخساره معشوق به عاشق که نمودی

لَهُمْ رِزْقًا جَدِيدًا وَحُبٌّ مِّنْ يُحِبُّ إِذْ لَنَا ذُرِّيَّتٌ مِّنْ نِّسَاءِ عَالَمِينَ فَاسْتَبْرَأْ

و از تقاینست و بی دانه تعالی مشغول بودن سعادت هر دو جهانی است بیت

گدائی و یاد الله و ذکر نه | بهتر از هزار پادشاهی است

طالب مولای و علا از همه دلی است ذکر الله و محبت تربیت و قوت جان نیست

چون خواهی که فردا شوی رستگار | مزن دم بحسب زیاده و پروردگار

الغرض عبد و باب می باید شد عبادت بے غرض و بے عوض میباید

که و عبادت بے باک و بیکان گردان بهانه نکن

فصل در بیان متابعت شریعت

قَدْ اِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ

الله - امر واجب است بر حال و کمال که یافته می شود

موقوف است بهت بحت سیدنا و مولانا و شفیعنا فضل الاولین و

الآخرین مُحَمَّدٌ اَمِينٌ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَعَلَى

در این کتاب در بیان متابعت شریعت و عبادت الله و محبت رسول و اولاد و شفیعین و اولاد و آخرین

إِلَيْهِ وَصَحَابِهِ أَجْمَعِينَ اللَّهُمَّ لَا تَكُنْ لِي أَنْفُسًا صُرْفَةً الْعَيْنِ وَلَا
أَقْدَمَ مِنْ ذَلِكَ وَكُنْ لَنَا وَالْيَا وَحَافِظًا وَنَاصِرًا وَعَوْنًا وَمُعِينًا
وَعَلَى كُلِّ خَيْرٍ وَنِيَّةٍ دَلِيلًا وَتَقْدِيرًا وَبَيِّنًا رَبَّنَا إِنَّا فِي الذَّنْبِ حَسَنَةٌ
وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةٌ وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ - ایهات

ماور دو جهان غیر نداریار نداریم	جز یاد اوستی بکس کار نداریم
مسکین فقیریم و زمین گوشه تنها	بانیک و بد خلق جهان کار نداریم

الَّذِينَ يَأْسِرُ جَنَّاتُ الْمُؤْمِنِينَ وَجَنَّاتُ الْكَافِرِينَ حُبُّ الدُّنْيَا رَأْسُ الْخَطَايَا
وَتَرْكُ الدُّنْيَا رَأْسُ الْعِبَادَاتِ - كُنْ فِي الدُّنْيَا وَلَا تَكُنْ فِي حُبِّهَا
كُنْ فِي الدُّنْيَا غَرِيبًا وَكَانَتْ عَابِرِي سَبِيلٍ - وَعُدْ نَفْسَكَ مِنْ
أَصْحَابِ الْقُبُورِ - بیت

اگر بوی زحق خواهی کربا به	از بهستی پا برون نه و خرابی
---------------------------	-----------------------------

لَيْسَ لِلدُّنْيَا بَقَاءٌ - إِنَّمَا الدُّنْيَا فَنَاءٌ - إِنَّمَا الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا كُنْ
الْعَنَكُوتَ لَيْسَ فِيهَا عَيْشَةٌ وَالْعَيْشُ عَتِيقُ الْآخِرَةِ كُلُّ أَهْلِ الْعَيْشِ
مَيِّتٌ كُلُّ مَيِّتٍ فِي التَّلُوتِ - بیت

قلم اندر بصورت خویش بر من	حصار نفس را از تیغ بر من
---------------------------	--------------------------

اقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ بِسُيُوفِ الدُّجَاهِدَاتِ ۝ اسی عزیز بحقیقت پادشاهی
 این درویشان مردشدگان بسیوف مجاهده نه در دنیا گنجد و نه در آخرت
 بلکه در صحرائی که آن را فضاء ربوبیت گویند هر گاه که پادشاهی ایشان
 این چنین بود فلند اخود را بنام درویشی و مسکینی پوشیدند تا که
 را بر آن ملک و پادشاهی ایشان اطلاع و نظر نیفتد از جمله نام های
 عالم این نام را اختیار کردند که تا از آفات و مہمات جهان سلامت
 مانند بلکه رئیس الفقراء و خواجه دین و دنیا صلے اللہ تعالیٰ علیہ و علی
 آلہ و اصحابہ وسلم۔ این مرتبہ زبجہر و زارمی از حضرت ذوالجدر
 والا کرام سوال کرده و قَالَ اللّٰهُمَّ اَحْيِنِيْ مَسْكِيْنًا وَاَمِتْنِيْ مَسْكِيْنًا
 وَاَحْشُرْنِيْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ فِيْ زُمَرَةِ الْمَسَاكِيْنِ ۝ و هیچ چیز از مراتب
 عالیہ فخر نباید کرد زیرا کہ نزد درویشان مباهات بہمہ چیز با حرام است
 اِلَّا بِفَقْرٍ قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ الْفَقْرُ فُخْرٌ۔ بہر مرتبہ عالی تر و بہر درجہ بلند
 تر کہ داشت بآن فخر نکرده و چون بفقر رسید فخر و مباهات کرد من و تو
 چیستیم کہ دیس کم و کیف میکردم لازم است کہ بہر بل با صابر و بر نعمتہا
 شاکر و بر قضا برضا منہ باشی زیرا کہ در اول سہ لوح محفوظ نوشتہ است

مَنْ لَمْ يَرْضَ بِقَضَائِي وَلَمْ يَصْبِرْ عَلَى بَلَائِي وَلَمْ يَشْكُرْ عَلَى نِعَائِي
فَالْيَطْلُبْ هَلْ مَكْرَأَتِي مُجَرَّاهُ مَرْدَانِ اَزْ مَبِيتِ وِسیاستِ این
کلام خراب میگرد و دلدل با کباب می شود نه در روز که را قرار است
و نه در شب خواب - بیت

دبها هم مجروح چکر با هم پر خون تا حکم الهی در حق ما چه نویسد
زن فرزند و مال و ملک و خوردن و پوشیدن که رایا داست مرگ
از هم پیش است غرض اینکه جز از گردن نهادن بر تقدیر تدبیر نیست تا
مگر ایمان بسلامت انبیا دارفتا بریم - ابیات

سر زبهر رضای حق چه خوش باشد

گر یک نظری یار الطاف شود مار	از سوسن تو دلدار احسان چه خوش باشد
دیوانه و هشیارم از غیر تو بزارم	بر لحظه بدین کارم ایقان چه خوش باشد
در آخرت و اونی مقصود توئی مولی	بر حُب تو یا الله ایمان چه خوش باشد
درویش فقر مستم از تحفه تویی دستم	از نفس مرغن مستم در مان چه خوش باشد
افتاده و مسکینم دلداده دیرینم	گر فضل عطا بمنم بر کن چه خوش باشد
در مانده و محتاجم از بجز تو در و اجم	چون در پی معراجم بریان چه خوش باشد

اے صاحبِ لایمِ برحق تو شیدا ایم	اندھ صلبِ اتم نالان چہ خوش باشد
نہ اسم تو یا ہادی رہ است اگر ادوی	بہم در سیتہ امہب دی قرآن چہ خوش شد
یارِ حمہ دستارم امید کرم دارم	یا والی و غفارم غفران چہ خوش باشد
ہر دم بہ ہوا می تو مشتاق لقائے تو	دل گشتہ فدائے تو سوزان چہ خوش شد
گرا ز رخ نیس و حم نظر کردے	بر بندہ مسکین نادان چہ خوش باشد
در باغ تو چون بل شیدا شد بر گل	محمد عمر بیدل و بجان چہ خوش باشد

فصل ذکر راہِ چہار چیز می باید تا معتبر بود

قال الله تبارك وتعالى فاذا ذكروني اذكركم واشكروا لي ولا تنكفروني
 چون دانستی کہ حل ہمہ امور بندگی الہی حل و عدا شانه میشود پس بدانکہ ذکر را
 چہار چیز می باید تا معتبر بود اول اخلاص - دوم تعظیم - سوم صداقت - چہارم
 حرمت - زیرا کہ ذکر بے اخلاص ذکر منہقان است - ذکر بے تعظیم مبتدیان
 است - و ذکر بے صداقت ذکر فاسقان است - و ذکر بے حرمت ذکر زندیقان
 است و ذکر با اخلاص و با تعظیم و صداقت و حرمت ذکر عہبان است

بسم الله الله الله الله	بحمد الله الله الله الله
نعمه دائمی جویم نئے گویم	بجز الله الله الله الله

فَشَمَّ اللهُ اللهُ اللهُ اللهُ	به هر جانب که روئی من بگردد
هُوَ اللهُ اللهُ اللهُ اللهُ	همی گوید همه دشمنان عالم
بِقَوْلِ اللهُ اللهُ اللهُ اللهُ	زبان من به قصد یقیم برابر
شَيْئًا اللهُ اللهُ اللهُ اللهُ	بلطف است مید من که کردم
همه اللهُ اللهُ اللهُ اللهُ	هو الله قبل کل بعد کل
شَاءَ اللهُ اللهُ اللهُ اللهُ	بیرون آوردم ز دنیا و عقبه
بِقَاءِ اللهُ اللهُ اللهُ اللهُ	سواء الله موصوف عدم شد
عَطَّرَ اللهُ اللهُ اللهُ اللهُ	اگر چه پر گناه هم یکم
افراء اللهُ اللهُ اللهُ اللهُ	سر و کار محمد سراسر

قَوْلُهُ تَعَالَى جَلَّ جَلَالُهُ: يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ إِلَّا مَنْ

اتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ و صفت دل سالم این است - بیت

ز غیرت خانه دل ز غیرت کرده ام خالی

که غیرت را نمی شاید درین خلوت سرافتن

و کبر گفته اند که مقصود از همه عبادت با ذکر و فکر است - فکر چون جان

است باقی عبادت چون قالب آری بنده در عبادات از حضور او تعالی

دلی خنوم کرد و تعالی را غم نرسد و تعالی را غم نرسد و تعالی را غم نرسد
 که غم نرسد و تعالی را غم نرسد و تعالی را غم نرسد

غافل باشد آن عبادت فائده ندهد و بعد از پس لازم که در سلامتی قلب کم
 که بتاثر تزکیه نفس است بسیار بسیار کوشش تا از عبادات الهیه باطله
 که ناشی است از وجود هوای نفسانی نجات میسر شود و بحقیقت و جز
 یک معبود برحق تبارک و تعالی قبله توجه ننماید و هیچ مقصود بر روی جل
 جداله نگزینیم چه مقاصد دینی و چه مطالب دنیوی و جزیکه را مقصود دشماریم
 این دولت عظمی و البسته بحصول فن است و به تحقیق محبت ذاتی که در آن
 محل انعام و ایلام تساوی نسبت است از تعذیب آن چنان لذت
 یافته می شود که از تنعم فصاعدا و هر چه از محبوب حقیقی جل جداله باشد
 مرغوب و محبوب گردد و حقیقت اخلاص اینجا معلوم می شود و تزکیه نفس
 از بسیاری ملاحظه فقط مبارک الله که اسم ذات است و تعقل لا اله الا الله
 الا الله که نفی و ثبات است حاصل می شود بشرطیکه بر وقف لطائف
 باشد -

فصل در بیان لطائف لطیفه اول

بیان لطائف بطریقه شایان طریقه عالی به مجدی و به شتم بنوریه رحمة الله تعالی
 علیهم اجمعین کرده اند باین صورت بسم الله الرحمن الرحیم فصل در

اسم ذات لطیفہ اول قلبی قلب است کہ محل آن بقدر دو انگشت زیر
 پستان چپ است باید کہ اسم ذات شریف یعنی لفظ مبارک اللہ بواسطہ
 حروف تا بحکمے تصور و لپی نہ کند کہ اثر او طہر شود و علامتہ اثر او شہ چیز
 ست سوزش و حرکت و گرفتگی شہ او پیار شاہ نقشبند صاحب قدس اللہ
 ستمہ ہا قدس ساکب تا وقت ظہور این اثر بر دل دیگر سبق نہ اوندانین
 سبب کہ مدار ہمہ سٹایف قلب است چون در اینجا کسب پختہ مے شود
 باقی ہمہ بہولت پختہ مے شود مدار کار بر قلب است۔ مصرعہ

قدم بیرون منہ از دل کہ عید عی ایخاست

اگر دل بغیر او بیخانہ گرفتار است خراب است و ابتر است از محمدا و اعمال
 صوری و عبادت رسمی کاہے نمی کشاید سلامتی قلب از التفات بہ ماسوا
 او تعالیٰ اعمال صالحہ بہ بدن تعین ندارند و شریعت ہایتان آن امر فرمودہ
 بر دو درکار است دعوائے سوامتی قلب بے ایتان اعمال صالحہ بدنیہ
 باطل و نامنظور است چنانچہ درین عالم روح بے بدن غیر متصور است
 احوال قلبی ^{بیرون} بے اعمال صالحہ محال است۔

محل است سعدی کہ راہ صف	توان رفت جز بر پستے مصطفیٰ
------------------------	----------------------------

دل بند کر اللہ آرام کوشش | در ذکر او مدام مدام کوشش

الولایت، خام شریعت، بین کار دولت است اکنون تاکہ رارسد
و اگر تعقل معنی اسم ذات بلا توسط حروف بکند آن را مراقبہ سے خوانند
بسیار گفتن، زہم نیست باید کہ باتامل بر مور و مبعہ رابطہ مرشد باشد
اگر چہ یکبار باشد، زیبا گفتن، اولی است و نیز کم خوردن و کم گفتن و
کم آشامیدن و کم خفتن و جمعیت داخل تمام دارد و ہر چہ کہ خوردنی
باشد باید کہ از وجہ حلال باشد، زیرا کہ غذا بہ مشابہ تخم است ہر چہ کارند
ہمان بدروند اگر طیب حبیب و خبث خبث - اَللّٰهُ خَرَقَنِيْ اَعُوْذُ بِكَ
مِنْكَ بِمَنْحَضٍ عَنَّا يَتِيْلَ وَ كَرَمٍ بَلَا يَنْهَآ يَتِيْلَ بِمِيت

اے براور غلام مردان باش | اگر دشمن ہم چہ گردان باش

وقال اللہ تعالیٰ کُلُوا مِنَّمَا فِی الْاَرْضِ حَلَالًا طَيِّبًا وَاَسْخَضَتْ
صلی اللہ علیہ وسلم فرمودند کہ عبادت دہ جزو است نہ جزاؤے
روزی حلال کردن است باقی ہمہ عبادت یک جزو است و چون
حلال پاک یا بد و خوردن اسراف نکند - بمیت

گر یہ نہ گفت کُلُوا وَاَسْخَرُوا | در پیے آن گفت وَلَا تَسْرِفُوا

و چون میخورد باید که بذر بود اگر بغفت بخورد بچنان بود که ذبح
 بے بسم الله می خورد و لا تأکُلُوا مِنَّا لَمْ يَذْکُرْ اسْمُ اللَّهِ
 عَلَیْهِ و چون خورد با غافلان بم کاسه نشود - اہیات

منشین با بدان که صحبت به	گرچه پاکی ترا پدید کند
آفتابے بدین بزرگے را	ذره ابر نا پدید کند
گوهر از ناقصان ره مطلب	نه نکه این مایه کاسه دارد

اے برادر! چہند اگر چه من بیج بکند بیج نمیدانم باید که تو بر خور دار و کامل شوی
 وادیم ترا نه گنج مقصود نشان
 گر من ز سیدیم تو شاید گمرسی
 فَهَمَّ مَنْ فَهَمَ -

فصل دوم لطیفہ روح

دوم لطیفہ روح است کہ محل آن بقدر دو انگشت با مائے پستان است
 است باید کہ لفظ مبارک الله را بر آنجا چنان تصور کند گویا کہ از آنجا
 زبان می دارد و می گوید الله الله جَلَّ جَلَالُہ - الله و لی الذین
 اٰمَنُوْا یُخْرِجُوْهُمْ مِّنَ الظُّلُمٰتِ اِلَی التُّوْرِ وَالَّذِیْنَ کَفَرُوْا
 اُولَیَئِکَ هُمُ الظَّالِمُوْنَ یُخْرِجُوْهُمْ مِّنَ التُّوْرِ اِلَی الظُّلُمٰتِ

أُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ و بدانکه روح مرتبه ایست که
 فوق قلب و تحت سراسر است بنابر وضع مراتب و فی الحقیقت دل عین
 روح و روح عین سراسر باشد در نهایت مقام بهر یک چون در مقام
 و مرتبه خود متحد و گرد و بوضعت عزیت متصف شود و
 که رستم را کشد هم رخش رستم

لَا يَخِيلُ عَطَايَا بِالنَّاسِ إِلَّا مَا طَائَاةُ وَاللَّهُ الْمَوْفِقُ كَمَالِ دَرَجَاتٍ
 و مراتب ذکر آنست که مذکور بدل مستولی شود مذکور ماند و پس بگی دل
 روح و روح دوست گردد و فرق است در میان آنکه بگی روح ذکر
 ذکر دوست گردد و آنکه بگی روح دوست گردد و نتیجه فرط محبت است چون
 چنین مستغرق شود که وجود خود و هر چه هست جز الله تعالی فراموش کند بحقیقت
 بین معنی رسد که - وَادْكُرْ ذِكْرَكَ إِذْ نَسِيتَ غَيْرَهُ وَنَسِيتَ نَفْسَكَ
 لَا تَحْقِيقُ الْمَذْكُورَ وَشُهُودٌ يُوجِبُ نَفْيَ الْغَيْرِ
 وَ اثْبَاتُكَ يُثَبِّتُ الْغَيْرَ بَيْنَ حَالَتِ رَافِعًا وَ نَسِيتَ مَعْنَى كُنْتَ وَ سِيرًا إِلَى التَّوَكُّلِ
 دارند - أَلْهَمَهُمْ أَوْصَلْنَا إِلَى هَذَا الْمَقَامِ - **مناجات**

خداوند اتو میدانی که احوال چه سان باشد	نه این باشد نه آن باشد بری از این و بری از آن باشد
--	--

ازین سودائی در رفتن ندارم طاقت گشتن
 ندارم طاقت یک ساعتی در فرقت جانان
 درین اوصاف ظلمانی و این اوضاع جسمانی
 ز سحر حریف قهر آمیز تو یک جرعه گرنوشتم
 ز روانه سحر خیز محبتین امید این دارم
 مراد من رضاء تو رضایم بقضای تو
 ز سحر زنت ستم بر من نم اندرالم بر من
 بدین احوال خوش حالم گزینا نم بدینا نم
 سوائی حسب بجانی ندارم مقصد جانی
 اگر چه ز عیسا نم ز سر تا پامی نسیا نم
 مگر از سحر عظیم تو و از فضل عظیم تو
 گهی در حرق چون شمع گهی در فرق از جسم
 بدر بار تو یاریتی ندارم غیر یاریتی
 بعجز بندگی در ماندگی از حد فروان رسم
 ز روی مصطفی خیر الوه الطاف برآکن

همین بهتر به زدن که این محزون بنیان باشد
 قند ز زود دارد که فانی ز جهان باشد
 نباشد جز پشیمانی که یارم نامکان باشد
 یقین این عجز و نقصانم کمال کمال باشد
 که این بر عصیت پرده عصمت بنان باشد
 بر عاشق لقای تو حیات جاودان باشد
 تعالی اشکرم برین صالت شرح جان باشد
 بحمد الله که دوا عالم برین چون انجیان باشد
 اله المنته درین قصه بنان همراه جان باشد
 و رفعت همید نم که سحر بکیران باشد
 شفا یا بد سقیم تو عجایب وقت آن باشد
 او دانا هستی از طمع که امید چنان باشد
 یاریتی و یاریتی بر من و الا لان باشد
 مگر امید از رحمت که بر سر سایه بان باشد
 خداوند قبولم کن اگر کارم زیان باشد

جمال از دوا صبحی دارد جهان از قلی دارد	ز لولایک ملک خلقت عالی بر جهان باشد
غلام صدق صدیق و عدالتها می فرماید	به حلم و شجاعت عثمان علی میمراق جان باشد
اگر از نوع انسانی بدست در مسمانی	محمد عمر را دانی پشیمانی این باشد

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ تَوْفِيقِ رَبِّهِ وَعَلَى شَأْنِهِمْ وَهُمْ

فصل سوم لطیفه سری

سوم لطیفه سری است آلاء انسان سیرتی و آتای سزده که محل آن وسط بین
 می باشد و مرتبه او فوق قلب و روح می باشد و این مرتبه از پر کردن باطن
 است تا هرگز خاطر منگامی به درون راه نیابد ازین معلوم می شود که ذکر تیر مفاد ذکر
 قلب و روح است زیرا که دوام حضور از مقتضیات اوست و درین حالت
 نباشد قمر او را حضوری غیر از حضور حضرت حق جل و علی شانه آیت
 اَيُّهَا تَوَلَّوْا فِئْتَمَّ وَجْهُ اللَّهِ اَيْنَ جَمِست - ایهیات

امی ساقی جام گرم ده جرعه دیوانه را	سزا گردان از ستم این بنده مستانه را
دماغ فرات بر جگر دارد و همین آشفته	یکدم چرخ شعله گر بنمای این پُر اندر
ای چاره ساز عاجزان می غم خوب بچاپ	و می اقف بر سر نهان جاذب کن اینخانه را

در کمر دست سرنگون گریایم این دزدان	رنجور بیزین دین رخ زردان زخم خون
توبه کیش از ماجرا پندی کن این فسانه را	بی طالب بسته چراغداشتی چون و چرا
دارم بسی امید تو بگرفته ام آستانه را	میرغ دل من صید تو افتاده ام در قید تو
رومی سیاه محمد عمر چون کرده پیمان را	از قلب روح خود سفر خواهد بداد الفرج

أَدْعُوَنِي سَتَجِبُ لَكُمْ - اسی برادر چندی اگر وقتی حاجت خود را از الله تعالی بگویند جلالت میخواهد اسی علوهست خواه اِنَّ اللهَ يُجِيبُ عَوَالِي الْهَمَمِ

الهی آنچه از تو من گدا می خواهم	فزون ز هزار پادشاهی می خواهم
هر کس ز در تو حاجت می طلبد	من آمده ام از تو ترا می خواهم

بدان که توجه و یگانگی گردانیدن دل است یعنی تخلص و تجرید دل از تعصق بها
سوا می باشد هم از روائی طلب و ارادت و هم از جهت علم و معروف یعنی طلب
ارادت و از همه مطلوبات و مرادات منقطع گردد و همه معلومات و معقولات
از نظر او مرتفع گردد و روائی تو از همه بگرد و بغیر حق سبحانه و تعالی شعوری
و آگاهی نماند کُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ - لحاظ باید کرد

فصل در لطیفه چهارم

چهارم لطیفه نفسی است - قال الله تبارک و تعالی - يَأْتِيهَا النَّفْسُ

الْمُطْمَئِنَّةُ أَسْرَجِي إِلَى رَبِّكَ رَاضِيَةً مَرْضِيَّةً ۖ فَادْخُلِي فِي
عِبَادِي ۖ وَادْخُلِي جَنَّتِي ۖ وَمَا أَبْرَأَ نَفْسِي إِنَّ النَّفْسَ لَأَمَّارَةٌ
بِالسُّوءِ ۖ إِلَّا مَا رَحِمَ رَبِّي ۖ

که تحت ناف داده میشود و مرتبه او فوق قلب و روح و سر است زیرا که
مقصود از اعمال شریعت و احوال طریقت تزکیه نفس است تا نفس مزکی
نشود ایمان حقیقی که نجات و ابسته بآن است میسر نمی شود و تزکیه عبارت از
این است که غیر او تعالی اصدا بر دل خنور نکند اگر هزار سال گذارد و غیر
در دل عبور نباشد و این حالت رفقا و قدم اول درین راه میگویند کُلُّ
مَنْ لَهَاكَ عَنْ مَوْلَاكَ فَهُوَ هَوَاكَ تعلق حجابست و بهی حاصل
چو پیوند با بگسل واصلی - ما و امیکه آدمی بدام هوا و هوس گرفتار است
حصول این نسبت عالی در حق و شوار است اما چون آثار جذبات
الهی جل و علی شانه در وی ظهور کند شعاع محسوسات از باطن او دور افتند و
استد زبان بر لذات جسمانی غلبه کند و کلفت مجاهده از میان برخیزد و بکشد
مجدد در درون فرحت افزاید و از مزاحمت اغیار مامون گردد - وَفِي
أَنْفُسِكُمْ أَفَلَا تُبْصِرُونَ ۖ

بیت

بچو نابینا مبر بر سوتے دست | باتو در زیر گایم ست ہر چہ بہت
در خانہ اگر کس ست یک حرف بس ست - ابیات

اللہ لا مکان را من خوب می شناسم	معبود نس جان من خوب می شناسم
ہم حاضر ست اللہ ہم ناظر ست اللہ	آن شاہ زردان من خوب می شناسم
در ہر زمان ہر جا اللہ است اللہ	ابے نام بے نشان من خوب می شناسم
از شہر نفس شیطان خواہم نجات ہر آن	سقات دشمنان من خوب می شناسم
آوردہ یا الہی محمد عمر نیا ہی	ماوائے بیکسان من خوب می شناسم

از ہمہ نیستی مطلوب است لا الہ الا انت سبحانک انی کنت من الظالمین

فصل لطیفہ پنجم

پنجم لطیفہ خفی است یعلم الجہور و ما یخفی کہ محل آن بریشانی فوق جاہلین
مے باشد استعمال اسم ذات مبارک در اینجا لطافت را بعد و لایسختی قایدہ
میکند تو غل باید نمود یا خفی مصطفی ادر کنا بلطف الخفی الحاصی
عارف مفرد را از انجم دران است تنزہ و نقطاع شرط است اکنون آدم
بہ طرق تحصیل سعادت غنی اقرب طرق عجز و نیاز و دوام دزمت و رعایت
ادب باقصی لغایت نسبت یکسے است کہ باطن او توجہ درست بہ جناب

قدس حق سبحانه و تعالی پیدارده باشد و وجود خود را در آن توجیه بر باد داده باشد
 بلکه از توجیه نیز مفلس گشته - اِنَّمَا الْاَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ وَ اِنَّمَا لِكُلِّ امْرِءٍ
 مَا نَوَى فَمَنْ كَانَ هِجْرَتُهُ اِلَى اللَّهِ وَ رِسُوْلِهِ فَهِيَ هِجْرَتُهُ اِلَى اللَّهِ وَ
 رِسُوْلِهِ - الْحَدِيث - مبارک باشد هر که تنی کیسه تر آسوده تر باشد غرض و نیت
 دین زمانه که دنیا طلبی و عزت جوئی عین بے دینی می باشد و چشمه ز آخرت
 بلکه از طلب مولی و محبت الله تعالی پشیده تر و حال آنکه اَلْاٰخِرَةُ خَيْرٌ
 مِنَ الْاَوَّلَةِ وَ هِيَ خَيْرٌ لِّمَنْ رَزَقَهَا مِنْ مَّا كَسَبَ فِي الْاَوَّلَةِ وَ هِيَ خَيْرٌ
 خوار است و گردنیا خوار است آخرت عزیز است جمع این دو امر را
 قلب اجتماع الصّٰدِقِینَ است - مَا اَحْسَنَ دِیْنُ وَ الدُّنْيَا لَوِ اجْتَمَعَا
 یَعْمَرُ - بعضی از مشایخ رحمۃ الله تعالی علیهم که از خود و اراده خود بریده
 اند بواسطه نیت حقانیه اختیار صورت اهل دنیا نموده اند و بظاهر غیب
 می نمایند فی الحقیقت هیچ تعلق ندارند از همه فارغ و آزاد اند -
 وَ جَالٌ لَا یَتَنَبَّهُمْ تِجَارَتٌ وَ لَا یَبِیْعُ عَنْ ذِکْرِ اللَّهِ تِجَارَتٌ وَ مَبِیْعٌ
 ایشان مانع ذکر الله تعالی نیست در عین تعلق به این امور بے تعلق اند
 حضرت شاه شاه نقشبند رحمۃ الله تعالی علیه فرموده اند که در بازار میانی

شریف تاجرے را دیدم کہ پنجاہ ہزار دینار کم و بیش را خرید و فروخت میکرد
و یک لحظہ دل او از یاد اللہ تعالیٰ غافل نگشت۔ ابیات

کابل پاکان را قیاس از خود گیر	یک نماید در نوشتن شیر و شیر
در نیابد حال بخت و هیچ خام	پس سخن کوتاہ باید و السلام
ہر گدائے مرد میدان کے شود	پیشہ آخر سلیمانی کے شود

قلم این جا رسید سر شکست۔ ابیات

بجز رضائی پاک اللہ نیستم دیگر مرد	کاش بر این شوق یا اللہ خیرم ورتناد
لویان ز تعلقات بن من ملک مال	فانی اندر حب معبود جهان بت جواد
آرزو دار و نظر محمد عمر از جنتش!	غیر از فضل ربی بر خود ندارد اعتماد

مَنْ قَرَعَ بَابَ الْكَرِيمِ وَلَجَ لُجْ - اُمید گاہ و پناہ عاجزان است ۴

فصل لطیفہ ششم

ششم لطیفہ اخفی و ان تجہز بالقول فانہ یعلم السر و اخفی محل او فوق
بستر است باید کہ اسم شریف اللہ و اسخا لحاظ کند و علم مبارک است این
لطیفہ مبارک کہین است کہ در سر ذکر خروش و آواز با یک آواز با یک
یا مثلی کہ آسمان گر و دیا چه قدر آواز شد زمین پیدا شود بد نکر این

لطیفه مخصوصه به حضرت سید المرسلین است صلی الله علیه و سلم که همه انبیاء
 و رسل علی حسب مرتب بهم خوشه چنان خرمین سعادت او اند و استکمال
 استعداده از باطن مقدس او می کنند. الحمد لله رب العالمین که
 حقیقت از آفتاب روشن تر است و جمال وحدت از مرتبه کثرت بهم
 حال در نظر است ای جان من این همه اشغال او کار و مراقبات و
 توجهات و طریق سلوک که مشایخ رحمة الله تعالی فرموده اند پس بدانکه
 فاصل در میان وحدت که حق است جل و علی شانه و کثرت که خلق است
 جزو هم و خیال نیست و بحقیقت وحدت است که بصورت کثرت
 می نماید و یک است که بسیار در نظر می نماید یعنی هر چه بینی بدانکه مظهر
 اوست تا از می نه بحقیقت برسی الْمَجَازُ قَنْطَرَةُ الْحَقِيقَةِ باید که آدم را
 قنطره زود بگذرد و در پس مطلب خود رود. **بیت**

هر خسته را این تمنا که رسد مونس باید که اثر و بارش

اللَّهُ يَجْتَبِيْ لَهُ مَنْ يَّشَاءُ وَيَهْدِيْ إِلَى صِرَاطٍ مُّبِينٍ جاذبه مطلق

با وصل و عدا شانه تعشق دارد از و میخواهم با و میخواهم سَنُقَرِّبُكَ فَلَا

يَنْفَرُ مَا شَاءَ اللَّهُ إِنَّهُ يَعْلَمُ الْبَهُوَّ وَمَا يَخْفَى چون او جل و علی

فَقَالَ لِمَا يَشَاءُ وَمَا يُرِيدُ - وے لم سہرو لا خفی است بایان را چه غم است
 ہر چہ مے خواہم از مے خوہم سجان اللہ عجیب مہربان است اگر در شب
 بخپم پاسبانی مے کند و اگر یک وقتے بگیم مہربانی میکند و اگر گرسنہ شوم
 مہربانی میکند حَسْبُنَا اللَّهُ نِعْمَ الْوَكِيلُ نِعْمَ الْمَوْلَى وَنِعْمَ النَّصِيرُ

تو گویا را بدان شاہ بار نیست	با کریمان کار ہا دشوار نیست
------------------------------	-----------------------------

کلمات محبت اگر بسیار گویم کم است انشاء اللہ تعالیٰ مے گویم تا
 مردوم است - ابیات

نام اورا بگور خواہم برد	زانکہ او یار مہربان من است
اول من لفظ و یاد و معنی است	معنی از لفظ کے جدا باشد

درجات این پنجینہ اگر بے شمار است کمال آن متحقق شدن پس
 دشوار است لیکن بقدر وسع دست برداشتن خسارت است ظاہر
 و من اللہ التوفیق امی برادر عزیز عبادت با معرفت است و بدون
 معرفت عبادت شقاوت است و این در ظاہر مشہور است کہ اول
 ہدف را بسین بعد از آن تیر بر مے انداز چون درین طریقہ عالیہ داخل
 شدی یا بیدار عوام کالانعام ہل ہم افضل متا ز شوی ہیگی و تمامی سعی و

ہمت دران مے باید کرد کہ از مجموع مقاصد و مراد تظاہری بطرف
 و گوشہ نشینی و خود را فدائے این طریقہ عالیہ گردانی و زبان حل علی الدوام
 مے زخم بند کرد و فکر اسم ذات مبارک کہ اللہ است و نفی و اثبات شریف
 کہ لا الہ الا اللہ است میزخم گردانی و شب و روز در ذکر اللہ تعالیٰ
 جل و عد شانہ و در موافقت شریعت ساعی باشی کہ مقصود زود حاصل
 شود منقول است کہ شیخ شبلی رحمۃ اللہ تعالیٰ علیہ بر دہے گذشت کہ
 حاکم سن نواجی برا و حکم دار کردہ بود اورا بدار کردہ بودند حضرت شیخ
 صاحب روی خود بر کف پائی آن وزد مایہ و گفت ہزار آفرین بر تو باد
 در کارے کہ بودی جان عزیز در سر انجام آن فدا کردی آہ بر ما کہ دعویٰ
 مے کنیم و صدق نداریم باید و شاید کہ مایان جان خود را علی الضرر و فداست
 محبت اللہ تعالیٰ و در دوستی سید الکونین محمد مصطفیٰ صلی اللہ تعالیٰ علیہ وسلم
 و در موافقت طریقہ خود سازیم فقط۔ ابیات

ای دل بواہوس بر سر کاری نرسی	تا غم نخوری بغم گسارے نرسی
تا بچو خنار یزہ نگر دی تہ سنگ	بر گز بخت پاسے نگار می نرسی
تا خاک ترکوزہ نسازند کلا لان	بر گز بہ لب لعل نگار می نرسی

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنتُمْ مُسْلِمُونَ باید که بیدار شب و روز در کار باشی و روزها در ریاضت و شبها در استغفار باشی و در طلب سعادت ابدی با خبر و بشیار باشی
وَاجِدْ رَبَّكَ حَتَّى يَأْتِيَكَ التَّيْفِينِ بیت

بدر و یقین پرده های خیاں و نماند سر پرده ان جلال

فصل مفتحم ذکر سلطان

بفتحم ذکر سده است ^{دکار} اللَّهُ وَرَبُّ الَّذِينَ مُنَوَّلِيهِمْ مِنَ الظُّلُمَاتِ
زلی انوار الایة که بر تمام وجود ساک داده میشود و از یمن و برکت و تمام
وجود پر نور میشود بدین طریق که اسم ذات شریف بِالْفِظْهُوْ بِالْفِظْ مَبَارَك
اَللَّهُ بِالْفِظْ مَبَارَك اللَّهُ لَا سَوَاءَ اَزْ اُم و ماغ بحس دم شروع کند تا
قدیم باز را سنج بگرداند تا فرق سرواز آسختا حدوسع پے برد بعد از آن دم
در خلاص کند تا شیر تمام دارد و ای برادر ارحم چون نور ذکر روی به امتش
آرد در اندک فرصت جمیع اقطار بدن را احاطه کند و از سر تا پا ^{پا}
بذکر یا فکر معمور گردد و خواہی مکی مختلف روی نماید گاہ شادان و خندان و گاہ
شمرده و حیران و گاہ گریان و بریان اما به هیچ مفتت نباشد اشتغال بذکر اہم

مهمات دینی و دنیوی داند و بتأیید هی عقل و عدل شایسته چنان شود که بیک مرتبه
 از تمام وجود ذکر استه بشود و همه مضارب با دس موافقت نماید به یک صورت و
 یک حال درین گاه غلبه ذکر و بعضی اعضا تساوی باشد اما عند تساوی لذت
 بیشتر یا بدین حالت اسلطان الاذکار گویند نیز بدان اسی جان من که هفت
 چیز با بر منی طالب شد تعالی سالکان راه طریقت و وصول حق ضرور است حدیث
 قدسی برین هفت وارد شده جَعْنَا قُرْصًا عَلَى طَالِبِ الْمُحِبَّةِ أَنْ يَتَّخِذَ سَبْعَ
 نَحَاصِلٍ الْأَوَّلُ اتَّقَوْنِي عَنْ جَمِيعِ الْحَرَامِ وَالثَّانِي أَنْ يَأْكُلَ مِنْ
 الْحَلَالِ قَلِيلَ الطَّعَامِ وَالثَّالِثُ أَنْ يَقُولَ مِنَ الصَّدَقِ قَلِيلَ الْكَلَامِ
 وَالرَّابِعُ أَنْ يَنَامَ قَلِيلَ النَّوْمِ وَالْخَامِسُ أَنْ يَحْزَلَ عَنِ الْغَافِلِ الْإِنْسَانِ
 وَالسَّادِسُ أَنْ يَذْكُرَ بَدَنَ كَرَامَةِ الدَّوَامِ وَالسَّابِعُ لَا يَسْتَكِنُ الطَّالِبُ عَنِ
 الصَّبِيِّ حَتَّى يُعْرِفُنِي بِالْوَحْدَانِيَّةِ وَحَتَّى وَجَدَ جَمِيعَ لِمَقَامِهِ
 يَتَّخِذُ صِفَتِي بَعْدَ ذَلِكَ عَنْ صِفَةِ إِنْسَانٍ وَلَكِنْ يَعْمَدُ عَمَلًا
 مَعَ أَهْلِ الْإِنْسَانِ كَمَا الْإِنْسَانُ وَمَعَ هَذَا الرَّحْمَنِ كَالرَّحْمَنِ
 ظاهر با خلق باطن با حق جل شانه و دست بکار دل به پاره باید شد بدان
 اسی عزیز که برای سالکان اہم مهمات این است که حق سبحانه تعالی

بوحده انبیت شناسد و منظور و مقبول او از همه عبادت و طاعات
 جناب حضرت سلطان حقیقی جل جلاله باشد الهی مبادا آن حاله که
 نباشد چنانچه نباشد و نباشد. قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ
 وَسَلَّمَ لَا يَقْبَلُ اللَّهُ تَعَالَى عَبْدًا دَتَ الْعَبْدُ كُلَّهَا بِغَيْرِ مَعْرِفَةِ اللَّهِ
 تَعَالَى وَإِنْ كَانَ فِي الْعِبَادَةِ أَلْفَ سَنَةٍ وَإِنْ كَفَيْتَنِي بِعَبْدٍ فِي
 الْعِبَادَةِ مَعْرِفَتُ الْحَقِّ فَهِيَ إِلَى الْعُقُوبَةِ دَرَجَاتٍ عِبَادَتِ
 بِالْبَاطِنِ يَعْنِي تَفَكُّرٌ سَيَّارِ اسْتِجَابَةَ جَنَابِ حَضْرَتِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَرَمُودَهُ أَنْ تَفْكُرَ سَاعَةً خَيْرٌ مِنْ عِبَادَةِ سَبْعِينَ سَنَةً
 وَنِزْفَرَمُودَهُ فِكْرُ سَاعَةٍ أَفْضَلُ مِنْ عِبَادَةِ اشْقَدِينَ هَذَا وَفِي مَشْرِعِ
 شَرِيفِ عِبَادَتِ بِالْبَاطِنِ وَبَيَانِ بَيْنِ قَدْرِ بَغِيرِ از تَلَقُّينِ مَرشدِ مَشْرِعِ
 صورتِ نه بند و یعنی متابعتِ غیر از راستی خود مشروط اولی است
 فایده ذکر با فکر و انجا و انگاه حاصل می شود که از شیخ کامل یعنی مَشْرِعِ
 التَّقِیِّینِ و تصرف گرفته باشد تا از آن تخم حقیقی که در طالبِ مستعد تقیین
 و تصرف صاحبِ لایت افتاده باشد ثمره ولایت بکمال حاصل آید
 نورانیت ذکر بقدر نورانیت دل است و نورانیت دل بقدر زوال

مواست و شیخ کامل متبع هوا نه بود و دل او را نورایت تمام بود و اول
 پناه آن است که صفات مذمومه را از باطن خویش بقدر وسع دفع کند تا
 چون زمین اوس از خار و خاشاک طبیعت خالی گردد بعد ازان لایق
 آن گردد که تخم ذکر در آن پاشیدن گردد. ابیات -

نیست ممکن در ره عشق ای پسر	راه بردن بے دلیل را مبر
رو بگو بارے خداے را تو زود	چون چنین کردی خدایا ر تو بود
گر ز تنهایی تو نویسد می شوی	زیر نعل یا خورشیدی می شوی
و آنکه در خلوت نظر بدوخت است	آخر آن را هم زیار آموخت است
خلوت از اغیار باشد نه زیار	پوشیدن به روی آمدن بهسار
یار آینه است جان را دم مزین	در رخ آینه ای جان دم مزین
تا بنوشد روی خود را از دمرت	دم فرو خوردن بیاید هر دمست

اَتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ - اَللّٰهُمَّ اَوْصِنَا اِلٰى مَقاصِدِنَا يَا اَرْحَمَ

الرَّحْمٰنِينَ - از هر چه میرود سخن دوست بهتر است. هر چند هر چه گفته
 میشود از دوست سخن اوست لیکن چون این سخن را بنحوی از مناسبت
 حق سبحانه تعالی و تقدس ثابت است آن معنی مناسب را مقتضای شمرده

المقصود و شریعت و طریقت و حقیقت یک اند فرق در احوال و تفصیل است
 استدلال و کشف است و غیب و شهادت است عمل و عدم عمل است
 احکام و علوم که بموجب شریعت مرضیه معلوم شده اند از تحقق بر حقیقت
 عین الیقین میباشد شریعت پوست طریقت است و طریقت پوست
 حقیقت است و حقیقت پوست معرفت یعنی حقیقت حقیقت که مجمل
 نسبت به مفصل حکم پوست دارد و سائل از خود چه شاه نقشند صاحب قدسنا
 الله تعالی ابرو الاقدس پرسید که مقصود از سیر و سلوک چیست جواب دادند
 که با معرفت اجمالی تفصیلی گردد و استدلال کشفی رَزَقْنَا اللهُ سُبْحَانَهُ اَشْيَاءُ
 وَاَلَا مُنْقَامَةٌ عَلَى الشَّرِيعَةِ عِلْمًا وَاَعْمَالًا صَلَوَاتُ اللهِ تَعَالَى عَلَى صَاحِبِهَا
 وَآلِ أَهْلِ بَيْتِهِ وَسَلَّمَ وَتَسْلِيمَاتٍ مَا دَامَ الْيَوْمُ وَالْآيَاتُ -
 لیکن تا وقت حصول حقیقت که معرفت است صورت را از دست نمی
 باید داد و از جهت امثال مَلِكٌ لَا يُدْرِكُ كَلِمَةً لَا يَبْزُكُ كَلِمَةً آورده اند
 که صحب کهف این همه بزرگی بواسطه یک هجرت از مخالفت دین
 یافته اند بنا بر این - اَلْحَدَّادُ مِنَ اَلْمُخَافَةِ اَلْحَدَادُ ثُمَّ اَلْحَدَّادُ وَاللهُ
 سُبْحَانَهُ اَلْمَوْفِقُ و باز آمد بمقصود بعد از اسم ذات مبارک نفی اثبات

فصل نفی و اثبات اول

اول نفی و اثبات حق است که بر سینه و یاد و میان گلو و همیشه و حضرت جبرئیل
 امیر و الغز که بر سینه و گاه گرد و اگر و سر و گاه باله و تحت گلو و میدادند
 رسول الله صلى الله عليه وسلم افضل الذي ذكره لا اله الا الله بدانکه حضرت امام جبرئیل
 بهمانی چنان فرموده اند که طالب باید شب و روز خود را مستغرق لا اله الا الله
 کند و در خواب و بیداری برگفته لا اله الا الله تا تفقه کند و از
 نماز نافله و دیگر ذکرها و تسبیحات دست بردارد و اختصار بر لا اله الا الله
 کند جایکه علم لدنی و حکمت الهی باشد زان جا قدم گذشتن ز حرمت
 بود همه روزها و شبها بلکه هر ساعت چنان داند که ز کلام لا اله الا الله
 نو مسلمان می شود و هر چه جز لا اله الا الله است تبرک کند الا فرعون
 و واجبات و سنن که آن ضروریات است و از اندیشه کل کائنات تنهی
 گردد و بذكر لا اله الا الله در جمیع حالات و ساعات مشغول شود و در
 قطع علایق مخلوقات کوشد زیرا که هیچ آیتی از افعال و اذکار بالانرا ز کلام
 لا اله الا الله نیست. ^{دلیل متفاوت دیگر گاهی است} ابیات است

ولا يسوزون بحوان لا اله الا الله	چرا که سر و علان لا اله الا الله
----------------------------------	----------------------------------

لا اله الا الله

درون پرده اسرار طهر پدید و لم یولد
بقا و محبت و در حق اگر طلبی
برون ز طاهرین چون چند شو عاجز
برای تصفیه رنگ ظاهر و باطن
عزیز بجز فنا شو اگر الله طلبی
زبان فکر کثابت بندای عاقل
ز فوق تحت سین و شمال خلف قوم
چو اوست اول آخر ظاهر و باطن
اگر بریده و نصابت بنگری بینی
ز بهر زخم جراحت اندرون پیر
طمع بریده زهر و سراپا به نیاید
زبان و جان محمد عسر همگوید

جمال جمله جهان لا اله الا الله
بصدق شوق بخوان لا اله الا الله
که هر زمان و مکان لا اله الا الله
دوای غم زدگان لا اله الا الله
بگو یا طهرگان لا اله الا الله
بسر روح بخوان لا اله الا الله
نمای عایان لا اله الا الله
لذاته صاد آمان لا اله الا الله
که لا مکان مکان لا اله الا الله
شفا بغیر زبان لا اله الا الله
بخوان بخوان بخوان لا اله الا الله
که ازل ابد آن لا اله الا الله

مقصود از ذکر آن است که ذکر حقیقت کلمه طیبیه برسد بسیار گفتن شرط
نیست و حقیقت کلمه آن است که در وقت گفتن توحید جمیع ماسوا الله
از خاطر ذکر نفی شود و در دل شه و او تعالی شانه بود و بس - بریت

در این دنیا
در این دنیا
در این دنیا
در این دنیا

این دنیا
این دنیا
این دنیا
این دنیا

حقیقت کلمه روح
حقیقت کلمه روح
حقیقت کلمه روح
حقیقت کلمه روح

در این دنیا
در این دنیا
در این دنیا
در این دنیا

که به چشمان دل بمبین جز دوست هر چه بینی بدانکه مظهر اوست

موجود حقیقی جز نیکی بیش نیست و آن یمن وجود یک و مستی مطلق است
آما اورا مرایای بسیار است دل مراتب تعین و عدم احضار است
اطلاق از قید و اعتبار است و از حیثیت منزّه است اراضافات
ثبوت و صفات مقدس است بزوالالت الفاظ و لغات نه نقل را
در نعت جلال او بزبان عباد است و نه عقل را بکنه کمال او امکان
اشارت است هم آریاب ادراک از ادراک حقیقیش در حجاب هم اصحاب
علم از امتناع علم و معرفتش در اضطراب غایت نشان او بے نشان است
و نهایت عرفان او محویت و حیرانی است - رباعی ^{نشان}

ای در تو نهان نهان عیان با همی میج پندار و گمان با و یقین با همی میج
از ذات تو مطلقا نشانی نتوان داد گمان جا که توئی نشان با همی میج

فصل دوم نفی و اثبات

دوم نفی و اثبات ضروری است که ز قلب نفی برداشته شود تا نشانه راست و اثبات
بر قلب بشود یا نفی از قلب برداشته میشود تا روح و اثبات بر قلب بشود و یا از نفی
لای برداشته میشود تا خفا و اله بر نشانه راست میاید و اثبات بر قلب میشود تا یکتا بر

هم گفته می شود باید که ختم بر طاق بکند چنانچه یک کرت و یا سه کرت و
یا پنج و هفت بکند اما بیست و یک کرت و با لقرصن گریست و یک کرت
اثرش ظاهر نشد باز از سر گیرد و ختم بر طاق کند چنانچه گفته شد و اگر اثر ظاهر
نشد باز از سر گیرد تا وقت ظهور اثر خود نکند و بعد از هر وظیفه طاق ملاحظه
نماید که خود را در متابعتی که محبت بر او وعده کرده شده داخل کرد هم انشاء
الله تعالی اثر ظاهر خواهد شد و ظهور اثر عبارت از آن است که در وقت
نفی وجود بشریت منتفی شود و در وقت اثبات اثری از آثار تصرفات
جزایات الوهیت مطالعه افتد و میباید که ذکر در طرف نفی وجود جسمی
محدثات را بنظر فنا خواستن مطالعه کند و از معنی ذکر می اندیشد و نفی
دیگر خطر را کند باین معنی که آنکی مقصود من از این ذکر و در این ذکر رضای
تست و در طرف اثبات وجود قدیم حضرت حق سبحانه تعالی جل و علی شان
بنظر بقا و مقصودی و مطلوبی و محبوبی متناهی کند و هر چه که دل خود را بدان علامه
بیند در طرف نفی لحاظ آن کند و در نفی او کوشد و اثبات محبت حق
جل جلاله قائم مقام همه اشیاء کند و همه اشیاء را در او جل و علی شان نفی
کند. قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ اللَّهُمَّ اجْعَلْ

تفسیر

حَبْدَ أَحَبِّهِ لِي مِنْ سَمْعِي وَبَصَرِي تَوْخُّدِ رِغْمِ كُنْ كُنْ نِي سَتَ تَا كِه صَوْرَتِ تَوْحِيدِ كِه مَن
مطلوب مقصود است در دل تو قرار بد زوال گیر و قهولم اداور اگر زیادت حال و علی بعد
از کشیدن مگر بگوید که ای من مَقْصُودِی وَرَضَاكَ مَخْلُوقِی لَعَطْفِی فَحَسْبَتْ ذَرَاكَ وَ
جوهر را که پس او را بسیار
معرفة صفاتك بسیار تاثیر عظیم و مجمل دارد و در پیشگاه رسیدن به حقیقت

فصل سوم نفی و اثبات

سوم نفی و اثبات زنجیری است که از قلب نفی برداشته میشود و نه با مای گرونی اثبات
باز بر قلب میشود دَعَا لِنَفْسِكَ وَتَعَالُ مَرَوَاتِینِ سَتَ کِه خود را همه حال
در میان میا و حرکات دارد و نظریه بدو اجمال والا کرام دارد
آنرا که در بحر توحید غرق اند بغیر ازین سودا نرسیده اند. اثبات

ره عشقت نه سر دارد نه پایان	دزین راه مانده ام القصه حیران
بزاران سال اگر این راه پویم	نگردد قطع هرگز این بیابان
پیاپی چون تو انهم رفتن این راه	که مرکب لنگ همه گمان شتابان
بیابان من زاد سفر بند	بیاد و راه او فتان خیزان

بدانکه فرمان است. اَطْلُبُوا الْعِلْمَ دَلَّوْكَانَ فِي الصُّبْحِ - اردو روز
آخرت سوال کرده شود که تُو رسیده بود که طَبُّ الْعِلْمِ فَرِيضَةٌ عَلَى

کُلُّ مُسْئِلٍ وَ مُسْتَلْزِمٍ چنانچه طلب کردی نمیدانم چه جواب خواهد داد مگر آنکه گوید که نعم زن و
فرزند و یا نعم خوردن و پوشیدن را رنگداشت اگر این جواب منظور شود قبلاً و نعم
والا چرا اسمی در کوشش نماند و چه آنچه ضرورت است در کس است چنین نباید زیرا که در شرع
شرعیست عمل بد علم مستسر است و نیز وصول به مقصود بلا علم عمل نمیشود

فصل نهمی و اثبات چهارم

چهارم نفعی زلفی برشته مانده و اثبات باز بر نفسی میشود و طایب حق حق علی شان
چون ذکر شد تعانی کند معنی کاره را ملاحظه نماید باطن بار خار و خاشاک
از آتش عشق بسوزاند تا در سر آتش الا الله در آید و حق را بچشم دل بیند
چنانچه مشایخ رحمة الله تعالی علیه فرموده اند یطلب اُحْوَاقُ اُحْوَاقُ
اُحْوَاقُ - اَلْاَوَّلُ اُحْوَاقُ بِنَا عِشْقِ اَللّٰهِ تَبَّارَ وَ اَلثَّانِي اُحْوَاقُ بِنَا عِشْقِ مَحَبَّتِ اَحَدِ
وَ اَلثَّلَاثُ اُحْوَاقُ بِنَا عِشْقِ مَحَبَّتِ مَسْوَمِ اَللّٰهِ تَعَالٰی چنانچه سالک بکمال فکر و مراقبه و ذکر و
مشاهده رسد آتش عشق در او گشاید اندر وجود فی اوست و صفت شسته
و فانی نرود و ناچیز با حق باقی و پائنده گردد و صَادِقُ الْعَبْدُ غَايِبًا بِاِحْقَاقِ بَاقِيَا

فصل نهمی و اثبات پنجم

پنجم نفعی و ثبات حقیقی است که بر سینه سالک مثل مهتاب نور میگرد و تمام سینه پر نور میشود

از اسرار
۲
مسر

لنا

هر چه روی تر باشد نور افزون تر باشد یعنی ثقیل حسیب ثقیل باشد رباعی
 یار بیزارست از تو تا توئی اول ز خود خویش را بیزار کن
 گر ز تو یک ذره باقی مانده هست خرقه و تسبیح را ز نار کن
 از همه غافل و غافل باش با وحش صبار شب و روز شاغل تو غل من تا بر ادبی

فصل نهم و اثبات ششم

ششم نفی و اثبات آفتابی است که بر سینه سالک
 مثل قرص آفتاب نور میگرد و تمام سینه او پر نور اصفر مزعفر گردد -
 دیگر نفی از نفس برواشنه تا اخفی و اثبات بقلب آمد و بغیر از حبس نفس
 بعد از آن نفی و اثبات سه پایه است. ای جهان من اگر طالب آفتاب
 هستی لازم که در طلب و حل و علی شانه برگشته و بے تاب شوی - تا
 مقصود یاب شوی و باید که کم خور و کم خواب شوی - بیست -

چو غلام آفتابکم همه را آفتاب گویم | ز ششم ز شب و روزم که حدیث گویم

یعنی غفلت را دور کن و حضور و آگاهی پیش از من قال الله من عبده
 مشاهدته فهو شاهد ذوده پس ذکر و حقیقت عبارت از حضور و آگاهی
 و آنچه برین وجه نباشد علی یقین از درجه اعتبار ساقط است نتیجه خواهد داد

فصل نهم و اثبات هشتم

هفتم نفس و اثبات قبسی و روحی است نفسی از نفسی برداشته میشود و قلب و اثبات
بر روح میشود و محمد رسول الله باز به نفسی می یابیم که تمام و اکمال تقیه لطافت
می آید لازم که بسیار سعی در آن کرده شود شاید که علامت تمام حاصل شود.

فصل نهم و اثبات ششم

هشتم نفس و اثبات کلمه است که بر تمام وجود سالک کَلَّا لَإِنَّ اللَّهَ مَلَاظِمٌ مِّمَّهِ
وجود سالک به نفس و اثبات نند میشود بدانکه حضرت خواجہ امام محمد بن علی حکیم ترمذی
قدس الله تعالی روح فرموده اند که کسی که دوام دولت عظمی میباید که در هر کار و هر
حالت عبادتی گفت کَلَّا لَإِنَّ اللَّهَ بَوَلَّاهُ شَرَكٌ خَفِيٍّ بِمَوَارِدِ الْإِلَهِ اللَّهُ وَهَّ كُنْدَازِ
خود و ظهور نور ایمان را بر دل خود بلکه بر تمامی وجود خود تازه بهار چنانچه رسول الله
صلی الله علیه وسلم فرموده اند جَدِّ دَوَّارٍ يَدْنُكَ بِإِلَهِ الْإِلَهِ اللَّهُ هَ عَدَّ
در قطع علائق مخلوق بهیچ انقیاد و اذکار غایبی و باطنی کامل تر و
شافی تر از قول مبارک کَلَّا لَإِنَّ اللَّهَ هَ نِيسْتِ شَيْخِ شَبِيدِ مَجْدِ لَيْلِي
بغدادی قدس الله تعالی مره گفته اند اتَّفَقَ الْمَشَايِخُ قَدَّسَ اللَّهُ
أَرْوَاحَهُمْ عَلَى أَنَّ الْمُرِيدَ مَا كَمْ يَسْلُكُ طَرِيقَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مَدَّةً

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ صِرْصَعٌ وَكَفَرٌ كَرَامَادٌ وَهُوَ زَانِعٌ رَافِعٌ

فصل نهم و اثبات نهم

نهم نفعی و اثبات کلیم است که نفعی از نفعی بر دشته میشود زانجا اثبات تا نفعی باز
مے آید مقصود از نفعی نور پیر و کج شود میرود چنانچه از دهن نور کش میرود
مے شود میرود و تا مالا نهایت - اثبات

فی حقیقت در دآن صاحب	چشم دل محو جمال ذو بحال
بر دو عالم نزد وے لای شے شود	خطبه دم بنام وے شود

دیدۀ و هنوز نرسیده ستوار باش تا فائز مطلوب که عبارت از حصول
محبوب حقیقی حل و علی شان شوی

فصل مقاصد ضروریہ ۸ کلمہ حضرت خواجہ ہار الکرام قدس سرہ

بیان ای برادر عزیز چند کلمات کہ در حقیقت عالیه نقش بندید میباید کہ منوره ضرورت است
به اندازه فهم قاصد بین لاشی نیست تخریر میباید بگوش بوش محفوظ یاد داشت الله
اللهم استلذذ و متعة التوفيق المقصود مغرور بلین عبارت از سیر نفسی است که از جذب غرور
گویند بنده معالیه بن بزرگواران زمین سیر است و سیر فانی که سلوک عبارت از ان سیر است
ضمن ان سیر قطع میباید در سلوک دیگر شروع کار از آفاق میکنند و آنها بسیر نفسی میکنند

سند از راجع

ما بتداء نفسی خاصه این طریقه عالیه است اندراج نهایت و بدایت
 چنین معنی است که سیر نفسی که نهایت دیگران است بدایت این کابران
 است سیر فنی مطلوب مابرون از خود جستن است و سیر نفسی در خود
 در بدن و گرداگرد خود گردیدن است - بیت -

بر سر عرش دو بدم که بگو یار کجاست | گفت در تست شب روز زمین بطلبی

وَقِيْ أَنْفُسِكُمْ أَفَلَا تُبْصِرُونَ شاه این سخن است - کلمه ثانیه خلوت و محض
 یعنی بجز که محض تفرقه است از راه باطن به مطلوب محبوب مقصود و خود خلوت
 داشته باشد و تفرقه بیرونی بحجره درونی راه نیابد و شغل ظاهری او مانع
 علاقه و کسب درونی نمی شود و در ظاهر با خلق و در باطن با حق جل و علی
 شانه - بیت -

از برون در میان بازارم | و ز برون خلوت تست با یارم

و رابتداء این معنی تکلف است و در انتها پس بے تکلف است
 اَللّٰهُمَّ اَدِّصِلْ رِيْ هَذِهِ الدُّوْنِ الْعُظْمٰى و درین طریقه عالیه این سخن
 چون و رابتداء دست میدهد و برای وصول آن وضع کرده اند
 از خصایص این طریقه آمده اند بر چند منتهیان طرق دیگر را نیز دست

میدهد و اندرین معنی گفته اند - **بیت** -

از درون شوخ و آواز برون برنگاز باش | در جهان بس نادر آید این چنین بیرونش

کلمه شامش نظر بر قدم عبارت از آن است که در راه رفتن نظر بر قدم

همه اندر ضمن بتوان این است | که تو طفلی و خانه رنگین است

نظر بر قدم دوخته شود و به محسوسات تلون برانگنده نکند با جمیع اقرب

باشد زیرا که در ابتداء دل تابع نظر است و پریشانی نظر در دل تاثیر بسیار

میکند. **النظر سهم من سهو و ابلت** - بچه مشغول کردم

و دیده او دل را که مدام دل ترا میطلبد دیده ترا میجوید. کلمه راجعه بهوش دوم

است عبارت از آن است که سالک واقف نفس خود باشد تا بغفلت

نگذرد و نه برآید حاصل این طریقه عالییه آن است که در خروج و دخول نفس

و مابین نفسین آگاه و همگی بهت بر این مصروف دارند زیرا که این طریقه

اکابر طریقت ارباب نفاس نام نهاده اند و یک نفس بے او برآوردن

خطا است. **الانفاس معدودة و کل نفس تحس بغیر ذکرها لله فهد**

میت - کلمه مشهوری دفع تفرقه است که از آفاق میخیزد کلمه ساو سه

دفع تفرقه نفی است که از باطن باشد یاد کرد و یاد داشت سالک تا

نظر بر قدم و در این معنی گفته اند

یادداشت

زمانه که تقدیر تصنع است و تحقیق و ملک حضور نه به پیوسته است
در مقام یاد کرده است. بیست

اوایم همه جا با همه کس در همه حال	میدار نهفته چشم دل جانب یار
-----------------------------------	-----------------------------

و چون حضور دل دوام پذیرد و از تکلف یاد کرد و اراده کرد که لغوی
منتفی نگردد یاد داشت بود. بیست

دارم همه جا با همه کس در همه حال	در دل ز تو آرزو در دیده خیال
----------------------------------	------------------------------

و یاد داشت را معنی دیگر هم است بغایت عالی است و آن معنی در خور
این رساله قلیله الیهانی نیست چون سالک رسیده شود دانسته شود.
دقوت قلبی که کلمه شایع است که سالک واقف دل بود و توجه و نظر
بآن داشته باشد مصرع قدم بیرون منه از دل که مدعا اینجا است.
قطع نظر از ذکر تا تفرقه بآن راه نیابد و به نقوش اسواء الله منتقل نگردد
گفته اند دل بیکار نیست با اسواء آینه است یا مطلوب آویخته است
آدمی چون بیار است عوس ظاهره که جوایس اند اخبار عالم بدل و
میرسانند و در تفرقه میدارند و چون در خواب رود باطنه این کار میکنند
دل را در تفرقه می اندازند و پریشان میدارند و چون صاحب دل

بدل خود متوجه شود گویا حصنی بکشد دل او ازین توجه پیدا می شود
 و نمی گذارد که اخبار ای عالم بدل و برسد درین مقام ^{اقتضا} دل بمقتضای
 در آید و چه بیکاری و حق وی مفقود است چون از نظرت ممنوع
 گشت لاچار با نظرت متوجه می شود و حقیقاً بذكر و توجه بذكر نهد
 دل از دشمن باز و دوست را طلبیدن چه حاجت است چون نگ
 از آینه بر طرف کنی غیر از ظهور نور هیچ نیست حضرت عیسی با رتبه شد
 تعالی علیه جمیع نقل شده کسی را که ذکر قلبی در نگه و دست نشود وی را
 از ذکر باز داشته بجز دو وقت قلبی امر باید کرد و توجهات باید نمود و ذکر در
 گیرد بحکم الله تعالی جل و علی. و وقت عددی که کلمه ثامن است عبارت
 ازان است که سالک بر عدد ذکر نفی و اثبات برنجیکه درین طریقه عالی
 معهود گوید نه جفت که بر او رود. **إِنَّ اللَّهَ وَتَرْجِيحُ الْوُثْقَةِ وَحَضْرَتِ**
شاه اولیاء خواجه شاه نقشبند مشکل کشا صاحب رحمۃ اللہ تعالی علیه
 و وقت عددی را چنان ضرورند نسته که به و وقت عددی سل صوب
 و وقت قلبی نمیشود مراقبه عبارت از جمع نمودن حواس ظاهری باطنیه
 و انتظار مطلوب - بیت -

همچشم تابیر و ن آئی بمسرتیم تا چه فسرانی

و نیز مراقبه را معنی دیگر بهم است که آن عبارتست از آگاهی و علم بنده است بدوام طلای حق سبحانی برز و حضور او تعالی را در آیت

توبه جا حاضر می و من جا بجا میسریم اندر غلبت دست و پاء

حضرت شاه اولیا رحمة الله علیه فرموده اند لَا تَرْتَعِبْ فِي شَيْءٍ مِنَ الدُّنْيَا

وَالْآخِرَةِ وَافْرِغْ نَفْسَكَ لِلَّهِ تَعَالَى وَاقْبَلْ بِوَجْهِكَ عَلَيْهِ فِي الدُّنْيَا

وَالْآخِرَةِ قِيلَ صَوَّرْتُ الْمُرَاقِبَةَ أَنَّ يَقْعُدَ الشَّخْصُ وَيَقْبِضُ عَيْنَاهُ

أَوْ لَا يَغْنَضُهَا وَبَعْلَمُ يَقْبِضُ إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى نَاطِقٌ بِأَيْهِ فَمَادَامُ الْقَلْبُ

مَلَا زِمٌ بِهَذَا الْعِلْمِ بَانَ اللَّهُ نَاطِقٌ بِأَيْهِ فَهُوَ مُرَاقِبٌ وَمَعَ الْمُرَاقِبَةِ

يَنَالُ الْوَسْوَسةَ نوع دیگر مراقبه این است که خود را و همگیستی را محو را

نه دنیا مانده عقبه و نه آنچه در آن است کل اسوار کالعدم شمارد و وجود حق سبحانه و تعالی

در آن عدم ثبات دهد و خود را در میان نیارد باید که درین کار شغل بسیار نماید انشا الله تعالی

نور وحدت بدست آید و مستغرق خواهد شود الله الموفق اوست پس سوائی بوس

فصل در بیان سلطان الاذکار

سلطان الاذکار آنست که ذکر تمام بدن را که افزود و هر عضو همچو دل و فکر و

متوجہ مطلوب گردو بہمیت۔

اے کہ در پہنچ جاننداری جا	بالمجب ماندہ ام کہ ہر جانی
---------------------------	----------------------------

هو ليس إلا هو و آنچه اورا جو گویند ظهور اوست و آنچه اورا
عدم میگویند بطون اوست. قطع.

یار دارم که جسم و جان همه اوست	چه جسم و جان بلکه حیا و جان همه اوست
هر معنی خوب و صورت تازه	که در نظر تو دید آن همه اوست

هُوَ الْأَوَّلُ وَالْآخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ط

جائے معاد و مبدء و حد است پس	در میان کثرت موهوم آمده اند
چرا به هر دو جهان از خدا شوی خرسند	بجوی شیر چرا از نور شوی خرسند
چو ماه مصر بخوندان جاہ باخته سی	اگر بهشت جهان از آن شوی خرسند

باید که با خبر و با اثر باشی

فصل در بیان الیطه

والبط عبارت از حفظ صورت مرشد در دل است پس باید داشت

حضرت خواجہ حراق قدس سرہ تعالیٰ بسملہ الاقدس فرمودہ اند سائے طوبیہ محمدیہ
حق اشارت برابہ کرده اند یعنی این طریقہ را بتدوین ذکر نافع تر است بایشان
که مرید پیچا رہ چونکہ گرفتار این عالم سفلی است بعالم علوی مناسبت

$\frac{d}{dt} \left(\frac{\partial L}{\partial \dot{x}} \right) = \frac{\partial L}{\partial x}$

مَنْ يَتَذَكَّرْ لِي فَأَسْبِغْهُ اللَّهُ سَبْعِينَ لَفَ سَنَةً

در ترجمه این حدیث می توانیم بگوییم رحمت الله تعالی علیه میفرماید که

کسی که توبه کند با اولیای

بهتر از صد ساله طاعت پیر یا

است و برای محبت اهل حق طلب کند که محبت ایشان به محبت حق میسر

و در حق است جان من شد و از محبت اوست که از محبت بفرستد و بفرستد که الله الموفقین

فصل در بیان توحید که عبارت از فنا است

توحید عبارت از یگانگی گردانیدن دل است از التفات بکس و الله

تعالی و از شنیدن و شعور با عدا باید که در طلب واحد باشی نه که جامع هر دو

سند باشی توحید بمعرفت عما حب من تخلص دل است از توجه بغير

بد و قبله در ره توحید نتوان برده

ایارضای دوست بشد رضای خویشتن

عقلم عبارت از فنا است در جهت جذب یعنی عدم شعور بخود با وصف

نوع وجود و عدم فنا بقا است که بر این مرتب میشود این فنا و بقا چون در

جهت جذب است ملوک بآن منضم نشده است از غرور وجود بشریت

انیت پس ولایت بان است بحصول نه پیوند و فنا و بقا حقیقی که ولایت

بان مربوط است از غرور مذکور این است دو دام آن لازم فنا

ش

حقیقی زیان ماسواہ اللہ تعالیٰ است و زوال علم ماعد است حضرت
ایشان قدسنا اللہ سرہ الاقدس فرمودہ اند اگر زوال علم ماعد اخصوی
است فنائے قلب است و اگر زوال علم حضوریت فنائی کہ عبارت
از نفس حاضر است فنائی نفس است وجود فنا بقاء است کہ برین فنا
مرتب میشوند بوجود موهوب بولادت ثانیہ موجود میگردد حضرت شاہ
اولیاء شاہ نقشبند صاحب قدسنا اللہ سرہ الاقدس بہمین معنی فرمودہ
اند کہ وجود عدم بوجود بشریت عود میکند و وجود فنا بوجود بشریت عود
نمیکند۔ بیت۔

این مدعیان و طلبش بخت برآیند | کانرا کہ خبرش خبرش باز نیامد

باز گشت عبارت از آن است کہ سالک بعد از ذکر نفس و اشبات بطریق معبود طبع
جوید کہ الحق انت مقصودی درین ذکر مقصود من توفی و رضائی تو بفضل خود
عطا کن مرا محبت ذات بے کیف تو و معارف صفات لاریب تو و اللہ اعلم

فصل مراتب ثلثہ علم الیقین و عین الیقین و حق الیقین

بیان مراتب ثلثہ علم الیقین عین الیقین حق الیقین چون
کے چشم پوشانند علم بوجود آتش بدلاست حرارت بروی علم الیقین

و چون چشم بکشايد و آتش را معاينه کند عين اليقين است و چون
 آتش افتد و ناپذير شود و صفات آتش از وی ظاهر شود چون احراق
 و اشتراق حق اليقين است عين اليقين و ذات حق سبحانه تعالی
 عبارت از علم حضوری بذات حق در پرده اسما و صفات حق اليقين
 علم بآنکه اين علم علم حضوری است و علم عين معلوم است تجلی صوی
 پیش از رسیدن بکمال توحید داخل عين اليقين است چه حاضر در
 که صورته پیش نیست با علم بآنکه وی صورت حق است سبحانه و
 هم چنین تجلی معنوی نیز داخل نیست چه حاضر در که صورت عینیه پیش
 نیست با علم بآنکه معلوم حق است سبحانه اما بعد از رسیدن بکمال
 توحید عين اليقين بلکه حق اليقين است بلکه در آن موطن جز تجلی ذاتی
 نیست ابیات -

درین راه مانده ام القصه حیران	ره عشقت ز سر دار و نه پایان
نگر و تشعیر مرا ز این بیابان	هزاران سال اگر این راه بگویم
که مرکب رنگ هم را بان شتابان	بیا بن یمن ز ادم سفر کن

فَهُمْ مِنْهُمْ يَعْزُزُّ مَنْ يُؤْذِرُ لَكَ إِذْرًا كُفَّ وَابْحَثْ عَنْ يَزِيدٍ

اَشْرَكَ رَبُّكَ بِمَنْ تَعْلَى - بر چند ظهور پیش خفا پیش - ابیات

از صفای مے لطافت جام	در ہم آیمخت رنگ جام مدام
همه جا هست نیست گوئی مے	تا مدام هست نیست گوئی جام
دور یسنان با نگاه است	پیش ازین بے نبرد است که است

در ان حضرت ذوق باقیست نیفت آرمی او یا همه است و همه باو
موجودند بے او همه هیچ - کَیْسَ فِی الدَّارِ غَیْرُهُ دَیَّارُهُ

فصل سلسله خواجگان الکرام

بدان می برادر ارجمند اَوْصَلَكَ اللَّهُ تَعَالَى لِمَقْصُودِ الْحَقِيقَةِ که بر آفرین تفرقه و دفع
وساد من با غده بهج و شام و یاد در شبانروز مرقه و طیفه کردن اسمائی مشایخ طریقت حقه الله
تعالی و عظیم جمیع بسیار رفیع عال است بیان ارتباط مشایخ طریقت قدس الله
تعالی ارواحهم این است - بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ
لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ صَلْصَالٍ كَالْفَخَّارِ وَخَلَقَ الْجَانَّ
مِنْ مَّارِجٍ مِنْ نَّارٍ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى بَدْرِ الدُّجَى نُورِ
الْهُدَى خَيْرِ الْوَرَى سَيِّدِنَا وَمَوْلَانَا مُحَمَّدٍ الْمُخْتَارِ وَعَلَى آئِهِ
وَأَصْحَابِهِ الْأَخْيَارِ وَالْأَبْرَارِ أَلِى بَحْرِ مَت سَيِّدِنَا وَمَوْلَانَا مُحَمَّدٍ

الحمد لله الذي جعل في كل شيء حكمة وحكمة في كل شيء

المصطفى آئیس النقاء خواجہ دین و دنیا علی اللہ تعالیٰ و علی آہل بیتہ
و بارک و سلم آہی بکرمست حضرت شیدنا خواجہ ابوبکر الصدیق صاحب
رضی اللہ تعالیٰ عنہ آہی بکرمست حضرت شیدنا خواجہ سلیمان فارسی
صاحب رضی اللہ تعالیٰ عنہ آہی بکرمست حضرت خواجہ تقاسم صاحب
رضی اللہ تعالیٰ عنہ آہی بکرمست حضرت خواجہ امام جعفر صادق صاحب
رضی اللہ تعالیٰ عنہ آہی بکرمست حضرت خواجہ ابو یزید بسطامی صاحب
رحمۃ اللہ تعالیٰ علیہ آہی بکرمست حضرت خواجہ ابوالحسن خرقانی صاحب
رحمۃ اللہ تعالیٰ علیہ آہی بکرمست حضرت خواجہ ابوالقاسم گرگانی صاحب
رحمۃ اللہ تعالیٰ علیہ آہی بکرمست حضرت خواجہ ابو علی فارمدی صاحب
رحمۃ اللہ تعالیٰ علیہ آہی بکرمست حضرت خواجہ ابو یوسف ہمدانی صاحب
رحمۃ اللہ تعالیٰ علیہ آہی بکرمست حضرت خواجہ عبد الخالق عجدولی صاحب
رحمۃ اللہ تعالیٰ علیہ آہی بکرمست حضرت خواجہ عارف ریوگری صاحب
رحمۃ اللہ تعالیٰ علیہ آہی بکرمست حضرت خواجہ محمد فقہوری صاحب
رحمۃ اللہ تعالیٰ علیہ آہی بکرمست حضرت خواجہ علی رامتنی صاحب رحمۃ اللہ
علیہ آہی بکرمست حضرت خواجہ باباشامسی صاحب رحمۃ اللہ تعالیٰ علیہ

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

[illegible]

آہی بکرمیت حضرت خواجہ امیر کلال صاحب رحمۃ اللہ تعالیٰ علیہ آہی
 بکرمیت حضرت خواجہ بزرگ خواجہ ماخوجہ شاہ بہاء الدین نقشبند
 صاحب رحمۃ اللہ تعالیٰ علیہ قال مولانا حضرت نور الدین جامی
 رحمۃ اللہ تعالیٰ علیہ ابیات

سکہ کہ دریشرب و بطحی زدند	نوبت آخر بہ بخار را زدند
از خط آن سکہ نہ شد بہرہ مند	جز ولی بے نقش شاہ نقشبند

آہی بکرمیت حضرت خواجہ عبداللہ الدین محمد عطار رحمۃ اللہ تعالیٰ علیہ
 آہی بکرمیت حضرت خواجہ محمد یعقوب چرمی صاحب رحمۃ اللہ تعالیٰ علیہ
 آہی بکرمیت حضرت خواجہ علی الدار صاحب رحمۃ اللہ تعالیٰ علیہ
 آہی بکرمیت حضرت خواجہ محمد زاہد صاحب رحمۃ اللہ تعالیٰ علیہ
 آہی بکرمیت حضرت خواجہ محمد درویش صاحب رحمۃ اللہ تعالیٰ علیہ
 آہی بکرمیت حضرت خواجہ آئینگی صاحب رحمۃ اللہ تعالیٰ علیہ
 آہی بکرمیت حضرت خواجہ باقی باللہ صاحب رحمۃ اللہ تعالیٰ علیہ
 آہی بکرمیت حضرت خواجہ قطب نام بانی مجدد الفانی شیخ احمد سرہندی فاروقی رحمۃ
 اللہ تعالیٰ علیہ آہی بکرمیت حضرت خواجہ بیتا آدم بتوری صاحب

رحمة الله تعالى عليه آبی بحر مت حضرت خواجہ محمد سعید صاحب لاہوری
 رحمة الله تعالى عليه آبی بحر مت حضرت خواجہ حافظ الکلیار صاحب
 رحمة الله تعالى عليه آبی بحر مت حضرت خواجہ میان عبد الغفور صاحب
 پشاور می رحمة الله تعالى عليه آبی بحر مت حضرت خواجہ میر شید لعل
 صاحب ننگر ہار می رحمة الله تعالى عليه آبی بحر مت حضرت خواجہ
 مولانا و سیلتنا الی اللہ الکریم خواجہ میان عبد الحکیم صاحب کاکری
 رحمة الله تعالى عليه آبی بحر مت حضرت خواجہ میان نور محمد صاحب
 منارہ رحمة الله تعالى عليه آبی بحر مت حضرت خواجہ میان عبد الحمید
 صاحب ذاکری رحمة الله تعالى عليه آبی بحر مت حضرت خواجہ میان
 جان محمد صاحب رحمة الله تعالى عليه آبی بحر مت حضرت خواجہ
 میان میر احمد صاحب رحمة الله تعالى عليه آبی بحر مت حضرت
 خواجہ میان سلطان محمد صاحب رحمة الله تعالى عليه آبی بحر مت
 حضرت خواجہ مرشدی و مولائی و سیلتی الی اللہ امتین حاجی
 الحرمین شریفین حاجی خیر الدین صاحب رحمة الله تعالى عليه آبی
 بحر مت حضرت خواجہ والدی اعزی و مرشدی و سیلتنا الی اللہ

الغفار مولانا محبوب قلوبنا حاجی الحرمین خواجہ محمد یار صاحب آتش
 نفس کینثانی رحمۃ اللہ تعالیٰ علیہ الحمد شرب العالمین والصلوة
 والسلام علی سیدنا و مولانا محمد و علی آلہ و اصحابہ اجمعین کہ من رُوئے
 سیاه تپاہ کار محمد عمر اخر موت داخل سلسلہ عالیہ نقشبندیہ مبارکہ شد
 شکر این نعمت بزرگ ادا خواهم کرد سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ
 عَمَّا يَصِفُونَ وَسَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ
 وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِنَا وَمَوْلَانَا مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى
 عَلَيْهِ وَعَلَى آلِهِ وَاصْحَابِهِ اَجْمَعِينَ اَمِيْن يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ اَللّٰهُمَّ

فصل در بیان اشتغال مقبذی

ای برادر چندی بدانکه شایخ طریقه عالیہ نقشبندیہ مبارکہ ابتدائے سلوک اشتغال
 باسم مبارک شد فرموده اند کہ اسم ذات شریف است و فرموده اند کہ منے سم ذات
 مبارک بیچونی و بیچونگی ملاحظہ نماید و بیچ صفت اَبان منتظم سازد کہ این طریقہ محبوبی
 او تعالیٰ است کہ فوق محبت صفائی و افعالی اوست تعالیٰ و
 تقدس و وسیلہ معرفت ذات اقدس است کہ فوق معرفت صفات
 و اسماء افعال و تعالیٰ است لهذا حضرت خواجہ شاہ اولیا و پیاء الدین

نقشبند صاحب رحمة الله تعالى عليه فرموده اند که نهایت را در
 بدایت درج کرده ایم ای برادر عزیز هوشیار و باخبر باش که سعادت
 تو بلکه جمیع بنی آدم و صلاح و فلاح همه در ذکر الهی جل سلطان است تا
 ممکن باشد جمیع اوقات خود را استغرق ذکر الله تعالی سبحانه سازید و
 یک لحظه تجویز غفلت نباید کرد زیرا که دوام در طریقه خواجگان قدس
 اسرار هم در ابتدا میسر میگردد و طریقه اندراج نهایت فی البدایت حاصل
 می شود بنا برین طریقه عالییه مطالب را اولی و التبعی باشد پس باید
 که قبله توجه از همه سو گردانیده بالکلیه بجناب اکابر این طریقه نمائی و
 همه از باطن شریف ایشان خواهی بدان ای برادر عزیز در ابتداء
 ذکر ضروریست که متوجه قلب صنوبری شوی زیرا که مضغه حجه نیست
 مگر قلب حقیقی را ذات امم مبارک الله را بر قلب بگنزدانی و درین
 وقت هیچ عضو را بقصد حرکت ندهی و بکلیت متوجه قلب نشینی
 و در متجمله صورت قلب را جان ندهی و معنی مبارک الله را بیچونی
 و بیچونی ملاحظه نمائی و هیچ چیز را باو منظم نسازی و بحاضر و ناظر نیز
 لمحوظ نکنی تا از ذر و ذرات تبارک و تعالی بحقیقت صفات فرو
 در و می

در بیان این امر و این طریقه
 ذکر الله تعالی

حلیل

در بیان این امر و این طریقه
 ذکر الله تعالی

در بیان این امر و این طریقه
 ذکر الله تعالی

نیایی و از شهود و حدت در کثرت نیفتی و از گرفتاری بچون بشود چون
 آرام نگیری زیرا که هر چه در مرآت ظاهر شود بچون نبود و هر چه در کثرت
 نمودار گردد و احد حقیقی نباشد بچون را و رانی دایره چون باید خست
 بسید حقیقی را بیرون احاطه کثرت باید طلبید و نیز بدانکه در وقت
 ذکر کردن صورت مرشد بلا تکلف ظاهر شود آن را باید بقلب برده
 و نگاه داریده ذکر باید گفت میدانی که پیریت پیر آنست که بواسطه
 او وصول بجناب حضرت الهی جل جلاله استفاده نمائی و مدت ها
 و استعانت هادین طریقه یابی مجرد کلاه و شجره که عرف شده است
 حقیقت پیری و مریدی خارجست مگر اینکه جامه تبرک از شیخ کامل
 آری با اعتقاد و اخلاص با وزندگان نمائی که تاثیر عظیم دارد

فصل در بیان استقامت و علو همت

میدان استقامت و علو همت ای عزیز من بدانکه منامات و اوقات باغیبا
 و اعتماد نباید کرد زیرا که نفع ذکر و ترتیب آثار و همه امور طریقت مربوط به بیان استقامت
 مرضیه باشد بنابراین لازم که در یاد افراختن واجبات سنن مرکب و زوائد بحسب
 الوبح کوشش بکنیم و اجتناب از محرمات و مشتهیات ما امكن بکنیم

کیونکه

مجموعه دست نوشته‌های حضرت مولانا

و در قلیل و کثیر از عملیات بعلمای باید نمود و بمقتضی فتوای ایشان زندگانی
باید کرد و ولایت خادم الشریعت و نیز بدینگونه رفته راه طریقت را چند
مشروط نگاهد اشتغالی است

فصل در بیان ونده راه طریقت چند شرط انگهد ششمی است شرط اول در طهارت
شرط اول باید که باطهارت باشد و طهارت بر چهار نوع است طهارت ظاهر طهارت
باطن و طهارت دل طهارت سر طهارت ظاهر معلوم است بکین در حدیثی است که
که جامع تر بسیار است تا امکان است احتیاط باید کرد و طهارت باطن از مطعون است
حرام اخراج کردن است و شرط عظیم است سقوط ندارد و طهارت دل از صفات ناپسندیده
مثل غل و غش و کبر و حسد و کینه و خیانت و بغض و عداوت و حسد و نیایاری و نیا
ظاهر که منظور خلق است ناپاک نشود و نماز و طاعت او قبول نمی شود همچنان باطن
که منظور نظر خالق عالم است صل شاید تا صفا نشود بدولت محبت و عشق کسی که در دل
شاید که مشرف گردد و طهارت سر از توجه با سوار اندک کردن است بهیست
که بحشمان دل بسین جز و دست هر چه بینی بدانکه منظر بهر دست

فصل شرط دوم فوائد خاموشی

در بیان فوائد خاموشی شرط دوم خاموشی از کلامهاست نامناسب

و مشغول شدن به ذکر و قرات قرآن العظیم و امر معروف و نهی از منکر
 و اصلاح بین الناس و آموزش و تدریس علم دین است که
 حضرت رسول الله صلی الله تعالی علیه و سلم فرموده است. هَلْ
 يَكْسِبُ النَّاسُ عَلَى مَنَاجِرِهِمْ فِي النَّارِ إِلَّا حَصَائِدُ أَلْسِنَتِهِمْ
 یعنی آدمیان که در آتش انداخته می شوند از ورودهای زبانی ایشان
 است. گرمی تن خاموشی گزیند الله تعالی اجل و علی شانه عیسی دل
 را بگویایی در آرد هیچ عجیب و غریب نیست در خبر است که این بهشت
 را هیچ حسرت بزرگ تر از آن نیست که لحظه برایشان گذشته باشد
 و در دنیا که در روزگار الله نگفته باشد

فصل شرط سوم خلوت در محراب

در بیان خلوت شرط سوم خلوت از اغیار باشد همچون نان نامحرم فاسقان و محبت
 امردان که در نظر نامحرم تیر و سهر آلوده است چون بدل سدر ملاکت چه باشد بهیست

ز تیر مکر شیاطین بد به پوش دو چشم | بلاک کردی التیر کار گریابی

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى قَدْ لَبِثْتُ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِمْ وَ
 يَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ وَ يُكَفِّرْنَ عَنْهُمْ أَسْفَافَهُنَّ وَ يُغْفِرُ لَهُمْ ذُنُوبَهُنَّ وَ يُعْطِيهِمْ مِنْ رِزْقِهِمْ

از ناسائسته گرفتن و پاچی زنا یا بیست رفتن و گوش از ناسائسته
شنیدن است. بیست

به بند چشم به بند گوش به بند
گرم بینی تهریق بر ما بخند

فائده دیگر نفوش دنیا از روی آئینه دل دور کردن است تا
نفوش آخرت بر تو زند چون صفای تمام یا به نور و حدایت
در و پر تو زند و لعل تجلی شود و فریاد کند. بیست

ز غیرت خانه دل غیرت کرده ام
که غیرت را نمیشاید درین خلوت رفتن

قَلْبُ الْمُؤْمِنِ حَرَّمَ اللَّهُ فَحْرًا مَّا أَنْ يَدْخُلَ غَيْرُهُ فِيهِ

فصل شرط چهارم در قواعد روزه

در بیان قواعد روزه شرط چهارم روزه است فائده آن تشبیه است با روحانیان و مقبول
گردانیدن نفس ماره است الصوم لی و انا اجزی به و ثواب نهاییه دارد و ثوابی
الصَّابِرُونَ أَجْرُهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ وراکنده شلین بند کردن است سفر از حاصل کردن
که الصوم جنة من النار

فصل شرط پنجم در بیان ذکر

در بیان ذکر الله تعالی جل جلاله شرط پنجم ذکر است قل تعالی جل شأنه یا ایها الذین
آمَنُوا اذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا كَثِيرًا و بهتر ترین ذکر لا اله الا الله

عزیز (مادر) که در این کتاب است

است۔ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَفْضَلُ
الذِّكْرِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ۔ اہیات۔

بر تخت وجود ہر کہ شاہنشاہ است	اور اسوی عالم حقیقت اہ است
ہر نور یقین کہ در دل آگاہ است	دستش ز بد و نیک جهان کوتاہ است
زین پیش وے بود ہزار اندیشہ	کنون ہمہ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ است
ای خواجہ تراغم جمال جاہ است	اندیشہ باغ و زرع و خرمن و گاہ است
ما سوختگان عالم تجسیدیم	ماراغم لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ است
و مرغ ذکر را دو بال و پر میباید	تا پر باز کند بعد از ان پرواز کند

إِنَّهُ يَضَعُ الْكَلِمَ الطَّيِّبَ، یک پر حضور و یک پر اخلاص حضور
جہارت از آگاہی است یعنی دانکہ اللہ تعالیٰ دانا و بینا و
شنوا است بہ ہمہ حال و ہمہ جاء۔ بیت۔

تو ہمہ جا حاضری من جا بجا	میزنم اندر طلبت دست و پا
---------------------------	--------------------------

اخلاص آن بود کہ از افعال و اقوال نہ دنیا خواهد و نہ جاہ و نہ مال
و نہ آنچه بدنیہا تعلق دارد و نہ عقلی طلبد از بہشت و حور و قصور و انہا
و اشجار و اثمار و در میان ذکر گوید الہی توئی مقصود از تو ترا میخواہم

یا آتبی آنچه از تو من گدایم خواهم	افزون ز برابر پادشاه میخواهم
هر کس ز در تو جی می طلبد	من آمده ام از تو تر میخواهم

كُلُّ شَيْءٍ مَا خَلَقَهُ اللَّهُ بَاطِلٌ حَتَّى يَضْرِبَ الدُّنْيَا مَوْتًا طَالِبُ نَفْسِي
تَحْتَ طَالِبِ نَمُوْنِي مُذَكَّرًا بِأَيْدِي مَرُوبَاتِي وَدُرْ حَلَبِ وَاسْتَقْبَلِي
جَلَّ جَلَالُهُ فَرْدِ بَاشِي وَارْزِهِ بِمَسْأَلَةِ الدُّوَلِ نَمُوْدِ بَاشِي - بِهَيْت -

سرے کہ باتو دارم در نامه جوان نسیم	اسرار فاش گردد ز کاک سر برید
ز سر نفس بقیست شمار خود بدود	آنگه ممکن که گنگار خوار خواهد بود
بسا سوار که فردا پیاده خواهد شد	بسا پیاده که سوار خواهد بود

فصل ششم در محافظت خاطر

در بیان خواطر شش قسمی فطرت خاطر است خاطر چهار قسم است خاطر رحمانی است
که عبارت از تنبیه عفت است خاطر ملکی است که عبارت از ترغیب طاعت است و
خاطر نفسانی است که عبارت از محالیه شهوانی است خاطر شیطانی است که عبارت از
تزین معصیت است بنابراین سالک راه طریقت را خاطری که پدید
آید و وقت ذکر و یا که نفی کند و بر کار باشد تا روشن شود که از مقولات
است یا از مردودات و اگر تمیز کردن نمی توانست روی عجز و

زاری بجناب الله تعالی بیکت گردند و بگویند یا ای نیکوایی که
 نمیدانم و میدانم که پیدانی پس آنچه نیریت و عافیت است گریست
 فرمائی و این دعا نیز بگوید - بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ اللَّهُمَّ ارِنَا
 الْحَقَّ حَقًّا وَارْزُقْنَا تَبَاعَةً وَارِنَا بِأَصْلَبِ طَرِيقٍ نَجِّنَا بِهٖ
 وَلَا تُكَلِّمْنَا إِلَى الْفُسَادِ وَلَا إِلَى أَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ طُرْفَةَ عَيْنٍ وَلَا
 أَقْلَ مِنْ ذَلِكَ وَكُنْ لَنَا وَآيَا وَخَافِئًا وَنَاصِرًا وَعَوْنًا وَمُعِينًا
 وَ عَلَى كُلِّ حَيْثُ دَلِيلًا وَمُلقِنًا مُؤَيَّدًا رَبَّنَا إِنَّا وَمَنْ حَضَرْنَا وَمَنْ
 غَآبَ عَنَّا وَكُلِّ مُؤْمِنِينَ وَمُؤْمِنَةٍ فِي الدَّارَيْنِ حَسَنَةً يَا وَاسِعُ
 الْمَغْفِرَةِ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ

فصل ششم در بیان ضابطه القضا

شرط ششم رضا و ادون به قضاء الله تعالی است و توکل و تفویض بحکمت و استیانت
 در سر و جبر و شدت و ضعف در میان خوف و رجا باید بود و در جمیع احوال چون بگریزی
 و رحیمی و غفوری و ستاری الله تعالی نظر کند و رجا قوت گیرد و چون قهاری
 و شدید العقابی او تعالی نظر کند خوف قوت گیرد چون نظر بر توفیق شود و بنده
 را رجا پیدا شود اگر خوب است ادا اگر نحو است توفیق نداد و بیست

توفیق عزیز است به هر کس ندهند	این گوهر ناسفته به هر کس ندهند
-------------------------------	--------------------------------

و چون بر تقصیر خویش نظر کنند خوف پیدا شود - بیت -

بنده همان به که ز تقصیر خویش	عذر بدرگاه خدا آورد
ورنه سزاوار خداوندیش	کس نتواند که بجا آورد

خیر بنده در دنیا همین است که در میان خوف و رجاء بود در جمیع احوال اگر چه در طاعتی در حضرت اولاد نامن و در چه در چه معصیت زور اولاد یتاس - بیت -

ایمن مباحش خواجه و نومیدهم شود	اسلام در میان خوف و رجاء بود
--------------------------------	------------------------------

بدان ای جان من که بجز اراده الله تعالی بر هیچ بنده نرفته و نخواهد رود اما بعضی بواسطه و بعضی بواسطه چنانچه در حدیث قدسی آمده است - مَا شَأْنِي شَأْنُ عَبْدِي - پس اراده حق جل و علی شانه از اصل بغیر و عیله بود و وجود مانع از شی است که در اراده آمده چون وجود در تحت اراده شی بود افعال آن نیز حکم آن دارد پس بجز اراده او بر ما زود و از ما بجز اراده فعل بوقوع نیاید چنانچه در کلام مجید خبر داده - وَمَا مِنْ دَآبَّةٍ اِلَّا هُوَ اخَذُ بِنَاصِيَتِهَا - یعنی اراده مالک

ناصیه جمیع بندگان است بر سو که خواهد برد اما آن را که شقی لطن ام خلق
 کرده اراده آن بشر رفته بود و آنرا که سعید لطن ام خلق کرده اراده آن
 بخیر رفته بود که حضرت رسالت پناه صلی الله تعالی علیه فرموده اند -
 السَّعِيدُ فِي بَطْنِ أُمَّهِ وَشَقِيٌّ فِي بَطْنِ أُمَّهِ پس سعادت و شقاوت
 در لطن ام نه بود مگر که آن به اراده بود پس افعال ایشان نیز براده
 که از آن فعل نیک آید و از آن بد این سخنها در حقیقت اظهار است
 و الا نه بعضی را دایم فعل نیکو بوده ختم کارش بشقاوت شود مثل طمس
 و یعم و بر صیصا بیک خلاف شرعی شقی گردد و به هزار مرتبه که از نهی دور
 بود بخشیده و سعید نگردد و بعضی را دایم افعال نالایق بود اما ختم کارش
 بسعادت میشود مثل آن بت پرست که در نزد بت صنم میگفت ناگاه
 بر زبانش کلمه حمد رفت به یک حمد گفتن از اهل سعادتش کرد بِحَمْدِ
اللَّهِ عَمَّا يَصِفُونَ این تقریر برائے این است که الله تعالی از
 تقصیر و معصیت بندگان هیچ نقصان نیست و از طاعت ایشان
 نفع نمی چنانچه در حدیث شریف قدسی وارد است که چون خلقت
 جمیع ذریات بوقوع آید پاره سعید و پاره شقی خبر دارد هَذَا فِي الْجَنَّةِ

وَلَا أَبَإِي هُوَ لَا فِي الشَّرِّ وَلَا أَبَإِي هُوَ أَرَبَاءُ اهل حنبت را بدو رخ
 بفرستند و اهل دوزخ را بکذبت او را نیز و بال نه بود ای عزیز
 ثواب و بال و در فعال است و اگر نه در هیچ و بال نیست که
 قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى جَلَّ جَلَالُهُ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
 لَهُمْ جَنَّاتُ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَبَارِفَر مودود و الَّذِينَ كَفَرُوا
 بِآيَاتِنَا أُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ خَالِدِينَ فِيهَا وَبِئْسَ مُصِيرُهُ
 و باز چون و بال و ثواب از ما برداشت خبر داد و مَا أَصَابَ مِنْ
 مُصِيبَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَصَنَّفَ يَوْمَئِذٍ بِإِذْنِ اللَّهِ قُلُوبَهُ وَانَّهُ
 بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ پس گاهی باشد که اراده خود در فعال و بند و گاهی
 باشد که افعال ما را اراده خود می کند چنانچه رسول الله صلی الله
 تعالی علیه و آله و صحابه و سلم فرموده اند تَقْدِيرُ الرَّحْمَنِ يَضْحَكُكَ
 بِتَقْدِيرِ الْإِنْسَانِ وَتَقْدِيرُ الْإِنْسَانِ بِبُكَايَةِ الْإِلَهِ تَدْبِيرُ حَسَنَةَ مَا
 بِتَقْدِيرِ خُشْدَانِ كُنْ وَتَدْبِيرُ سَيِّئَةٍ مَا بِتَقْدِيرِ خُشْدَانِ كَرِيحُ
 كُنْ اگرمارا از ازل شقی خلق کرده هنوز پند نشده تقدیر تو بردست
 تو آنچنان است که بود اگر عیدم سازی ترا و بال نبود و مرا سرودی

شود اگر عیدم خلق رود بر سعادتم دار که از شقاوت در و بال می فتم
 آبی حال و بال ما از دیده، نظاره کن دلد و بالی خود مبین که و بال
 و بال ما ست و و بال ما خودی ما ست در عقل ما اما علم تر اندانم که و بال
 ما در چه بود و ما در رضائی تست اما نمی دانم که رضائی تو در
 کدام محل است اندک پذیر و بسیار بخت دانم بر اندک بگیر که
 بسیار ندانم اندکم را پذیر که بسیار یا کم بسیار نمی گویم بیت -

اگر رضائی تو دانم که در چه کار بود | هر بغیر رضایت دیگر چه کار بود

همین گفت اندکم پذیر که گفته یا الله یا ادب یا گوئیم یا الله یا ادب یا گوئیم یا الله یا ادب یا
 گوئیم قَسَدٌ كَوْنٌ مَا كَوْنٌ لَكُمْ وَ اَوْضَحْتُ فَرَقِي اِلَى اللّٰهِ اِنَّ اللّٰهَ بَصِيْرٌ بِالْعِبَادِ

فصل ششم در فواید صحبت صالحان

در بیان فواید صحبت صالحان شرط هشتم اختصار صحبت صالحان است فراق
 مفسدان زیرا که لیس فی الجمله تأثیر بیت

مجلس صالح ترا صالح کند	مجلس صالح ترا صالح کند
تا توانی روئ اعداء را مبین	با مجتبان باش و انهم بمنشین
یا رب بدتر بود از ما بدتر	تا توانی دور شوا از یار بد

مار بد تاثیر در جان میکنند یا بد تاثیر در ایمان کنند و بر مر ضعیفگان را در پس
 حجاب باید بود تا نظر بر نامحرم نیفتد و نامحرم را نیز نظر بر وی نیفتد و لازم
 که علی الدوام مجالس اهل علم و اهل دین و اهل طریقت باشی و از
 اغیار دور باشی آهین با سنگ فارس آشناسد فی الحال بصورت
 طلا شد اگر میخواهی که مراد یابی لازم که خاک پامی مردان اهل مراد
 شوی و سر خود را فدائی سگ کوته ایشان کنی - بیست

در محبت هر که او دعوی کند	صد هزاران امتحان بروی شود
گر بود کاذب گریزد از جفا	و بود صادق بماند در وفا

فرموده اند که شیخ عزیزی رحمه الله تعالی علیه وقتی بجماعت درویشان
 رسید گفت کیستی گفت السلام علیکم بنده درویشان آن جماعه بکسی
 امر کردند که بر خیز این را در بازار بفروش در حال او را در بازار برد و فرو
 چون خریدار او را در خانه برد و کار و بارش دید حیران ماند و گفت سبحان
 الله تعالی چون توئی بنده این چنین بود ای بزرگوار سر این کار مرا
 بگوئی و برود در کار خود مشغول شو گفت ای خواجہ من دعوا کردم که غلام
 درویشانم درویشان از من بران طلبیدند بران این بود که دیدی

يَوْمَ يَنْفَعُ الصَّادِقِينَ صِدْقُهُمْ

فصل شرط نهم در بیان فوائد بیداری

در بیان فوائد بیداری شرط نهم بیداریست می نور چشم من فوائد بیداری لا یعد ولا یحصى است فائدو اول تخلق باخلاق بیچون است جل شأنه لَا تَأْخُذُ سَنَةً وَظَهَرُوا

گفتم بچه خدمت بوصالت برسم | گفتا که تَخَلَّقُوا بِأَخْلَاقِ اللَّهِ

و شب خلوت خانه عاشقان است که راز و نیاز خود بحضرت بنیپ رجل و عی شانه عریضه میدانند با تشویش اغیار برکت و سعادت که ساکنان در طریقت یافته اند در شرف

دولت شبگیر خواهی خیر شب زنده دار | خصمه نابینا بود دولت بیداران رسد

قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى وَمِنْ آيَاتِ فَتَحْجِدْ بِهِ نَافِلَةٌ لَكَ عَسَى أَنْ يَبْعَثَكَ رَبُّكَ مَقَامًا مَحْمُودًا یعنی بعضی از شب را بیدار دار
ای محمد صلی الله علیه وسلم بقرآن خواندن و نماز شاید که برگسرد
پروردگار تو مترادف مقام محمود که عبارت از تجلی ذاتی و یا از مقام
شفاعت مرادین و آخرین را باشد و نیز در آیت دیگر فرموده است
يَأْتِيهَا الْمُرْسَلُونَ قُلْ أَيْ مَرْدُودٍ خَيْرٌ مِنْ غَيْرِهِمْ خَيْرٌ مِنْ غَيْرِهِمْ
عبادت رب قدیم جل جلاله إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ

اخذینَ مَا اَتَهُمْ رَبُّهُمْ اَنَّهُمْ كَانُوا قَبْلَ ذَلِكَ مُجْرِمِينَ وَكَانُوا
 قَبِيْلًا مِّنَ الْاَشْرَارِ مَا يَهْجَعُوْنَ اَوْ يَلَا تَحَارِهُمُ يَسْتَفْعِدُوْنَ وَ
 حديث شريف آمده است که در وقت سحر بسیار بايد گفت اَللّٰهُمَّ
 اغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا وَتُبْ عَلَيْنَا اِنَّكَ اَنْتَ اَسْوَابُ الرَّحِيْمِ وَ
 فضيلت بيداری شب آيت شريف آمده تَجَاوَزْ جُؤْبَهُمْ عَنِ
 اَمْصَاجِهِمْ يَدْعُوْنَ خَوْفًا وَطَبَعًا وَمِنَارِزَتُهُمْ يُنْفِقُوْنَ قُلْ
 تَعْلَمُ نَفْسٌ مَّا اَخْفَى لَهُمْ مِّنْ قُوَّةٍ اَعْيُنٌ جَوَّاءُ بَهَا كَانُوا يَعْمَلُوْنَ
 و نیز رسول الله صلی الله علیه وسلم فرموده اند - عَلَيْكُمْ بِقِيَامِ اللَّيْلِ فَانَّهُ
 اَدَابُ الصَّالِحِيْنَ تَسْلَمُ وَهُوَ قُرْبَةٌ اِلَى رَبِّكُمْ وَيَكْفِرُ اَسِيْئَاتٍ وَ
 مُتَمَيِّتٌ عَنْ الْاَشْمِ وَنِزْوَرٌ حَدِيث شريف آمده است - اقْرَبُ
 مَا يَكُوْنُ لِلّٰهِ مِنَ الْعَبْدِ فِيْ جَوْثِ اللَّيْلِ الْاٰخِرِ فَاِنْ اسْتَطَعْتَ
 اَنْ تَكُوْنَ مِمَّنْ يَذْكُرُ اللّٰهَ فِيْ تِلْكَ السَّاعَةِ فَكُنْ وَلَا تَغْفُلْ - فوائد
 بيداری بے شمار است درین رساله عجاله گنجایش ندارد مولوی ومی
 رحمه الله تعالی علیه - ابیات

در شب بدرنگ بس نیکی بود	آب حیوان جفت تاریکی بود
-------------------------	-------------------------

سر زخمتن کے توان برداشتن	با چنین صدمتخم غفلت کا شستن
شب تاریک چون آن روز را	پیش کن آن عقل ظلمت سوز را
خلق را و دیده در خاک مہمات	صد گمان بردند در آب حیات
جہد کن تا صد گمان گرد و نو	شب برود تو بخچی شب رود
ہر چه جز ذکر خدائی احسن است	گر شکر خوردن بود جان کنندن است
چہیت جان کنندن بخائی مرگدن	دست در آب حیات نازدن

فَاذْكُرُونِي اَذْكُرْكُمْ وَاَشْكُرُوْنِي وَلَا تَكْفُرُوْنِ سُبْحَانَ اللَّهِ تَعَالٰی
عجب دار منفعت است اگر ما نظر بکنم و عجب جامی حسرت است
اگر ما نظر بکنم۔ الدُّنْيَا مَزْدَرٌ اَلْاٰخِرَةُ الدُّنْيَا سَجْنُ الْمُؤْمِنِ وَ جَنَّةُ
الْكَافِرِ الدُّنْيَا فَاَنَ حَلَالُهَا حِسَابٌ وَ حَرَامُهَا عِقَابٌ و در ہر
نکتہ ہزار اشارت است اگر کس است والا نہ ہمہ بس است فہم من فہم

فصل در منتخبات و واژہ کلمہ حضرت علیؑ

قَالَ اَمِيرُ الْمُؤْمِنِيْنَ عَلِيٌّ الْمُرْتَضَى كَرَّمَ اللَّهُ وَجْهَهُ اخْتَارَتْ مِنَ التَّوَارِيخِ اَمْرِي
عَشْرَةَ كَلِمَةٍ وَنَقَلَتْهَا اِلَى الْعَرَبِيَّةِ وَرَأَيْتُ اَنْظُرَ اِلَيْهَا فِي كُلِّ يَوْمٍ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ
وَهِيَ هَذِهِ ۱- اَلْاَوَّلُ يَا اَبْنَ اَدَمَ لَا تَخَافَنَّ ذَا سُلْطَانٍ فَاَدَا مَسْلُكًا بِرَأْيَا وَ سُلْطَانٍ لِّيْ بَدَلًا

الثَّانِي - يَا بَنَ آدَمَ لَا تَخَفَنَّ قُوَّةَ الرِّزْقِ مَا دَامَتْ خَزَائِنِي
 مَسْلُوكَةً أَبَدًا - الثَّالِثُ - يَا بَنَ آدَمَ أَنَا وَحَقِّي لَكَ مُجِبًا قَبْحِي
 عَلَيْكَ كُنْ لِي مُجِبًا - الرَّابِعُ - يَا بَنَ آدَمَ لَا تَأْسُ بِأَحَدٍ غَيْرِي
 مَتَى وَجَدْتَنِي وَمَتَى أَرَدْتَنِي وَجَدْتَنِي جَارًا قَرِيبًا - الْخَامِسُ
 يَا بَنَ آدَمَ خَشَفْتُكَ لِأَجْلِي وَخَلَقْتُ الرِّزْقَ لِأَجْلِكَ - السَّادِسُ
 يَا بَنَ آدَمَ خَلَقْتُكَ مِنْ تُرَابٍ وَلَمْ أَعْمِ بِخَلْقِكَ الْعَيْنِي رَغِيفًا
 أَسْوَفَهُ إِلَيْكَ - السَّابِعُ - يَا بَنَ آدَمَ اتَّقِضْ عَلَى مِنْ أَجْلِكَ
 وَلَا تَغْضِبْ عَلَى نَفْسِكَ لِأَجْلِي - الثَّامِنُ - يَا بَنَ آدَمَ كُلْ تُرِيدُكَ
 لِنَفْسِهِ وَأَنَا أُرِيدُكَ لِنَفْسِكَ - الثَّاسِعُ - يَا بَنَ آدَمَ لِي عَلَيْكَ
 فَرِيضَتِي وَلَكَ عَلَى رِزْقِكَ فَإِنْ خَالَفْتَنِي فِيمَا لِي عِنْدَكَ ثُمَّ خَالَفَكَ
 فِيمَا لَكَ عَلَيَّ - الْعَاشِرُ - يَا بَنَ آدَمَ كَمَا لَمْ أَطَايِبِكَ بِعَمَلٍ غَدٍ
 فَلَمْ تُطَالِبْنِي بِرِزْقٍ غَدٍ - الْحَادِي عَشَرَ - يَا بَنَ آدَمَ إِنْ رَضِيتَ
 بِمَا قَسَمْتُ لَكَ أَرْضَتَ قَلْبَكَ وَبَدَنَكَ وَأَنْتَ فَحَمُودٌ مَا جُورُؤُا إِنْ
 لَمْ تَرْضَ بِهِنَّ سَلَطْتُ عَلَيْكَ الدُّنْيَا تُرْكُضُ أَرْضُ الْوَحْشِ
 الْبَرِيَّةُ ثُمَّ لَمْ تَنْلُ إِلَّا مَا قَدَرْتُ لَكَ وَأَنْتَ مَذْمُومٌ -

الثانی عشر - یاربِ ادمان قسمت بینِ یدِی فقر کما
 یقوم العبد الذلیل بین یدِی الملک الجلیل فکن کانتک
 ترائی ذات لم تکن ترائی فانی اراک قد تمت الکلمات
 ذوالبرکات الوافرات - قال رسول الله صلی الله علیه وسلم
 الدنیا ساعة نسی فیها راحة فاجعلها طاعة واصل عباد
 بحضور واصل قلب است اگر قلب صالح نشود کار بانجام نمی
 رسد - کما قال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم ان فی جسد
 ابنِ ادم مضافه اذا صلحت صلح بها سائر الجسد و اذا فسدت
 فسدت بها سائر الجسد و هی القلب - و نیز فرموده است - قلب
 المؤمن مواءت المؤمن حضرت خواجہ حمید الشراذم رحمة الله
 تعالی علیه فرموده است ای ارجمند اگر در هوا پری مگس باشی و اگر
 بر سر آب روی خس باشی دل بدست آرتا کس باشی قال رسول
 الله صلی الله تعالی علیه وسلم کل شیء مصیقة و مصیقة القلب
 ذکر الله تعالی چون توقف جمیع امور و حل جمله مشکلات بذکر است
 لازم که ایام عمر عزیز بیدار مصروف ذکر با فکر سازیم بلکه لایق وصول

فصل در بیان تفکر

قَالَ عَلِيٌّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ صَلَواتُ السَّلَامِ الْفَكْرُ سَاعَةٌ تُغْنِي عَنْ عِبَادَةٍ سَبْعِينَ سَنَةً دای
 جان من بنده آن ناگویند که از اختیار خود سوا باشد و فنا باشد و با اختیار الله تعالى
 مساوا باشد یعنی زبانش از حق گوید کوشش از حق نشود چشمش از حق بیندش از حق داندش از
 حق گیرد پایش از حق رود الحاصل بر وصف که در وی است از حق
 گردد و از حق داند و حق را در همه صفتها می خود موصوف و مخیر بیند بلکه
 در خود می خود حق را در خود یابد و خود را در حق نیابد زیرا که خود را در حق
 یافتن شرک است و حق را در حق یافتن توحید هر کس که عبد الله بر
 زبان او کلمه الله است نه آنکه از نکته ما و من زد و پیش سیاه است
 ای بنده اختیار از تو نیست از دست اگر چه ترا اختیار مطلق داده
 است لکن اختیار خود را محقق در تو پوشیده گندم را سنگ زیر و زیر
 آرد سازد و آب ترکند و سبز گرداند اختیار سنگ بر چرخ است و
 اختیار چرخ بر آب. ابیات.

حجاب می تو هم روی آنست همه حال	نهانی از همه عالم از آنکه پیدائے
بهر چه منگرم صورت تو منم میخیم	ازین بتان همه چشم من نمی آئی

از رشک تانه شناسد ترا که مردم جمال خود لباس دیگر بیارائی

نیکو فهم کن که حقیقت اختیارات را خوب بشناسی تا در غلط بیفتی آنچه ان
مباش که اول خود گوئی بعد از آن حق را شناسی در اولش بشناس تا در آخر
باو شناخته باشی آنرا با آن خصوصیت است و من را با تو دعواست اینجا
اتحاد محض میگنجد پس که حرف ما و من در عرف صوفی کفر است - نظم -

ز اول خود تو بودی تا که ما بهکم	و گرنه بے تو ما در اسم نایکم
ز اصلت اصلها را اصل پیدا است	بغیر از اصل تو نقل فنا یکم
وجود تو عدم را کرد موجود	و گرنه از عدم خلق چسرایکم
خود اصل تست عدول و آخر	که نقل اصالت را گواهم

منقول از اقرارناطقی علیه الرحمته است

فصل در بیان فوائد لقمه شش و دهم

شش و دهم محقق لقمه است. باید که ماکولات طیبه قلیله بخورید که از ضروریات طریقت
ست طعام حلال فکم خوردن را در اجزاء ذکرناثیر عظیم است و سریع است زیرا که غذا
مثل تخم است بر چه کارند مزد و مهال بر دارند کن علماء متاخرین میگویند که درین وقت
از حرام صرف احتراز کنند زیرا که ز مشتهیات اجتناب میکنند پس شکر و قیافه لا یضیح لا لایطیباته

امی عزیز تا توانی طالب استقامت شو نه طالب کرامت که مایه استقامت
 نامور کم نه بکرامت زیرا که کرامت مقدر و رمانیست - بهیت

باریا ملک استقامت ده | که استقامت ز صد کرامت به

و استقامت بعلم دین حاصل می شود باید که شب و روز طالب علم
 دین باشی - طَلَبُ الْعِلْمِ فَرِيضَةٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ وَ مُسْلِمَةٍ - بهیت

چو شمع از پی علم باید گذشت | که بے علم نتوان خدا را شناخت
 برد دامن علم گیر استوار | که علمت رساند به دار القرار

فَضَّلَ الْعَالِمُ عَلَى الْجَاهِلِ كَفَضْنِي عَلَى الْأَمِّيِّ - مقوله سید المختار
 است صلی الله تعالی علیه وسلم ای جان من هر کس که از سعادت متابعت

آوروی بتافت بشقاوت ابدی مستهلک شد - كَمَا قَالَ اللَّهُ تَعَالَى

جَلَّ جَلَالُهُ قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَإِنْ تَوَكَّلْتُمْ عَلَى اللَّهِ لَا يَحِبُّ

الكَافِرِينَ و نیز قال الله تعالی قَدْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي

يُحِبِّبْكُمْ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ و الله غفور رحیم و هر که خواهد

بخلاعت ولایت مشرف شود و می را از متابعت شریعت بیج

چاره نباشد که امور طریقت همه با استقامت موقوف است اگر

بے استغمت چیزی از سالک ظاهر شود از استدراج گویند
نور بالشر من ذلك نشیئة وما ذابعد الحق إلا الضلاله

فصل در تنزیهات

فصل في التنزيهات بدانکه بعد از نفی اثبات تنزیهات است اول تنزیه عروجی است
که از نفی کلام لا اله برده شده میشود تا اخف و از اخف الایه بیرون میروند و مثل نور سفید را که
نور الالهیه و این بر سه قسم است اول معلوم الکیف یعنی آن نور سالک دیده میشود بعده
بجهول الکیف یعنی تا بین تجلی و استتار عینا مقیده معلوم الکیف یعنی هیچ دیده
نمیشود سالک را دیگر تنزیه قسم ثانی است که از شش جهت طالب الایه
بیرون میروند تا بالالهیه بالا از عرش و پایان از تحت الثری و چهار
طرف از کوه قاف میگذرد و تا بالالهیه دیگر تنزیه قسم سوم است
که از شش لطایف نور شش رنگ یکبار میروند تا بالالهیه چنانچه از قلبی نور
سرخ و از روحی زرد و از مری سفید و از نفسی خاکی رنگ و از حنفی سیاه
و از اعمی آبی - دیگر تنزیه قسم چهارم است که بر چهارم آسمان نور استوار
و دیده میشود مثل نیر برق میزند پنجم تنزیه کلهم است جمیع بدن الوار برده
میشود و تا بالالهیه دیگر تنزیه قسم ششم است یعنی نور بسته مثل گلوله

از سینه برداشته می شود میرود تا بالانهای دیگر تنزیه منقسم می است
 که از سینه برداشته می شود مثل علقه های زنجیر میرود تا بالانهای دیگر تنزیه
 هشتم انوار تنزیه است که از بالانور بریزد و وجود سالک و وجود سالک را
 از هر طرف بگیرد و دیگر تنزیه پنجم است نسبت تنزیه است که از هر طرف
 حال ظهور کند و وجود سالک بگیرد و دیگر تنزیه دهم است که صرف تنزیه
 است که عبارت از ظهور نسبت وحدت است یعنی حال ظهور خواهد
 کرد و در آن حال بر وجود سالک بی چونی و بی کسبی بیاید

فصل فی الخلو و فی النسب و نسبت صرف

بعد از تنزیهات نسبت خلوا و تنزیه اذکاره باید داد و نسبت خلوا و اغان السد که تنزیه
 میگویند و نشانه حصول دانست که صورت سالک مثل پنجه بر و باشد یعنی بر دانی
 که بمن وطن است که پنجه آن بسیار خوب است باریک است اکثرها را به حضرت صلوات
 تعالی علیه آله و سلم از آن بود که اندک با دستهای عقبانید بعد از نسبت خلوا نسبت
 صرف باید داد و آن نور نسبت که در سینه پیدا میشود و اندک علم سالک بر او میرسد
 اول معلوم الکیف بعد مجهول الکیف بعد معدوم الکیف باشد و آن محض الشرح
 یعنی کشاوی سینه میباشد و هیچ معلوم نمی شود و درین همه انواع صرف سانی و یکی به آن حاصل میشود

فصل فی الواردات

بعد نسبت ورودات است که خاصه فیض ردای مبارک
آن حضرت صلی الله تعالی علیه وسلم میباشد که مثل باران فیض بر وجود
سالک مبارد چون که ردائی مبارک آنحضرت صلی الله تعالی علیه
وسلم را بی بی عایشه رضی الله تعالی عنها پوشیده بود و دید که باران بر سر
او مبارد فرمود یا عایشه این باران نیست این خاصه فیض ردای
من است صدق رسول الله صلی الله تعالی علیه وعلی اله و صحبه جمعین

یا مَنْ بَدَا بِمَالِكَ فِي كُلِّ مَا جَاءَ	با و بزاران جان مقدس ترا فدا
يَا صَاحِبَ الْجَمَلِ وَيَا سَيِّدَ الْبَشَرِ	مین و تجمک المینر لقد نور القمور
لَا يُمْكِنُ الشُّكُّ لَكَ كَمَا كَانَ حَقُّهُ	بعد از خدا بزرگ توئی قصه مختصر

بدان ای نور چشم من که صرف تنزیه کنی به از نور منزه بے رنگ است
که ظهور آن را نشانه تجلی ذاتی بے رنگ است و موجب پیچوندن و
محبت سالک است و آن حالت را فنا فی الله نیز گفته اند عارف
معتبر گفته است بدان که حق جل و علی شانه مقدس است از آنچه بر
اسرار منکشف میگردد و تا به تخیلات و واقعات و متلونات لطیف

چهره رسد و از معنی دو بیت شیخ شبلی رحمه الله تعالی علیه غافل مباش

رُبَّاعَى دَجِجَ الْأَنْوَارُ فَهَوَّ حِجَابُ عَيْنٍ	وَرَأَى الْمَقَامَ اللَّعِبِ وَالْخَيَالِ
وَلَكِنَّ الْغِيَاثَ يَغْنَى فَيَقْنَى	يَنَالُ حُصُوصًا أَسْوَالَ الرِّجَالِ
ز الواسعی که در انوار نبینی	موجز رنگ بے رنگی تو رنگی
حجاب دید و دیدست هر نور	که آید در خیالت یک درنگی

بدانکه اشتغال با نوار تنزیهات سفید تصفیه وجود سالک است و موجب لطافت و مزین کیشافت اوست چنانچه ضابطه بنماوه اند که شغل لطیف تر لطیف سازد و در دریا می لطافت بزرگ گردد یعنی محو سازد اما باید دانست که مقصود اصلی در باب تنزیها معرفت الله تعالی است بوجه تنزه او تعالی از مکان و مکانیات از جهت و کیفیات زیرا که او تعالی و تقدس بیچون و بیچگون است و از مکان و جهت منزّه است پس بیچون را بیرون از دایره چون باید جست و لا مکان را وراء مکان باید طلبید لازم که اول از جمیع طبقات سمو حتی العرش که محاط چون است باید گذشت و به تمامه از لوازم مکان میباید برآمد بعد از مراتب لا مکان نیست عالم ارواح را کالبرزخ است

در میان چون و بیچگون حقیقی او تعالی و تقدس و رتبه عالم خلق
 نیز طی باید نمود بعد از آن مراتب اسما و صفات او تعالی که در این
 عالم ارواح است ملاحظه باید کرد بعد از آن نور منزه وجود ذات
 مقدس را که محض معجزه و کیمیا است و صرف تزیین است
 ملاحظه نماید تا بر وجود وی یقینی و بیچونی آید که ظهورات و وحدت است
 که این ملاحظه که در مراتب خوب است میرسد به رتبه ازین که در مراتب مکان
 بود سیرالی است و چنانچه از مقولات محققین نیز معلوم میشود و نیز باید دانست که هر
 سبحانه و تعالی و راز الگو را این عالم صحت عالم اهرس درای عالم اهر مراتب اسما
 و شیونات است ظلال و صالات و اجمال و غصیل و مادیات این مراتب مملو و حقیقی است

فصل در بیان خلوص و صرف و صرف خلوص و خلوص

بدانکه خلوص آنرا گویند که وجود سالک خالی شود از جمیع ماسوا الله تعالی عنان طریقت
 نیز گویند بعد صرف و صرف عبارت از است که نسبت وجود ظهور و احد انیت سالک
 را بر وجود خلوص آنرا گویند که سالک او را توجه چنان استغرق حاصل شود
 که از جمیع ماسوا الله تعالی نه بخود شعورش مانند نه به ماسوا الله و نه نیکی
 الا ماسوا الله تعالی این را فنا الفنا نیر

گویند قال سید الطائفة جنید رحمۃ اللہ تعالیٰ علیہ التَّصَوُّفُ هُوَ أَنْ
تَجْلِسَ سَاعَةً مُعْتَظِدًا مِنْ مَلَأِ حِطَّةٍ شَيْءٍ. و بعضی از مشایخ دیگر نیز
گفته اند الشُّغْلُ هُوَ عَدَمُ الشُّغْلِ وَعَدَمُ الشُّغْلِ هُوَ الشُّغْلُ
و خلو در خلور اعنان السلوک از ان گویند کہ ہر کس کہ این مرتبہ حاصل
کرد گو یا عنان طریقت بدست او میباشد پس بہ ہر طرف کہ متوجہ شود
میتواند رفت و بفضل اللہ تعالیٰ در روایات و فیوضات و نسبت
مشاہدہ خواہد کرد و قال اللہ تعالیٰ. وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ

سُبُلَنَا اٰیٰت -

ریکو ہمار

کار نیکو کن اگر مزد نیکو میطلبی	کہ جزا ہر چہ نیکوتر بہ نیکوتر دہند
کار اگر نیست ترا در طمع اجر مباحش	مزد مزدور بہ اندازہ کردار دہند

وَإِذْ كُنَّا نَمُرُّ بِكَ وَتَبْتَئِلُ إِلَيْهِ تَبْتِيلًا وَإِذْ كُنَّا نَمُرُّ بِكَ وَتَبْتَئِلُ إِلَيْهِ تَبْتِيلًا
لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ اٰیٰت -

ای بندہ بہ من بیا خود را ایلہ کن	اگر ترا شاہ چہاں نکر دم نگاہ گلہ کن
برو بگرد اگر دہ چہاں پا آ بلہ کن	اگر از من بدی یابی مرا ایلہ کن

فصل فی فیوضات. اول فیض ولایت حضرت سیدنا ابراہیم خلیل اللہ

علیه السلام است که بمثل مردارید ریزه ریزه بر وجود سالک فیض بریزد
 اندک سردی دارد علامت او این است که سبزه دریا فتن و آفت آن
 در نظر سالک آید و جان او سرد طور میشود از بسیاری سردی و بعضی
 طالبان راتپ لرزه بر وجود ظاهر میشود دیگر فیض ولایت حضرت
 سیدنا موسی و حضرت سیدنا عیسی علی نبینا وعلیهم السلام باشد چنانچه
 نسبت حضرت موسی علی نبینا وعلیه السلام از روح برداشته می شود
 و نسبت حضرت سیدنا عیسی علیه الصلوة والسلام از قلب برداشته
 میشود و هر دو برابر میروند تا مالا نهاییه دیگر نوع نسبت که فیض ولایت
 حضرت سیدنا عیسی علی نبینا وعلیه السلام بر طرف شبانه چپ نور روشن
 از بالای آید تا پائین سینه می رود و از حضرت سیدنا موسی علی نبینا و
 علیه السلام بر شانه راست تا بدرون سینه می رود و تمام سینه سالک
 پر نور می شود دیگر فیض ولایت حضرت سیدنا و مولانا رسالت
 پناه علیه الصلوات و السلام که مسیحی بولایت محمدی است و نشانه
 حصول او آنست که جان سالک سرد طور می شود چنانچه باران
 می بارد و مردارید و درون او میرونی الحقیقت بنی آدم را شانزد

هزار برگ است همه جا بجا مشغول میگردد بطوریکه یکے یکے از دیگرے
 خبر ندارد و دیگر فیض ولایت محمدی است علیه الصلوٰۃ والسلام که مثل
 خیمه سبز استاده می شود و فیض مبارک بر سالک مبارک و مثل مروارید
 بزرگ و دیگر فیض ولایت احمدیست که مستحق او علیه الصلوٰۃ والسلام
 در اسمانها با حمد است از زیر ثدیہ راست نور سفید بیرون می آید
 می رود تا بالا نهاییه دیگر نوع فیض قدین مبارک آنحضرت صلی الله
 علیه و آله و اصحابه وسلم است یعنی دو نور از بالای آید گویا که از قدین
 مبارکین بیاید یکی بر شانه راست و دیگر بر شانه چپ ملاحظه می شود و
 بر و شانها ثقیل می شود گویا که بر هر دو شلخ سر سالک همچو هر دو قدم
 مبارک آنحضرت استاده می شود و نشانه حصول او این است که
 گرانی بر فرق سالک پیدای شود گویا که کسی بر سر او استاده است
 و این گرانی تا سینه و نصف اعلیٰ زیاده نه بود و بر نصف اسفل کمتر بود
 و دیگر فیض ولایت حضرت سیدنا صدیق اکبر است رضی الله تعالی
 عنه که از بالا نور نیلایی مثل خلعت سُرَخ که پوشیده می شود و وجود سالک
 را و تمام وجود سالک را فیض میگردود و دیگر فیض ولایت بنی فاطمه

رضی الله تعالی عنهما است که از سینه و پیشانی نور بیرون میشود میرود
 تا مآلاینها به و این ولایت فیض بسیار دارد و این فیض نه شهادت و هر ک
 اگر در سینه سالک بود و در میکند حکم الله تعالی دیگر فیض ولایت
 امام حسین و امام حسن رضی الله تعالی عنهما است فیض ولایت امام
 حسن رضی الله تعالی عنه از زیر شانه راست تا سر کتف و فیض ولایت
 امام حسین رضی الله تعالی عنه از زیر شانه چپ تا سر کتف برداشته
 میشود هر دو میرود تا مآلاینها به دیگر فیض ولایت بی بی خدیجه کبری
 رضی الله تعالی عنهما است که از بالای فیض می آید بر ابروی راست
 دیگر فیض ولایت بی بی عایشه رضی الله تعالی عنهما است که از بالا
 فیض می آید به ابروی چپ هر دو به یکبار سینه میرود دیگر فیض ولایت
 اهل بیت آنحضرت صلی الله تعالی علیه و سلم است که از چهار طرف
 فیض می آید سینه اندرون میرود دیگر فیض ولایت خلفاء ثلاثه است
 رضی الله تعالی عنهم که از بالا نور میاید از حضرت عمر الفاروق رضی
 الله تعالی عنه بر شانه راست میاید و از حضرت عثمان رضی الله تعالی
 عنه بر شانه چپ می آید و از حضرت علی کرم الله تعالی وجه بر شانه

زیر بغل می آید به یکبار جمله در سینه میرود و دیگر فیض ولایت خلفاء اربعه
 رضی الله تعالی عنهم است فیض ولایت حضرت صدیق اکبر رضی الله تعالی عنه از پیش
 می آید و در سینه میرود و فیض حضرت عمر رضی الله تعالی عنه از جانب راست می آید و فیض
 حضرت عثمان ذی النورین رضی الله تعالی عنه از جانب چپ می آید و فیض حضرت علی
 المرتضی رضی الله تعالی عنه از پس پشت می آید و چهار بر سینه میرود
 دیگر فیض ولایت مرتبه قاب قوسین محمدی است صلی الله تعالی
 علیه و علی آله و سلم که از هر دو بر و نور برداشته می شود و از عرش عظیم
 میگذرد بعد از آن یک جله می شود و تمام آله نهایه نشان او این است
 که باطن سالک سوئی ملأه الا علی میلان میکند و دیگر فیض ولایت جمیع
 اولیاء امت محمد صلی الله تعالی علیه و سلم است که زهر جانب فیض
 می آید و خود سالک را میگرد و به هر طرف که نگاه کند فیضان نور بفرمان
 الله تعالی جل جلاله میشود و دیگر فیض ولایت مجموعی است که انوار
 ولایت مذکور بعضی بطریق نزول و بعضی بطریق عروج حصول یابد
 بعد از خلوا از ولایت مذکوره باید داد و دیگر نفی وجود است یعنی گم شدن
 بدن است که سالک را نفی میکند مثل کلوح که در آب میفتد و

نیزه ریزه می شود و محو شود و هر که استعداد علی دارد خاکی که در رحم مادر
 صورت او شده باشد آن خاک در نظر او می آید و این نادر الوجود
 است دیگر عدم وجود است مثل طاس که از آب پر باشد و یکبار خالی
 شود چیزی نماند بعده فیض حقایق الاشیاء است این است که تمام
 کائنات یک برق سفید شود و در آن برق سفید انوار حقایق الاشیاء
 مثل ذرات درخشنده می بارد و آن برق سفید از تطلل خداست
 و این را نور شهود و انابت صوری نیز میگویند و انابت صوری آنرا
 گویند که الله تعالی جل جلاله سایه ندارد و پر تو کیف الله تعالی بر
 کائنات افتد و همه کائنات یک برق سفید شود آن برق سفید از
 نور شهود حق جل و علی شانه است و دیگر حقایق الاشیاء یک نور محمدی
 صلی الله علیه و سلم است دیگر حقایق الاشیاء جدا جدا می آید مثل
 باران و یارانه دیگر بر ذره چنان بزرگ می شود که تمام کائنات در وجاه
 می شود و این حالت را الجمع بعد الفرق و الفرق بعد الجمع و علم توحید و
 علم یقین نیز می نامند بعده فیض صورت بیت الله شریف است
 مثل خانه چهار گنج بر طرف مشرق باب و بر گنج سهیل حجر اسود و بر طرف

قطب میزب و باطلس سیاه پوشیده میبینید و از سر او نور بر میخیزد و چرخ
 بالا میرود که آن نور را ظل و ظل گویند بعده نورست که از آن نور
 بر داشته میشود که آن حقیقت کعبه گویند از عرش میگذرد و میرود تا بالا
 بنای اول معدوم الکیف بعده مجهول الکیف بعده معدوم الکیف میباشد
 بعده حقیقت انسان و حقیقت بیت الله شریف است حقیقت بیت
 الله شریف صاف و حقیقت انسان اندک کثیف هر دو میرود تا بالا بنای
 دیگر حقیقت بیت الله شریف است که آنرا بے علمی و بے نظری و بچونی
 میگویند یعنی علم و نظر سالک کم می شود و بچونی می آید هر دو آن محض
 بے کیفی است که در او هیچ کیف نیست و مسجود الیه مخلوق این نیست
 و این محض فضل رب العالمین است دیگر حقیقت وضو نورست که
 از سینۀ بر داشته می شود و میرود تا بجای دیگر صورت هم نور سفید مثل انسان
 وضو می سازد دیگر حقیقت صلوٰة منفرد است که از وجود سالک نور
 مثل شاخ درخت بیرون می شود از طرف راست و از طرف چپ از
 پس از پیش میرود تا مراد الله تعالی جل جلاله دیگر حقیقت صلوٰة امام است
 که هر عضو مقتدی بر هر عضو امام اقتدا میکند و از هر عضو و رگ و موی

نور بالا می شود که از سر بگذرد بعد از آن یکجا می شود و میرود تا بالا نهایتاً
دیگر صورت صلوة نورست سفید مثل اشان نماز میگذارد و باقیام در رکوع
و سجود و تعدد دیگر حقیقت صورت صلوة صلی است تن در محراب
جان در کعبه عقل در بیت المعمور فهم در کرسی دل در عرش عظیم بر جاب
است بهشت و بر جانب چپ دوزخ بر صراط استاده مرگ در قفا
و حضور الله تعالی بر سر سالک ملاحظه نماید پر فیض میشود و دیگر حقیقت
صلوة فقر است که از قلب نور برداشته میشود و تا بالا نهایتاً اول
معلوم الکیف بعد مجهول الکیف بعد معدوم الکیف می شود و بعد
حقیقت صلوة نسبتی است که تمام کائنات یک برق سفید میشود
و دیگر حقیقت صلوة خواص است که از سر نور برداشته میشود و تا بالا
نهایتاً بعد حقیقت صلوة است که از اَبی علمی و بے نظری و بی چونی
میگویند و بے کیفیتی برو می آید بعد حقیقت معراج است که از زمین
یا از سینه نورهای بسیار برداشته می شود و میرود تا آسمان اول چنانچه نوار
اولیاء الله تعالی با حضرت رفته بعضی تا آسمان چهارم چنانچه نورهای
ملائکه با حضرت رفته بود بعضی تا عرش عظیم چنانچه نورهای انبیاء علیهم

السلام که با آنحضرت علیه السلام رفته بود و نور آنحضرت صلی الله علیه و آله
 از عرش عظیم میگذرد و در درامکان و مالا نهاییه و کان قباب قوسین
 او آذنی تا اشارت بر آن است اول معلوم الکیف بعده مجهول الکیف
 بعده معلوم الکیف میباشد بعده حقیقت معراج نسبتی است که تمام
 کائنات یک برق سفیدی شود بعده حقیقت معراج است که آنرا
 بے علمی و بے نظری و بیچونی میگویند یعنی علم و نظر سالک گم میشود و
 بیچونی بر او آید بعده حقیقت قرآن شریف است اول مرتبه نور از بالا
 می آید مثل ریمان منبسط که تمام کائنات را از عرش تا فرش میگیرد
 بعده هر حرف بلکه بعد هر کلمه بلکه بعد هر آیت بلکه بعد هر سورت
 انوار بریزد و بر وجود سالک اول معلوم الکیف بعده مجهول الکیف بعده
 معلوم الکیف میباشد بعده حقیقت قرآن شریف است نسبتی که تمام
 کائنات یک برق سفیدی شود بعده حقیقت قرآن عظیم است
 که آنرا بے علمی و بیچونی و بے نظری میگویند بعده حقیقت حضور حق
 سبحانه و تعالی است که الله حاضر و الله نظری حق جل و علی را
 ملاحظه نماید و نشانه وصول او این است که تمام کائنات از نظر سالک

محو شود کم کردن و کم شدن می آید بغیر تجلی حق سبحانه تعالی دیگر چیزی
 نمی ماند بغیر تجلی حق سبحانه تعالی بعد از حقیقت ذات بخت پیچیده
 است این است که تمام کائنات بالمال شود از نور حق سبحانه و تعالی
 بلاکیف بعد از حقیقت صراط نورانی است نوریت که بالانف و
 همواری و شیوی دارد یعنی هزار سال بالا و هزار سال هموار و هزار
 سال شیوی دارد استاده از اول نظر سالک بالا میرود و بعد از برابر بعد
 پایان بعد از نسبت حقیقت بهشت است آنچه در بهشت است
 آنرا ملاحظه کند پرفیض می شود و بعضی را به فضل نور ظهور تنعمات شود
 و بعضی را فرحت و راحت بخشد بعد از حقیقت الله است که عبارت
 کار و بیت است نه که عین رویت یعنی ظهور تجلی خواهد شد بلاکیف
 نور مثلا ظهور خواهد کرد و آن نور نه سفید و نه سیاه و نه سرخ و نه سبز
 به هیچ قسم یافته نمیشود بعضی بسیار خوش حال و بعضی را علم و فهم کم میشود
 بهوش می شوند بسیار بدت غرق میشود این است که بعضی اولیاء
 الله و رار و بیت خوانده اند اما صحیح آنست که کرویت است و حقیقت
 رویت موعود به آخرت است از قنای الله بفضل و کرمه بعد از حقیقت

نور محمدی صلی اللہ علیہ وسلم کہ عبارت از حقیقت الحقایق است کہ
 از بالا نور مے آید و برگزیده تمام کائنات است و نور بر نور مے افزاید
 یکے از دیگرے صاف تر و بزرگ تر مے آید اول معلوم الکیف بعدہ
 مجهول الکیف بعدہ معدوم الکیف باشد بعدہ صرف حقیقت
 محمدی است صلی اللہ تعالیٰ علیہ وسلم کہ اول چیز مے یافتہ مے شود
 آخرش نایافت باشد بعدہ نسبت احمدی است صلی اللہ علیہ وسلم
 کہ اول چیز مے یافتہ مے شود و آخرش نایافت صاف تر از آنکه هست
 حقیقت محمدی صلی اللہ تعالیٰ علیہ وسلم بود بعدہ حقیقت محمدی صلی اللہ
 تعالیٰ علیہ وسلم نسبتی است کہ آنحضرت صلی اللہ تعالیٰ علیہ وعلیہ
 وسلم گفتہ - اَنَا مِنْ نُورِ اللَّهِ وَالْعَالَمُ مِنْ نُورِي باشد کہ محیط دایرہ کائنات
 باشد آخرش نایافت است بعدہ نسبت بی بی فاطمہ رضی اللہ تعالیٰ عنہا
 است کہ از سینه نور تیز رو بیرون میشود میرود تا مالاہنہا یہ فہما فہما علما
 تا بیچونی مے شود بعدہ نسبت حضرت صدیق اکبر رضی اللہ تعالیٰ عنہ
 است کہ از سینه نور تیز رو برداشته میرود تا مالاہنہا یہ فہما فہما علما تا
 بہ تکمیل رسد بعدہ حضرت صدیق اکبر رضی اللہ تعالیٰ عنہ گویا کہ دست

راست سالک میگیرد و برای او از حق سبحانه تعالی اسول مغفرت
 میکند. رَبَّنَا ظَلَمْنَا أَنْفُسَنَا وَإِنْ لَمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ

فصل فی السفردات النسب

فصل فی سفردات. در سفر و صوری بواسطه بی بی فاطمه و حضرت علی کرم الله وجهه
 حضرت عثمان غنی و حضرت عمر و حضرت صدیق اکبر رضوان الله تعالی علیهم اجمعین است بعد سفر و معنوی
 بود بواسطه بی بی فاطمه و حضرت علی و حضرت عثمان غنی و حضرت عمر و حضرت صدیق اکبر رضوان
 الله تعالی علیهم اجمعین است بعد سفر و صوری بابو بکر صدیق رضی الله
 عنه بواسطه حضرت سرور عالم صلی الله تعالی علیه وسلم بعد سفر و معنوی
 ابو بکر صدیق رضی الله عنه بواسطه حضرت سرور عالم صلی الله تعالی علیه وسلم
 بعد سفر و صوری و معنوی حضرت ابو بکر صدیق رضی الله تعالی عنه
 بواسطه آنحضرت صلی الله تعالی علیه بعد سفر و صوری حضرت صلی
 الله تعالی علیه وسلم بجانب حق جل و علی شانه العزیز است بعد
 سفر و معنوی آنحضرت صلی الله تعالی علیه وسلم بجانب حق جل و علی شانه
 العزیز است بعد سفر و معنوی و صوری آنحضرت صلی الله تعالی
 علیه وسلم بجانب حق جل و علی شانه العزیز است بعد مرتبه احدیت ذات

بحث و اثبات حق است قبل جلاله اثبات حق بر قسمه است
 اول اثبات مطلق لاجل الاشياء و لا مع الاشياء و دوم اثبات حق مع الاشياء
 مع تعیین سوم اثبات حق مع الاشياء لا علی التعیین است یعنی
 ملاحظه نماید که او تعالی نه ذات است نه بلا ذات است و نه شی و نه بلا
 وحدت و کثرت و قرب الی و اثبات حق مع الاشياء لا علی التعیین
 است و بچون برسانک می آید بعده احاطه ذاتی و اثبات حق مع
 الاشياء علی التعیین است بعده نفی آن اثبات است چرا که در اثبات
 سه چیز است اثبات یعنی ثابت کردن چیزی که نباشد و مثبت
 یعنی ثابت کننده و مثبت یعنی ثابت کرده و این همه در ذات
 و تعالی شانه محال است بلکه کفر است بعده نفی آن نفی است
 چرا در نفی نیز سه چیز است نفی یعنی نفی کردن چیزی که باشد و نافی
 یعنی نفی کننده و منفی یعنی نفی کرده و این نیز در ذات او تعالی
 جل شانه محال است بنا بر این نه نفی است و نه اثبات یعنی اثبات
 اثبات نیست و نفی با نفی نیست پس ذات او تعالی شانه چنانچه هست
 هست بعده مجرد و تخیل است چونکه اثبات ما اثبات نشد و نفی، نفی

نشد پس عجز و تحیر ثابت شد هر گاه که عجز و تحیر ثابت نماند پس نیست
 هر طالب برو ظهور خواهد کرد که در آن نسبت طالب و حق میماند هیچ
 طرف علم او نمیرسد چرا که این مشروع در روایت اخص که طاء را علی است
 یعنی ولایت چهارم طائک مقرب است که آنرا طاء الا علی میگویند بعد
 نسبت و لا حول و لا قوه الا بالله العلی العظیم است یعنی نسبت
 گردش از گناه بغیر اعانت رب العالمین و قوت بر طاعت و
 نیکی بغیر اولستش محض بیچونی است بعد نسبت بی بی خدیجه الکبری
 است رضی الله تعالی عنها که بر کتف راستی آید از بالا و از بی بی
 عایشه رضی الله تعالی عنها بر کتف چپ می آید از بالا اندک ظهور
 میشود تا بیچون شود بعد نسبت بی بی فاطمه رضی الله تعالی عنها که
 محض بیچونی است نسبت حضرت علی کرم الله تعالی وجهه است
 که بر سالک نسبت حضور می آید زیرا که حضور حضرت علی کرم الله تعالی
 وجهه بسیار است بعد نسبت حضرت عثمان رضی الله تعالی عنه
 است که گاه استغراق بود و گاه بیداری در هر کار بر طالب بیچونی
 آید بعد نسبت حضرت عمر رضی الله تعالی عنه است بهود در بهود

نایافت در نایافت بر سالک می آید بعد نسبت حضرت ابو بکر صدیق
 رضی اللہ تعالیٰ عنہ است و در سہو نایافت در نایافت تکمیل و تکمیل
 بود بعد نسبت بنی الکریم است صلی اللہ تعالیٰ علیہ وسلم بعد نسبت
 فردیت بنی الکریم است صلی اللہ تعالیٰ علیہ وسلم بعد نسبت اسم ذات
 شریف است کہ از بالا نزول می شود در سر و پیش و پس تاناف و
 کم میگرد و بعد نسبت صفات سبعہ کہ حَیٌّ وَ قَیُّمٌ وَ ذَا جَلَالٍ وَ اِکْرَامٍ وَ ذَا
 عِلْمٍ وَ قُدْرَتٍ وَ قُدْرَتٍ است ملاحظہ نمایند کہ اینها بواسطہ رب
 العالمین می شود و نسبتش محض بیچونی است بعد فیض روح الامین
 جبرائیل علیہ السلام است کہ او ہمیشہ بر پہلو سے راست آنحضرت
 صلی اللہ تعالیٰ علیہ وسلم ناز می شد و فیض او نیز از طرف راست
 سالک می آید و ہمہ بدن سالک را میگیرد و بعد فیض احدیت است
 کہ از ہر جانب فیض می آید بر کائنات و کائنات را میگیرد و مثل مرغ
 کہ چیزے در جناحین و سینہ میگیرد و علامتش آنکہ وجود سالک نیز گرفته
 میشود بعد فیض اسم صفات است کہ یا مکنون است بر تمام کائنات
 و کائنات را میگیرد و بعد صورت متخیلہ است یعنی ہر چیزے را کہ سالک

نظر کند ظهور پر نور حق سبحانه تعالی در آن چیز ظاهر می شود و آن چیز از
نظر سالک محو می شود و بعد خلوت خایه مشاهده و مکاشفه نسبتش محض
بیچونی است بعد پاس الانفاس است که در هر نفس هو ملاحظه شود
و این راهوش در دم نیز گویند یعنی اسم ذات مبارک را به هر نفس که
بیرون تن می رود و درون تن بیاید لفظ مبارک هو یا الله ملاحظه نماید
و بیچونی هر دو یکبار نه پس و نه پیش ملاحظه کرده متوجه شود ایات

ترا یک پند پس در هر دو عالم	که تا ناید ز جانت بے خدام
اگر تو پاس واری پاس الانفاس	بسلطانی رساندت ازین پاس

بعون الله تمام شد آنچه مولانا و مخدومنا و محبوبنا سلطان العارفين و
قطب السالکین میان عبد الحکیم صاحب قدس الله تعالی سره
الاقدر کسب کرده است از مولانا و مخدومنا حضرت میر سید لعل
صاحب ننگراری بن سید قاسم بن سید ابوبکر قدس الله سره
الاقدر الابرار هم بعد ازین شروع میکنم در آنچه مولانا صاحب
تقدس کسب کرده از صاحبی و مولائی میان عبد الغفور حیو صاحب
پشاور می قدس الله سره العزیز طریقه ثانیة آن صاحب است رتب تیز

وَتَتِمُّ بِالْخَيْرِ وَبِهِ نَسْتَعِينُ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 فصل مبرک انانا صاحب دوم از میان عبد الغفور جو صاحب الله سرها
 اول طریقه فتاوی است فیه اثبات الله و عدم الاشیاء و بهوشی از همه کائنات بیشتر
 از خود باشد بقا بعد از الله فیه عدم الاشیاء و السر التام یعنی محو شدن نسبت
 رب العالمین است بعده همه است و اثرش حضور است که الله حاضر فی الله ناظر فی
 الله شاهد فی ملاحظه نماید مَا خَدَّ اَوْ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَابًا
 بِمَعْنَاكَ فَقَدْ نَعَدْنَا ابَّ النَّارِ نَزْرًا بِمِثْقَالِ ذَرَّةٍ فَاَشْرَقَتْ
 آید و رجوع تمام کائنات با و باشد بعده نسبت هُوَ الْاَوَّلُ وَ
 الْاٰخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ بعده نسبت
 لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ یعنی نسبت شئی می آید
 که نباشد او شئی مثل دیگر شئی و نسبت او بیچونی است و بیچونی او
 بالائمه همه بیچونی با است بعده نسبت خلوا از بیچونی است بعده
 نسبت لی مع الله دَنْتُ لَا يَسْعَى فِیْهِ مَلَكٌ مُّقْرَّبٌ وَلَا نَبِيٌّ
 مُّرْسَلٌ نسبت او ظهور خواهد کرد که شرکت دران دیده نمیشود
 وقت آن خاصه نماز است وَالتَّائِيلُ عَلَيْهِ قَوْلُ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ

وَلَسَاقِمٌ أَرْخَفٌ بِأَيِّدِهِمْ وَوَقْتُ يَكْرِ بِيَدِهِمْ صَلَوَاتٍ نِيزَاشْدَا فَعَلَهُ أَوْ دَرِغَا زِهَتْ

فصل در منوہوبات و کمالات نبوت

فصل در منوہوبات بعد منوہوبات است بعد منوہوبات در منوہوبات است بعد نبوت
 بعد توحیدت توحیدت است بعد وراثت بعد وراثت در وراثت است بعد
 حقیقت اشیاء و حقیقت صوری و معنوی ظاہر می آید امید است که از
 عنای رب العالمین که طالب سابرہ مندر سازد و حقیقت صوری و معنوی
 بروی مکاشفہ سازد وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ بعد رو بہار بقضیل
 کمالات نبوت بعد رو بہار محض بکمالات نبوت بعد نسبت می آید
 از نبوت همه بعد نسبت می آید از خاتم المرسلین صلی اللہ علیہ وسلم
 بعد نسبت می آید از الوعزم بعد نسبت می آید از حضرت سالت
 پناہ صلی اللہ تعالیٰ علیہ وسلم بعد نسبت می آید از خاتم النبیین صلی
 اللہ تعالیٰ علیہ وسلم بعد در ہر لطیفہ صوت صوری اولو العزم ملاحظہ نماید
 و ر قلب صورت سیدنا آدم صلی اللہ علیہ وسلم و سیدنا و علیہ السلام و در ہر صورت
 سیدنا نوح نبی اللہ و علی نبینا و علیہ السلام ملاحظہ نماید و در روح صورت
 سیدنا ابراہیم علی نبینا و علیہ السلام ملاحظہ نماید و در نفسی صورت سیدنا

موسیٰ علی نبینا وعلیه السلام ملاحظه نماید و در خفی صورت سیدنا عیسیٰ علی
 نبینا وعلیه السلام ملاحظه نماید و در اخفی صورت سیدنا محمد رسول الله
 علیه الصلوات السلام ملاحظه نماید بعد از بولیت سیدنا ابوبکر صدیق رضی
 الله تعالی عنه رو آورده بمتابعت ایشان برآمده بعده رو آورده بدائر
 خلعت سیدنا ابراهیم علیه السلام باز رو آورده بدائر خلعت هیمه نبیاً
 علیهم السلام باز رو آورده بدائر خلعت حضرت مرکز قیومیت سالت
 پناه صلی الله علیه الصلوة والسلام باز رو آورده بدائر خلعت حق سبحانه
 تعالی محض معدوم الکیف دانسته خود را و حال خود را و ایمان خود را
 بحق سبحانه تعالی سپرده بعده ورود هر وی زیر قدم یک نبی باشد و حضرت
 ابوبکر صدیق رضی الله تعالی عنه زیر قدم سیدنا ابراهیم خلیل الله علیه السلام
 است بعده نسبت احکام شریعت است هر کس که از احکام شریعت
 بیرون شود فی الحال بگمراهی بدل میشود نسبتش محض بیچونی است بعده
 احاطه ذاتی دانسته و الله یُکُلُ شَیْءٌ فُحْیِطُ بعده مجلس خواص است
 خود را چنان ملاحظه کند کَا لِقُلٍّ فِی یَدِ الْفُلِّ وَاِنْ وَالْبَازِ فِی یَدِ الْبَازِ
 وَاِکَامِیَّتِ فِی یَدِ الْفَیْلِ بعده سیر است اول سیر من الله تعالی

قرب الی است دوم سیر الی الله تعالی قرب در قرب است سوم سیر
مع الله تعالی است محو در محو شدن است تمت بعون الله تعالی تمام شد
فصل مولانا صاحب زیان حفظ الیه یار صاحب بوی یار سوم گریه

بعده شروع است را نچه مولانا و مرشدان صاحب قدس الله سره الغریز کبک از مولانا
سیان حافظ الیه یار صاحب حیوان موری حننه الله تعالی علیهم السلام رحمهم الله اول
که از سیلنه برداشته میشود و میرود تا مالا نهاییه بعده توی است باید که بدن
خود را بابت استاد ملاحظه نماید تا آسمان اول آهسته آهسته میرود و وقتی
که نظر ساکت تا آسمان اول رسید گویا هر دو بدر و از آسمان اول رسیدند
استاد در و از راه خلاص کرده بعد از آن از آسمان اول میگذرد و هر دو
میرود درین حالت مستی و سکر رسالت آید بعده اگر سالک در اینجا نماز
گذارد بگوید اینجا نماز گذارده شود و خود را در آنجا ملاحظه نماید و الا نه چنان
در رفتن باشد بعده بصحبت حضرت خضر علیه السلام مشرف میشود بعده
بصحبت آنحضرت علیه السلام فردی آید بعده بصحبت با آن حضرت علیه
الصلوة و السلام میرود تا آسمان اول و آنجا مقام سیدنا آدم صلی الله
علیه السلام است و آنجا یلباید که صحبت و ملاحظه نماید بعده میرود تا

آسمان دوم در آنجا مقام سیدنا ادریس علیه السلام میباشد آنجا نیز صحبت
 اولیاء حفظه نماید بعد میرود تا آسمان سوم در آنجا مقام سیدنا مهتر موسی
 علی نبین وعلیه السلام میباشد در آنجا نیز صحبت اولیاء حفظه نماید بعد میرود
 تا آسمان چهارم در آنجا مقام مهتر عیسی علی نبینا وعلیه السلام است در
 آنجا مقام نیز صحبت اولیاء حفظه نمایند بعد میرود تا آسمان پنجم تا ششم تا هفتم
 بعد تا کنونی تا لوح یک میرود بر کرسی است دیگر بر عرش نهاده همچنان
 رود روی لوح میرود تا عرش عظیم در آنجا قرار صحبت میشود و صورت آن
 حضرت صلی الله علیه وسلم میرود تا قاب قوسین او ادنی که عبارت از
 حضور است بعد صحبت حضرت صلی الله علیه وآله وسلم پسینه می آید
 بعد ما ذن است بدن معنوی خود را در تحت قفس ملاحظه نماید بعد
 پسری بعد روح بعد نفسی بعد بختی بعد به خفی ملاحظه نماید بعد بدن
 خود را محو سازد و چشم مانند آن نیز محو شود بعد صحبت آنحضرت صلی
 الله تعالی علیه وسلم از خفی میگیرد و تا پشت قفا میگیرد و باز به خفی می آید
 در مرتبه میگردد بعد خود را با استاد محو سازد و استاد را با آنحضرت صلی
 الله تعالی علیه وسلم و آنحضرت صلی الله تعالی علیه وسلم را با الله

تعالی جل شانه العزیز محو سازد و تمت لا کساب قال رسول الله صلی
 الله علیه و سلم اذ ان تصادمت الجبال و الجمال يتولد منها حقیقه
 الايمان نسبت او این است که ترس و امید هر دو معده روی نماید طالب
 را در آخر امید غالب میشود و حکم دبیعت رحمتی کل شیء علیها و فیض
 بسیار رو نماید بفضل الهی جل سلطانه

فصل در دفع خطرات

دیگر برای دفع خطرات نفی اثبات بر سر قلب ملاحظه نماید یعنی حرکت اهرق
 نور خپا نچه خریطه بر سر قلب پوشانیده باشد علی بیض قلبت کن کائنات
 طائر من ذلک الاحوال فیک تولد این برای دفع تفرقه و وسوسه نسبت مهرب
 لام علیه السلام ملاحظه نماید اثرش آنکه در سینه ظهور میکند و سینه او طرز فرلاد میشود
 از بسیاری مغای و اشرق قلب الارض بنور در لقا الایة ایماست

یارب زکرم بر من درویش نگر	بر حال من خسته دل ریش نگر
هر چند نیم یال بق بخشایش تو	بر من منگر بر کرم خویش نگر

الحمد لله الباقی انزل من القرآن ما هو شفاء و رحمة
 للمؤمنین و الصلوات و السلام علی رسولہ محمد بن عبد الله

رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينٍ الْمَحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَنُكْرَهُ
 مُشْرِكُونَ: اما بعد بدان اسے طالب حق کہ قرآن العظیم کلام محبوب
 حقیقی است جل شانہ و رحمتہ و شفا است بحمیع المؤمنین و المؤمنات
 و مسلمین و مسلمات بدانکہ قرآن العظیم ظاہر است و باطن ظاہر او
 عبارت از علم ظاہر شریعت است بر اہل ظاہر ہر کہ از علماء شریعت
 است و باطن او عبارت از علم باطن شریعت است بہمدہ کس از
 اصحاب تخصص نمودہ کہ استعداد ایشان قابل بمعنی بود در ایشان
 ریختہ اند شریعت شفا بر قلب منور ایشان بقدر استعداد ایشان
 ظاہر گشت بہیت

ہر آہ جگر سوز کہ از سینہ برآید | بومی است کز بومی کہ باب جگر آید

كَذَا قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَعَلَىٰ آلِهِ وَاصْطَفَىٰ بِدِينِهِ
 مَا صَبَّ اللَّهُ تَعَالَىٰ فِي صَدْرِي غَيْرُ إِلَّا وَقَدْ صَبَّتْ فِي صَدْرِي
 أَبَا بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَىٰ عَنْهُ

ابیات

آنچه حق از بارگاہ کبریا | ریخت در صدر شریف مصطفیٰ
 او ہمہ در سینہ صدیق ریخت | ز جرم تابو و ازو تحقیق ریخت

لَمَّا قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَتَمَّعَانِي كَأَهْلِيهِمْ بِأَتَمِّهِمْ
 أَتَمَّ يَتَمُّ اهْتَدَيْتُمْ بِدُرِّهِمْ أَيْ ارْجَمْتُمْ كَمَا كَفْتُمْ رَابِعًا مِنْ تَصْلِيحِ عَقَلِ
 وَمَعْرِفَتِ فُرُوعِ الْأَبَدِيَةِ بِشَرَايِعِ وَالْأَحْكَامِ بِمَعْرِفَتِ مَسَاحِقِ بَدِئَتِ مَرْتَدِ
 رَهْنِهِ وَافْخِذِ طَرِيقَتِ أَنْوَازِ أَهْمِ مَهْمَاتِ اسْتِ كَمَا وَصَلَهُ الِيسْتِ بِسُوءِ
 جَنَابِ حَقِّ سُبْحَانَ تَعَالَى چنانچه بنص صریح ثابت است قَالَ تَعَالَى
 يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَأَبْغُوا إِلَيْهِ الْوَسِيلَةَ بِنَا بَرَاءِ
 بَرَادِ عَزِيزِ اسْعِدَكَ اللَّهُ تَعَالَى فِي لَذَائِهِ الْكَرَامِ مَرْتَدِ كَالِ مَكْمَلِ مَقْشَرِ
 ارَادَةِ تَلْقِينِ دَارِی وَصَرُورِ اسْتِ كَمَا بَدَارِی تَادِرِ مَصْدَقِ دَائِرَةِ مَنْ
 لَا شَيْخَ لَهُ فَشَبَّخَهُ الشَّيْطَانُ وَاضِلِ نَشْوَى - بِسْتِ

خوابگی بی سیر کرن کار ناوانان بود | هرگز ایسری نباشد پیر او شیطان بود

فصل در بیان ستخاره طریقه تلقین

باید که اول امور یا ستخاره شوی چنانچه در آخر شب و گانه ادا کند در اول رکعت بعد از
 فاتحه قلْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَدُعَاءِ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ بِخَوَانِی عِدَّةً مَبَارَكَةً وَتَعَالَى
 وَابْنِ قَدَرِ تَعَالَى وَابْنِ قَدَرِ کَلِمَةِ تَحْمِیدِ وَابْنِ قَدَرِ کَلِمَةِ تَوْحِیدِ بَازِ ابْنِ قَدَرِ وَدُرِّ شَرِیفِ
 بَخَوَانِی بَعْدَهُ مَرُورِ بِالْطَّرَفِ قَطْبِ وَپَاغِی بِالْطَّرَفِ شَمَالِ دَرِجائی نَمَازِ

بخوابی و پای دراز نمایی و دست راست زیر زنج بهی تا معلوم شود که
از رویای صالحه خواهد دید گویند تا هفت گز استخاره فرمایند اما از برای
آسانی یکبار بس است طریقه تلقین این است که مرشد دست راست
سالک را بدست خود بگیرد موافق چنانچه مسجحه بر سجده و همه انگشتان مرشد
بر انگشتان او برابر باشد بعد از آن توبه او را دهن از کارهای ناشایسته
اجمالاً و بزبان او را بگوید اگر عالم باشد شش کلمه اول کلمه استغفار
اَسْتَغْفِرُ اللهَ الْعَظِيمَ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ وَالْتَّوْبُ إِلَيْهِ
يُغْفِرُ التَّوْبَةَ سَهْلًا وَيُسِّرُ سَهْلًا بِإِذْنِ اللَّهِ تَعَالَى
مِنْ كُلِّ ذَنْبٍ أَذْنَبْتُهُ حَمْدًا إِلَى آخِرَةٍ وَ سَهْلًا كَلِمَةً تَجِيدُ وَ سَهْلًا كَلِمَةً
طَيِّبَةً لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَ سَهْلًا كَلِمَةً تَوْحِيدٍ يَعْنِي لَا إِلَهَ
إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ
عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَ سَهْلًا بِإِذْنِ اللَّهِ تَعَالَى
عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ وَ سَهْلًا بِإِذْنِ اللَّهِ تَعَالَى وَ كَفَرْتُ بِاللَّهِ إِنِّي أَعُوذُ
بِكَ مِنْ أَنْ أَتُفَكِّرَ بِكَ شَيْئًا تَاخِرَ يُخَوِّدُكَ وَ إِنْ أَرَادْتَ أَنْ تَكُونَ
بِأَوَّلِ الْيَوْمِ فَتَقْرَأْ بِهَا وَ سَهْلًا بِإِذْنِ اللَّهِ تَعَالَى

الہی بفضل و کرم خود و بکرمست بنی کریم صلی اللہ تعالیٰ علیہ و علیٰ آلہ و بارک
 و سلم و برکت جمیع صحابہ رضی اللہ تعالیٰ عنہم جمیع و جمیع خواجہ ہائے
 این سلسلہ عالیہ نقشبندیہ رحمۃ اللہ تعالیٰ علیہم جمیع کہ دل این شخص را
 زندہ گردان بیا و حضرت خود و ہدایت اور را بنمای و از ضلالت اورا
 بگردان بعد از ان اسم ذات شریف یعنی لفظ مبارک اللہ را در دل
 خود ملاحظہ کند چون در دل مرشد ظاہر گشت دل خود را بر دل طالب
 بندد و انگشت بر دل طالب بندد و در حالیکہ متوجہ باشد و چند بار بہ
 جہر اسم ذات اورا بگوید و نیز بگوید بعد از ان دست بردارد و متوجہ
 بنشیند چنانچہ گویا سر دل آنرا می ترقاند و چیزے در دل اومی بندد
 بطریق آنحضرت صلی اللہ تعالیٰ علیہ و سلم بفرمان اللہ تعالیٰ اسم ذات
 شریف در دل او جاری خواہد شد و بسیار توجہ بہ اول بار نکند تا از آرزو
 یکے از ایشان نرسد بہ طالب یا بہ مرشد متوجہ شود اثری کہ در دل وی
 بیاید در دل مرشد ظاہر شود و انشا اللہ تعالیٰ علیٰ ہل جلالہ العزیز اول الطیفہ قلبی و روحی
 سوم سری بکذا ان اللہ سَوِّعَ بَصِيرَةً ذَلِكَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ حَسْبِيَ اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ

جہر
 اسم ذات

فصل در بیان فضائل ذکر خفی

فصل در بیان ذکر خفی

بدانکه مشرخی طریقه عالی نقشبندییه حقه الله تعالی ذکر خفی اذقی کرده یرا که چه اگر چه نیز
یعنی از علماء حضرت است ماذکر خفی با تفاق غریب است شک نیست که علن
غریب است اول احوط است قال الله تعالی واذکرک فی نفسک تضرعاً و خبیة دون
الکبر بالقدوة و الاصل و کن من لفائفین شاهدین معنی است حدیث شریف از رسول الله
انفسکم فرائدکم لا تدعون اصحاباً غائباً مؤیداً او است و مولانا
امام ربانی مجدد الف ثانی قدس سره العزیز در مکتوبات شریفه
فرموده اند که علو کار این طریقه عالی نقشبندییه بواسطه التزام سنت است
و اجتناب از بدعت است لهذا برای این طریقه عالییه از ذکر چهار جنت فیه موده اند و تذکر خفی را
نموده اند و از سماع و رقص و وجد تواجد که در زمان آنحضرت صلی الله علیه و آله و سلم نه
منع فرموده اند خلوت اربعین در صدر اول نبوغ ایشان خلوت در این اختیار کرده اند

ما درون را بنگریم چو سال را

ما برون را ننگریم و قال را

یا آلهی و یا مولائی فعلیک رجائی

یا آلهی از ناحق الاشیا کما هی

فصل در بیان عزلت

و اگر بعضی سالکان یا ضابطه و تنج عزلت و اجازه مرشد و صحت

نیست از جهت اقسام ^{بکلی} امور متناهی ختم کرده اند بحال بر صحت
 باید کرد زیرا که چون از میان خلل نباشد اصل شانه منایع که نیست
 فَمِنْ اللَّهِ التَّوْفِيقُ وَمِنْهُ الْهُدَايَةُ إِلَى سَوَاءٍ لَقَدْ بَيَّنَّاهُ مُصْرَعٌ
 با خدا باشن هر چه خواهی کن بهیست

وَمِنْ مَذْهَبِ حُبِّ الدِّيَارِ لَا هِلَهَا | وَلِنَّاسٍ فِيهَا يَعِشُونَ مَذْهَبُ
 اللَّهُمَّ ارْزُقْنَا مَتَابِعَتِ الْحَقِّ وَمَتَابِعَتِ أَهْلِ الْحَقِّ وَالْحَقِّ الْحَقِّ
 بِالْإِسْبَاحِ وَبِجُودِ مَتَابِعَتِهِ أَحْفِظْنَا مِنْ شَرِّ امْتِدَادِ عَيْنٍ وَمِنْ الْإِسْتِدَاعِ وَ
 الَّذِينَ جَاهِدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا حضرت مولانا امام
 ربانی مجدد الف ثانی قدسنا الله سره الاقدس در مکتوبات شریف
 فرموده اند که بغیر درستی اعتقاد و چاره نیست و از تصدیق با آنچه از دین
 معلوم شده علی ضرورت و تواتر گذر نه ثانیه علم و عمل با آنچه علم هست شریف
 متکفل است نیز ضرورت است ثالثا طریقه در کار راست نه از برای
 انقضای که صور و اشکال غیبی را مشاهده نمایند و الوان و انوار معاینه
 فرمایند این خود را داخل لُهو و لعب است صور و الوان حسی را چه خلل و
 نقصان که کسی این بار گذاشته به ریاضات و مبادات بموس صور و انوار

غیبی نماید این صور و انوار هر دو مخلوق اند حق سبحانه و تعالی رؤایات
 و اله بر صانعیت او تعالی نور آفتاب جهتاب است که از عالم شهادت است
 به وجود مرتبه دارد و هر آن انوار که در عالم مثال بیند آتا چون واکم است و
 خواص و عوام در آن شرکت در روز نظر اعتبار ساقط ساخته اند مومن انوار
 غیبی بیند آید آب که رود پیش درت تیره نماید بلکه مقصود از سلوک و تصوف
 و باو یقین در معقدمات و خروج و حدت از جهال به تفصیل میباشد یعنی
 از استدلال بکشف آید و مدار کار طریقه صوفیه نقشند به قدس الله اسرار هم
 بر تعلیم و تعلم طریقه بر طباق رأی ایل سنت و جماعت است اول مراتب
 شریعت است مرید را باید که بشرائط محبت شریعت مواظبت نماید و در
 مجاهدات بکوشد چون در این باب باندازه کوشش نماید و حق تا وسیع به تمام
 بگذرد به هیچ روی تقصیر نیاید و در این همه همت عالی صرف کند و اگر
 مرید به همت به هیچ نیز زد و بجای نمیرسد بهرکت گذاردن شریعت و
 بعلوم و در طریقت راه خواهد یافت فَعَلَيْكُمْ بِمَنَاقِبَتِ سَيِّدِنَا وَمَوْلَانَا
 مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَعَلَى آلِهِ وَسَلَّمَ وَتَنَايَعَتِ خُلَفَاءِ الرَّاشِدِينَ
 الْمُهْتَدِينَ مِنْ بَعْدِهِ فَإِنَّهُمْ نُحُومُ الْهَدَايَةِ وَشُمُوسُ الْوَلَايَةِ ثُمَّ

شَرَفَتْ بِسَائِقَتِهِمْ فَقَدْ رَزَقْنَا عَصِيَاءَ وَمَنْ جَهِلَ عَلَىٰ مُخَالِفَتِهِمْ فَقَدْ
 ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا اللَّهُمَّ ارْزُقْنَا شِفَاعَتَهُ وَمَتِّعْهُمْ وَلَا تَجْعَلْنَا
 مِنَ الْخَائِرِينَ وَمَا ذَا بَعْدَ الْحَقِّ إِلَّا الضَّلَالَةُ **بیت**

بعد از خدا چه پرستند هیچ نیست | بے دولت است آنکه هیچ اختیار کرد

رَبَّنَا لَا تُزِغْ قُلُوبَنَا كَمَا زَلَلْنَا أَهْبَابًا مِنْ لَدُنْكَ وَنَحْنُ نَكُنُ الْوَهَّابُ

فصل در بیان ماکولات

ای برادر عزیز بدانکه ماکولات مراعات نمودن حد وسط نگه داشتن و وصول بطلب کافی
 است این مراعات هیچ حاجت بذکر و فکر نیست و محقق است که در طاعم و ملابس بلکه
 در جمیع امور توسط میانه روی بسیار زیاده است **بیت**

نه چندان بخور که زده انت بر آید | نه چندانکه از ضعف جانست بر آید

خیر الامور اوسطها باید شنید - ایهاست

سر رشته دوست ای برادر بگفت آر | دین عمر گرانمایه بغفلت مگذار

دایم همه جا با همه کس در همه حال | میدار نهفته چشم دل جانبدار

ما سوء حق عز و علا در معرض زوال است و فنا و حقیقتش معلوم است

معدوم و صورتش موجود نیست موهوم ز مام انقیاد بدست امان و

مانند چه دبی و پشت اعتماد بدین مخرقات فانی چه نبی دل از همه
برکن و در خدای تعالی حل جلالت به بند از همه مسل و بندای تعالی پیوند
اوست که همیشه بود و همیشه باشد و چهره بقاییش را خای هیچ حادثه نخراند

بر صورت دل کس که تر روی نمود	خواهد فلکش زود ز چشم تو بود
زود دل آن بده که در اطوار وجود	بود است همیشه با تو خواهد بود

جمیل علی الاطلاق حضرت ذوالجلال الافضال است بر جمال و کمال که
در جمیع مراتب ظاهر است بر تو جمال و کمال اوست که آنجا یافته و آری
مراتب بدان سمت جمال و وصف کمال یافته هر که را دانائی دانی
از دانائی اوست و هر کجا بینائی بینی اثر بینائی اوست فی الجمله همه
صفات و است که از اوج کلیت و اطلاق تنزل فرموده و در حقیقت
جزئیت و تقید تجلی نموده و ناتوانی که جزو را از کل ممتاز دانی و بمقتد
از مطلق بازمانی **آبِیات**

از لطف قد و صباست خد چکنی	وز سلسله زلف مجود چه کنی
از هر طرف جمال مطلق تابان	ای پیچبر از حسن مقید چه کنی

ای جان من این همه اشغال و اذکار و مراقبات و توجهات و طریق

و طریق و سلوک که مشایخ رحمة الله تعالى علیهم وضع فرمودند از برای
 رفع ثنویت موهوم است پس بدانکه فاصل در میان وحدت که حق است
 و کثرت که خلق است جزو و تمیم و خیال نیست و بحقیقت وحدت است که
 بصورت کثرت می نماید و یک جاست که بسیار در نظری آید چنانچه احوال
 یک را در می بیند و چنانچه نقطه جواله بصورت و تره دیده می شود چنانچه
 قطره نازله باران بشکل خط در نظر در می آید پس وحدت عین کثرت
 است و کثرت عین وحدت است یعنی عابد که در کثرت است همان
 وحدت است بذات و صفات خود و افعال و آثار عارف رفیع المرتبه
 فرموده است که درویشی عبارت از تفهیم خیال است یعنی غیر حق و دل
 نماند الحق بسیار خوب فرمودند قلب المؤمن عرش الله تعالى چون
 حجاب جز خیال نیست پس رفع حجاب نیز بخیال باید کرد و شب
 روز و خیال وحدت باید بود لازم که از توهم دولی بر آیی و همیشه در
 فکر وحدت باشی زیرا که تفرقه خاطر و غم و اندوه همه از دولی است
 چون دولی از نظر برود آرام و قرار میسر گردد چنانچه تا ابد هیچ غم مبتدا نگردد
 و در هر دو جهان آسودگی روی نماید زیرا که آسودگی در عدم است و

ای سالک راه سخن از بهرب گوی
جز راه وصول به لاریاب پیوی

چون علت تفرقه است در جمله جهان جمعیت دل
فَلَهْمَا أَوْصِلْنَا إِلَى نُورِ الْوَحْدَانِ بِمَحُومَتِ أَهْلِ الْوَحْدَانِ وَأَصْلِ
الْوَحْدَانِ ابیات -

یارب دل پاک و جان گاهم ده	آه شب و گریه سحرگاهم ده
در راه خودم ز خود پیچود کن	انگاه بے خودی خود پیچود کن
همه خلق را یارب بمن بد خو کن	وز جمله جهانیان مرا یک مو کن
رومی دل من خراب کن از هر جبهی	در عشق خودم یک جبهت یکر کن
یارب دو کون بے نیازم گردان	و از افسر فقرم سر فرازم گردان
در راه طلب محرم رازم گردان	زان راه که نسوئی تست بازم گردان

چون محب و عشق دیدار محبوب از اهل و فرزند برخاست و جان و دل
در میان نهاد و مطلوبش هر آینه نخلعت رضا و به تشریف لقامت و گردان
اگر نه آن بودی که محبتان را در بهشت وعده دیدار است هرگز در بهشت
برضمیر خیر طالبان نه رفتی و نه گذشتی و هیچ کس از ایشان در فردوس
بر غبت قدم نهاده ای برادر بهشت صد فی است که رضای محب

در راه طلب محرم رازم گردان
در راه طلب محرم رازم گردان
در راه طلب محرم رازم گردان
در راه طلب محرم رازم گردان
در راه طلب محرم رازم گردان
در راه طلب محرم رازم گردان
در راه طلب محرم رازم گردان
در راه طلب محرم رازم گردان
در راه طلب محرم رازم گردان
در راه طلب محرم رازم گردان

حقیقی جل علی شاه دوران است خواهان بند بهمنان که در دریاست
محیط فروزند جز او نمی شهسوار بریایند ابی است

شریت و صلی را بهشت خنیت	دوره عاشقان بهشت بیست
زردشان خود بهشت و دوزخ نیست	تا پرد مرغ دام و دانه یک است

تا توانی از دعوی دور باش که بساط عزت ربوبیت بساطیت که بر
بجاشیه آن بساط رسید همه دعوی هایش پرید و همه سر پایه اش فرو ریخت
و همه حشاش زنگ ضلالت گرفت و همه طاعتش بمعاصی برابر آمد
اگر فصیح جهان است گنگ گردد و اگر عالم عالم است جاہل گردد چون
در عظمت و عزت و نظر کنی همه موجودات عدم بینی و چون بسطانی
عزت و قدرت ادتگری همه معدومات را موجودات یابی اگر خواهد
بر لحظه هزار چون سیدنا و مولانا محمد صلی الله تعالی علیه وسلم و علی آله و
اصحابه بارک وسلم بیافریند تا در هر نفسی از انفاس بایشان مقام قیام
قوسین دهد در جمال او ذره زیادت نگرود و اگر خواهد در هر نفسی هزاران
چون فرعون بیافریند تا دعوی انا ربکم لا اله الا علی ما کند از جمال و کمال او
ذره کم نگرود و اگر خواهد هر چه بر روی زمین کافرا و مشرکست در ریاست

رحمت غرق کند ز صفت قهر او ذره کم نرود و اگر خواهد سرچید در عالم نبی
 و ولی است همه را در یک سینه قهر کشد و خالد و محمد در عذاب نیم
 پدار و از صفت رحمت او ذره کم نرود ای برادر در تنجا که قدرت و
 عظمت او علم زندگنونات و مقدرات و محو قات رچه خطر لاکن از
 امتثال شریعت ما امكن به بندگی ماموریم و بس - بیت

از زندگه هم بندگی تو هست بولم	بر زنده دلان بی تو حرام است نفس
خواهد ز تو مقصود دل خود همه کس	جامی از کرم تو ترا خواهد و بس

اللَّهُمَّ احْيِ قَلْبِي بِسُورَةِ مَعْرِفَتِكَ اَبَدًا يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ تَعَالَى جَلَّ
 شَانُهُ - ابیات

یا الهی چشم بینا می بده	در سرم از عشق سو دانی بده
تشنه افکن در دلم مانند طو	شعله خیزد و گرد و زنگ دور
سایه باشد از تو میخواهم ترا	حاجتم را چون نس می سازی روا
ز لسان الخب این گردد نوید	از در تو کس نگشته نا امید
بر که بر درگاه تو رو آورد	نا امید از در که تو چون شود
هر که آید بر درت امیدوار	شاید مقصود یا بد در کنار

از طفیل حرمت آل عبا	اے خدا سے من بحق مصطفیٰ
از طفیل مقبلان گردم قبول	روز محشر دار با آل رسول

قال رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم انصاحون لله تعالى
والظالمون لي وبقية عاصيان است اميدوار شفاعت گنهگار اند
والله سبحانه اعلم بحقائق الامور كلها صليها التكلان ومينه الاستكان بيت

خود بخود آن همه دلدار به برے آید | نه بزور و نه بزاری نه بزرے آید

ذَلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ

فصل تصرفات در طریقه عالیہ نقشبندیہ

بدان اے برادر عزیز که تصرفات طریقه عالیہ نقشبندیہ باقسام اند اما
شرط این تصرفات اتصال نفس مؤثره بنفس مؤثره است بنابرین
غیر از اصحاب تجرید از غواشی بین بدن کسی بر این قادر نخواهد شد

یا بیزار است از تو تا توئی | اول از خود خویش را بیزار کن

اول تصرف در مرید است طریقه ادبیت که شیخ متوجه شود بنفس
ناطقه خود به همت تامه قویہ و در نسبت خود مستغرق شود بعد از آن
این نسبت را بطلال نقل کند و بعضی بر این توجه ذکر و ضرب نیز

بر دل طالب میکند و در حال غیبت طالب صورت او را تصور نماید
توجه می نماید بهیست

تقینند به عجیب قافله سالارانند | که برند از ره پنهان بجز قافله را
اتَّقُوا فِرَاسَتَ الْمُؤْمِنِينَ ذَاتَهُ يُنْظَرُ بِنُورِ اللَّهِ دَوْمَ بَعِیْتِ اسْت
هر مراد است طریقه او این است که همست خود را به امر و اصد جمع سازد
و محکم سازد بران و باید که عزم او بصورت تمنا و طلب باشد چنانچه
که درون خود سوا می آن مراد چیزی دیگر نداند چنانچه تشنه جو یا آب
که هر روز درون این در خواب و بیداری جز آب نماند بعد از آن متوجه
دل طالب گردد - ابیات

مرا اگر توصاف کنی مثل آئینه | بیشک جمال دوست بینی متع
او در دل من است دل من بدست او | چون آئینه بدست من در آئینه

إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ عَوَالِيَ الْهَمِّ سَوْمٍ رَأَى دَفْعَ مَرَضٍ اسْت طریقه او
این است که خود را آن مریض تصور کند که به این مرض مبتلا است و
جز این دیگر خطر را در دل خود راه ندهد تا که مرض سومی او نقل کند بعد
از آن از جناب حضرت حق سبحانه تعالی شفا طلبند قَالَ اللَّهُ تَعَالَى

وَرَدَامِرَضْتُ فَهَوَّيْشَفَيْنِ بِمِيت

رحم فرما این طیب غریب ان | رنج ما دریاب از سر نهان

چهارم افاضت توبه است طریقه او این است که خود را عین آن
عاصی و نفس او داند تا حدیکه در میان هر دو نفس اتصال واقع شود
بعد از آن رجوع بجناب غفور الرحیم جل شانه نموده بتدامت آید و
استغفار کند بحکم الهی جل سلطان آن عاصی غریب تائب خواهد شد

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى لِيُعْبَادِيَ الَّذِينَ اسْرَفُوا عَلَى أَنْفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا

مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا اِیَّاس

یا الهی گریخواهی التجا آورده ام | بر همه کردارهای بد پشیمان گشته ام

ساعتی و طاعتی اخلاص نگذاشته ام | یا الهی در منای عمر ضایع کرده ام

یا الهی تکیه گاهی آیت لَا تَقْنَطُوا | توشه نه جز فضل تو محمد عمر شرمند ام

بچشم تصرف در دلها می مردم است تا که او را دوست دار و دیار بدارک

نشانها تمثیل واقعات کند در بدر که ایشان طریقی او این است که بهمه

قوی مصارم نفس آن شخص شمرده تا اتصال بنفس او پیدا آید بعد از آن

صورت محبت یا واقعه در او تصور نموده توجه گردد در وی تائید

خواهد کرد و یا واقع بر مراد متمثل خواهد گشت **إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ**

پنهان است اندر زیر و بم **اگر بگویم من جهان بر هم زخم**

ششم اطلاع بر نسبت اهل الله است طریق او این است که در

بروی او اگر در قید حیات است و بنزد قبر او اگر مرده بود بنشیند بعد از

خود را از جمیع نسب فارغ و عاقل ساخته افاضه روح خود را بر روح و

کند تا که اتصال شهودی در روی حاصل آید بعد از آن بنفس خود بر جوع

نماید هر چه در خود از نسب و کیفیات یا بد از آن شخص است **مصرع**

مریست کس مگوئی حدیثی است کس بدان **الْمُؤْمِنُ مِنْ مِزَاتِ**

الْمُؤْمِنِ معتمد اشراق بر خواطر است طریق او این است که اولاً نفس

خود را از جمیع خواطر و احادیث فارغ ساخته بعد از آن افاضه بر نفس

وی کند پس هر چه انعکاس خلیجان گردد از آن اوست **بیت**

آئینه سکندر جام جم است بنگر **تا بر تو عرضه دارد احوال ملک و ار**

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ تَتَّقُوا اللَّهَ يَجْعَلْ لَكُمْ فُرْقَانًا آيَةً

هشتم کشف و قایل مستقیم است طریق او این است که خود را از جمیع

آرزو و مراد پاک و خالی ساخته منتظر معرفت این واقع باشد و

خود را در نظر بیاورید و پرورش دهید که بلاء اعلیٰ و اسفل برسد پس خود را
بایشان مجرب سازد انشاء الله تعالی که زود بروی واقعه بهتف با تف
یا در واقعه یاد همیشه گردد. **بیمت**

مصلحت نیست که از پرده برون افتد و نه در مجلس زندان اثری نکند **بیمت**

وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ مُحِيطًا اَلَيْه نَحْمُ دَفْعُ بَلِيَّاتٍ وَنَوَازِلُ هُوَ يَهْدِي
و طریق او این است که بصورت مثالی صورت آن بینه را تصور نمود
پس بدفع او بقوت مصادم گردد و بهت خود را بر این داشته تا طاء اعلیٰ
و اسفل ایشان مجرب شود باذن الله تعالی در قرب و فوات آن بلیات دفع خواهد شد **بیمت**

اولیاء را بهت قدرت ادا له | تیر بسته باد گرداند ز راه

وَوَضَعْنَا عَنكَ وَزْرَكَ الَّذِي أَنقَضَ ظَهْرَكَ وَرَفَعْنَا لَكَ ذِكْرَكَ

و ادیم ترا از گنج مقصود نشان | اگر مانر سیدیم تو شاید برسی

فصل در تعلیم مراقبه و امتیاز تجلیات

ابے عزیز باید که صاحب تصوف و ارشاد در حلقه خود مبتدیان را
در نفی نشانند و اگر متوسط یا زیاده از وسط الحال باشند همه را در حقیقت
محمدی صلی الله تعالی علیه وسلم نشانند و اگر صرّی رسانند باید که همه در

نسبت صرف نشاند و اگر کسی را از طالبان سستی بدن کم باشد خلوص
 اول بار کافی است و اگر سستی بسیار داشته باشد اول خلوص دهد بعد از آن
 نسبت صرف دهد باز خلوص دهد بتکرار چند بار چنین کند سستی رفع خواهد
 شود هر چه کند او کند او همه نیکو کند مَا شَاءَ نَفْعُ عَبْدِي مَا يَرْجُو
 بدانکه اتقیا تجلی روحی و تجلی ذاتی آنست که در تجلی روحی صفائی بسیار
 است و نوع آرام و روی بود و در تجلی ذاتی صفائی زیاده تر از روحی و
 نوع بیند و قی و بی کیفی بسیار در روی بود. **اهیات**

چون بهایم بخواب و خور گذرد	حیف باشد که عمر انسانی
کز فرشته بفضل در گذرد	آدمی تواند از کوشش

وَالَّذِينَ جَاءُوا فِينَا لِنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا **همیست**

از اسحاق قطره مار اتمام است	الهی فضل تو دریائی عام است
-----------------------------	----------------------------

وَمَا لَهُمْ بِالْأَعْوَابِ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى أَذِيقُوا الْوَذْنَ لَئَلَّامُ تَخْشَوْنَ اللَّهَ الْيَوْمَ

فصل در اتقیا از خطر

ای جهان من اگر خواهی که نسرق در میان خاطر خیر و غلط
 کنی باید که یکی از موازین ثلثه وزن کنی تا حقیقت کار بدانی اول
 اینکه کارے که بر خاطر تو گشته است آنرا بر شمع عرض کن

اگر موافق آمد خیر بدان والا نه شر باید دانید اگر بدین میزان روشن نشد
بعد از آن عرض کن بر اقتداء بصلحا اگر و رکود انکار اقتداء بصلحا بود
خیر است والا نه و اگر بدین میزان هم روشن نشد عرض بر نفس و هوا
باید کرد و بنگر اگر نفس را از آن نفرتی بهیچ نه نفرت ترس باشد بدانکه
خیر است و اگر نفس میل طبع است نه میل امید ثواب بلکه شرست یا کف نفسی دارد

فصل در بیان علامت ذکر حقیقی و فوائد بیداری

و نیز بدانکه علامت ذکر حقیقی آن بود که بوقت افرو نوای پیدا آید و خدا تعالی عل
و علی را یاد کند بوقت معصیت دست از آن بردارد و بوقت طاعت قیامت برآ
و انقیاد کند و اگر ذکر متنبه این نباشد نشان آن باشد که حدیث نفسی
است حقیقی نداشته باشد و از خیر اعتبار ماقط است - ایهات

گر نور عشق حق بدل جانست و فتا	بالله کز آفتاب فلک خوشتر شوی
یکدم غریق بحر فنا شو گمان مبر	کز آب مهنت بحر به یکدم می تر شوی
از پاستکتاب سر به نور الله شوند	در راه ذوالجلال چو پیا و سر شوی
گر در دلت هوای وصالست حلقه	باید که خاک و رگه اهل بصیر شوی

و باید که علی الدوام بفکر ملازمت نمایند و مراقبه با حق سبحانه تعالی ادا

و هیچ وقت غافل و غافل نباشد که ذکر بر دوام کلید عجایب ملکوت
 است و قرب الهی جل و علی شانه است و باید که در مراقبه اسم ذات شریف
 یعنی اویحی یحیی و یحیی کوئی را ملاحظه نماید و بر این معنی دوام و ملازمت نماید
 مصرع کار این است غیر این همه هیچ **اللَّهُمَّ ارْزُقْنَا بِهِ** **میت**

ازین خوش تر خیال نیست **میر** که دایم در خیال یار باشی
 پس جان من اگر شد تعالی جل و علی ترا توفیق رفیق فرماید که هر لحظه و
 لمحّه هستی خود را نیست شماری و بر جای آن هستی حق سبحانه تعالی را حاضر
 و ناظر آیداری و بالکلیه خود را در میان نیامی چون چند روز بدین طریق
 بگذرانی وجود موهوم تو اصلی نماند و در حیرت افقی حیرت بر حیرت بیفزاید
 خود را و همه ماسواء الله تعالی را فراموش کنی و زمام اختیار بدست تو
 نماند و باید که از شر و بنحودی این ابیات را نیز بخوانی **ابیات**

ای بی نشان محض نشان از که جویت	گم گشته در تو هر دو جهان از که جویت
من گم شدم درین دو میان از که جویت	دل پر نای حدت جهان در بقا هست
ای در درون پرده جهان از که جویت	از جاست جوئی تو دلم از فرزه آفتاب
گم شد نشان جمله جهان از که جویت	و بحر بیکرانه عشقت چون قطره

كُلُّ مَنْ عَلَيْهَا فَإِنَّ رَجَبَهُ رَبِّتْ ذُو جَلَالٍ الْإِكْرَامِ

فصل در بیان فتوحات

برای فتح کازرت از سرم چاره نبوده ام گرفتار شدن با ذکر کنند و از خلق رنجیدن و خوردن
عسجد شکستگی و جزی و زری و روستی حال بلندی کار و خست و است و است

در بهاران که شود و بر سر سنگ خاک شود تا گل بروید رنگ رنگ

مَنْ تَوَاضَعَ لِلَّهِ رَفَعَ اللَّهُ اللَّهُمَّ أَنْتَ مَنْزِلَةُ عَمَّا لَا يَلِيْقُ بِجَنَابِ قُدْسِكَ
أَيُّهَا خَيْرِي يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ يَا سَمَاءَ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ وَلَا يَحْطُونَ بِهِ
عِلْمَاءُ وَمَنْ عَلِيَ كَوْنَهُ اللَّهُ تَعَالَى وَجْهَهُ عَرَفْتُ رَبِّي بِرَبِّي وَلَوْ لَا فَضْلُ رَبِّي
لَمْ أَعْرِفْتُ رَبِّي بِرَبِّي أَلَمْ يَكُنْ أَجْمَاعُ كَرْدِهِ أَنْدَكَ رَاهُ نَمَائِدَهُ بِحَقِّ سَيِّدَانِهِ وَقَدْ
بِهِمْ حَقٌّ اسْتَوْزِدِشَانِ عَقْلٌ بِحُجُونِ قَلِّ اسْتَوْزِدِشَانِ بِدِيلِ اسْتَوْزِدِشَانِ
كَمْ مَحْدُثٌ جَزْءٌ مَحْدُثٌ دَالِتٌ لَمْ يَكُنْ دَالِتٌ مَعْرِفَتِ حَقِّ جَلِّ جَلَالِهِ عِبَادَتِهِ
أَشْهَاتٌ وَحْدَانِيَّتُ خَدَاوَنَدِ سَتِ سَيِّدَانِهِ بِرَأْنِ وَجْهِهِ كَمْ أَصْفَاتُ خُودِ
ظَلْمٌ بِرُغْدِ نَمِيدِهِ دَاوِ سَيِّدَانِهِ بَزْرُغُوَارِ اسْتَوْزِدِشَانِ عَقْلٌ بِحُجُونِ قَلِّ اسْتَوْزِدِشَانِ
كَمْ مَحْدُثٌ جَزْءٌ مَحْدُثٌ دَالِتٌ لَمْ يَكُنْ دَالِتٌ مَعْرِفَتِ حَقِّ جَلِّ جَلَالِهِ عِبَادَتِهِ
أَشْهَاتٌ وَحْدَانِيَّتُ خَدَاوَنَدِ سَتِ سَيِّدَانِهِ بِرَأْنِ وَجْهِهِ كَمْ أَصْفَاتُ خُودِ
ظَلْمٌ بِرُغْدِ نَمِيدِهِ دَاوِ سَيِّدَانِهِ بَزْرُغُوَارِ اسْتَوْزِدِشَانِ عَقْلٌ بِحُجُونِ قَلِّ اسْتَوْزِدِشَانِ

علی تمامی ترافرا گیر و تا هیچ چیز را بنزد تو عظمت نماند و از بزرگواری او
 فرماهنائی او را بزرگ داری و دوستان او را نیز بزرگ داری که هر چه خلق
 بدوست دارد دوستی آن چیز نیز از دوستی دوست بود عظمت و کبریا او را
 شاید و پس چون او را بکبریائی داشتی حقیر و بلند هست یافتی که از دنیا بقی
 جز بقائی او جل و علی آرام نگیری و کثرت تکبیرا. اورا رسد ان الله
 یحب عوالی الهمم، عالی هست آنرا گویند که مقصود او رضای الله تعالی
 جل جلاله باشد و پس شک نیست که مقصود از همه عبادات و ریاضات
 یا و کردن پاک الله است سبحانه صلوة که عباد مسلمانی است مقصود از
 دی ذکر جل و علی و تکرار ذکر او جل جلاله است در دل و قرآن العظیم خواندن
 قاضیه بین عبادات است بسبب آنکه کلام الله تعالی است و تذکر
 است مر او را سبحانه و تعالی و هر چه در اوست همه تازه گردانیدن فکر الله
 تعالی است و مقصود از روزه شکستگی شهوات است تا چون دل از زحمت
 شهوات خلاص نیابد صاف گردد و قرارگاه ذکر شود که در دل فراکنده اثر
 ذکر نخواهد شود و زکوة مال که برهان الهی است مقصود از ان پاکي دل است
 از اسوائی الله تعالی و از پلیدی بخل زیرا که بخل نجاست دل است

که دل آدمی را از شایستگی قرب الله تعالی و ذکر او سبحانه باز دارد و حج
که زیارت بیت الله تعالی است مقصود از آن ذکر خداوند خانه است
و تهنیت شوق بملقای او جل جلاله علی بنی اسر و لباب همه عبادات ذکر است
و یاد کردن حق سبحانه و تعالی تراثره ذکر است اور بزرگتر ازین ثمره نخواهد
بود و چه خواهد بود فاذا ذکر الله بین کلام و ایه قطع.

که از جانت نیاید جز خدا و م	تر ایک پند بس در هر دو عالم
بسلطانی رسانندت این پاس	اگر تو پاس داری پاس انفس

و حقیقت ذکر آنست که ماسوله مذکور در ذکر فراموش کنی - لِقَوْلِهِ
تَعَالَى - وَاذْكُرْ رَبَّكَ إِذَا أَنْسَيْتَ - یعنی چون ما دون حق را فراموش کردی
از گاه حق سبحانه و تعالی را یاد کن قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَعَلَى
آلِهِ وَسَلَّمَ سَبَقَ الْمَقْرُودُونَ قَبْلَ وَمَا الْمَقْرُودُونَ يَا رَسُولَ اللَّهِ فَقَالَ
الَّذِي كَرِهَ اللَّهُ كَثِيرًا وَالَّذِي كَرِهَتْ مَقْرُودَانِ بِأَنَّ مَا أُغْفِرَ لَهُ بَدْرًا
كُفْرًا أَنْدَكَ ذَكَرَ وَرَدَن غَفْلَتِ است چون غفلت مرتفع شد بنده و اگر
بود اگر چه خاموش باشد ای سلیم القلب بداند معبود تو آنست که مقصود
دل و دعای تو ست تست و هر چه هوای تست خدای تست گفتن و

دانستن آنکه الله یکی است چه بود چون او پیش هر ربی سجده می‌کند
 عمر بی عمل و بال است و قول بی فعل نکال است قبه قلب یکتا کن
 از ما سوا می الله تعالی تبارک و تعالی تا فعل تو مصدق قول بود و تصوف بی

فصل در بیان ارکان تصوف جهت رفع خطرات

و عارفان گفته اند که تصوف سه ارکان دارد تجرید و توحید یعنی خوارا از تشبیه
 تحصیل پاک و صاف گردانیدن فهم سماع یعنی بحال شنودن بعلمتها و اشیاء را اشیاء یعنی غیر
 را بر نفس خود اشیاء کنند تا فضل اشیاء دیگر را بود و در او را و سرعت چه یعنی هر دو خالی و فارغ
 نبود از آنچه جدا و در حرکت رود و در او اثر کند و نیز هر مستحلی نبود از آنچه او را از سمع و زوایر
 حق منع کند و کشف از خواطر یعنی دامن بحث کند از آنچه بر خاطر او بگذرد
 و در وطن او آید و متابعت او می‌کند تا بداند که حق است یا باطل اگر
 حق بود آن را در عمل آورد اگر باطل بود بگذارد و کثرت اسفار یعنی در آفاق
 و اقطار عالم بنظر عبرت نظر بکند و عجائب صنع الله تعالی را مشاهده کند
 تَوَلَّه تَعَالَى سَيَرُّ دَانِي اَزْ دَعْوِیْ بُنُورِ مَعْرِفَتِ نَهْ اَبْطَلَمَتِ فِکْرَتِ مُبَرَّمِیْ
 قطع اسباب با لوفات و ریاضت نفس و ترک اکتساب یعنی مطالب
 او امر بودن نفس خود را بتوکل و تحریم او غار من حیث المال لا من حیث

علم و ترک و بی کند اللهه اذرقنا اذابا تصوف و ائقنعت و
 الصبر عليك بادليل المنجيين دلتنا خير الدليل و حسن عشرت
 یعنی بپاشت و علم و حسن ظن و ترک اختیار یعنی رضا بقضا الله تعالی
 والصبر على الله تعالى وصل الثامن صبر علينا برائے دفع خطرات
 بدان ای عزیز که جهت نفی وساوس و خطرات که مشوش حضور اند خیال
 و رابطه حضرت مرشد خود امید است که منفع شود و الا باید که سه نوبت
 نفس را بقوت بزند چنانچه از دماغ او چیزی میسر اند کما جاء فی الحدیث
 و الاول را باز بان موفق گرداند و بذكر یا فتعال یا فتعال بدل
 مشغول شود و دفع وساوس این ذکر را تاثیر تمام است و نیز بدانکه
 آنچه در باطن گذرد چهار درجه دارد و دوازده بی اختیار بود که آنرا حدیث
 نفس و میل طبع گویند در آن مواخذه نخواهد بود و دوازده با اختیار بود
 که دل حکم کند که آن کردنی است یا دل قصد صمیم کند کردن آن کار
 یعنی مقارن عمل شود بین هر دو مواخذه خواهد بود یا الهی بمحقق
 عنایتک و بکرم بلادها یتک خلیفنا من الملائکة و انظر الینا بنظر
 رحمتک اومین بهر خاطر که از اندیشه غیر گذرد و بر دل موحدا بد آن

حجاب است و آفتی و بآن قدر که آن خطر بر سر موجد گذرد و وی از حقیقت
محبوب باشد و حقیقت توحید آن بود که بنده چون میبکلی باشد اندر
جریان تصرفات فاعل مختار جل جلاله خالی از اختیار و تصرف خود
تا ثمره آن بی یسطق و بی یسمع و بی یبصر یابد بهیست.

کار خود را با الله گذار | که نه یسقم ازین بهتر کار

خُذِ الْعَفْوَ وَأْمُرْ بِالْعُرْفِ وَأَعْرِضْ عَنِ الْجَاهِلِينَ آیه کریمه است
معمول باید داشت و پروا نماند غیر نباید کرد و خدمت و محافظت خدا
باید کرد تا صاحب خاطر شوی چون بدرجه خاطر رسیدی بعد از آن
عنان کار بندست خاطر باید دهی و کار میفرمائی خاطر نکنید که مخبر صادق
صلی الله علیه و آله و سلم فرموده است اسْتَفْتِ فَلَیْکَ وَکَلْنَاکَ الْمَفْتُونَ.

فصل در بیان محارفات

اگر سالک صوفی شود لا جرم خاطر مرفع میشود و نیز بدانکه ابواب معارف ایمان بسته است
اول آن تقدیس است که خداوند سبحانه و تعالی از صفات همه فریبگان را بر چه دروهم و خیال
پاک است و عبارت از وی سبحانه الله است و دوم اینکه بدانی که یارین
یا یکی یگانه است و با وی هیچ شریک نیست و عبارت ازین لَا إِلَهَ إِلَّا

الله است و سوم آنکه بدانی که هر چه هست همه از وی هست و نعمت
 وی است و عبادت ازین الحمد شد است لهذا توحید مکتل مکتل تقدیس
 و تحمید مکتل توحید وضع نموده اند این است معنی علم شکر اما حال شکر فرح
 و شادی دل است بحصول این معارف در دل و عمل شکر بدل بود و
 بزبان آن بود و به تن بود بدل آن بود که همه را در همه اوقات خیر خواه و
 خیر اندیش و بی حسد بود و بزبان آن بود که شکر میگوید که الحمد شد در همه حال
 شادی طبع اظهار میکند و شکایت را بزه کاری خود میداند و به تن آن
 است که همه اعضا بهیمت بود تا نعمتهائی او در آن بکار داری که محبوب
 و مرضی او جل و علی باشد و محبوب او سبحانه از توان است که همه تو بوی
 جل و علی مشغول باشی اللَّهُمَّ ارْزُقْنَا شُغْلَ كُنَّابِكَ يَا اللَّهُ يَا
 اللَّهُ أَبَدًا أَبَدًا أَمِينُ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ بدانکه حق سبحانه و تعالی جل
 شأنه از نفس و جان و دل عزیز تر است اگر تن است برای بار خدمت
 اوست جل شأنه و اگر جان است برای شوق و آرزوی اوست غرطوله
 و اگر دل است برای محبت ذکر و اندیشه اوست غم نواله پس آنچه وسیله
 بود مردوست را دوست از وی عزیز تر بود لهذا مجتبان گفته اند صَارَ نَيْتُ

شَيْئًا إِلَّا وَرَيْتُ اللَّهَ فِيهِ - چون دوست حاضر شد پرده ای واسطه
 از میان برخاست و بوالمراد پس دوستی و محبت مرحق سبحانه و تعالی
 را تعظیم او بود که پیش بنده فرود آید و تعظیم غیر محبوب از دل بنده بیرون
 برود باطن او از لغات ماسوی پاک کند و محبت الله تعالی اجل جلاله
 مرنبده را آن بود که او را بخود چنان مبتلا کند که در وی صلحیت غیر اصل
 نماند چنانچه در قرآن العظیم میفرماید وَاصْطَفَيْنَاكَ لِنَفْسِي نهایت مقام
 ولایت محبت است از حق سبحانه و تعالی و این محبت در متابعت حضرت
 مصطفی صلی الله تعالی علیه و آله و سلم نهاده اند و این متبع میان تابع
 و حق سبحانه و تعالی واسطه میباشد حضرت الله تعالی اجل جلاله میفرماید که
 میان ما و دوست ما واسطه نیست اللَّهُمَّ ارْزُقْنَا حُبَّكَ بِوَاسِطَةِ
الْمُحِبِّينَ وَتَتَابَعَتِ حَبِيبِكَ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ وَبِهِ
 بعضی انبیاء و وحی آمده که مرابند گانند که مراد دوست دارند و من ایشان
 را دوست دارم ایشان آرزو مند من اند و من آرزو مند ایشان ام و چون
 مرایا دکنند من ایشان را میگویم نظر ایشان و انهم بمن است و نظر من
 بر ایشان اگر کسی راه ایشان گیرد من آن را دوست میدارم و اگر کسی از

راه ایشان برگرد و او را دشمن میدانم و آنحضرت صلی الله تعالی علیه و آله
 و سلم در دعای خود میگفتی اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَسْئَلُكَ شَوْقُ اِلٰی یَقَاتِلُكَ وَ
 لِدَّةُ النَّظَرِ اِلٰی وَجْهِكَ الْکَرِیْمِ و نیز آنحضرت صلی الله تعالی علیه و آله
 و سلم فرموده اند که حضرت حق سبحانه و تعالی میفرماید اَلَا طَالَ شَوْقُی اِلَیْکَ
 اِلٰی یَقَاتِلُیْ اَنَا لَا شَدَّ شَوْقًا اِلٰی لِقَائِهِمْ و یُرَوِّیْ وَاَنَا اِلٰی لِقَائِهِمْ
 اَشَوْقُ بعد از مقام محبت هیچ مقام برتر از مقام رضایت نیست و آن
 ثمره کمال محبت است لهذا قول رسول الله صلی الله تعالی علیه و آله
 و سلم اَلرَّضَا بِاَلْقَضَاءِ بَابُ اللّٰهِ اِلَیَّ الْعَظِیْمِ پس هر آینه دوست به هر آنچه
 دوست میکند راضی باشد چه جائی شکوه و فریاد است بلکه نیست مقام
 الخصوص تفویض الامر الی الله سبحانه و ترک التدبیر بین یدیه جل شانہ
 فهو سبحانه یَطَالِبُ و یُعَاثِیْ یَحْکُمُ فِی الْاُخْرَیةِ مَا یُرِیدُ کَمَا قَدَّرَ فِیْ رُؤُوسِیةِ
 مَا اَدَّاهُ نَہَايَتِ رِیَاضَاتِ و اَہَمِّ مَجَاهِدَاتِ آنست که بتوحید رسید که
 او را بیند و پس و او را طاعت کند و پس و در باطن وی جل جلالہ باشد
 و پس و تقاضای چیزی از ما سوای نمانده باشد فهو المدعا اَللّٰهُمَّ
 اَوْصِلْنَا اِلٰی مَقَاصِدِنَا مَصْرَعِ ہر چه از دست نوش بود و خود جفا

خواه اطمینان بود وارضی الله تعالی عنه فرموده است مرگ را دوست دارم
 اَشْتَبَا قَاتِلِي لِقَاءَ رَبِّي و بیماری را دوست دارم تَكْفِيرًا لِّذُنُوبِي و
 فقر را دوست دارم تَوَاضَعًا لِّرَبِّي مَنْ ذَاكَ شَيْئًا مِنَ الْمَحَبَّةِ عِلْمُ صَفَةِ
 هَذَا يَقُولُ اللَّهُمَّ لَا تُكَلِّمْنَا إِلَى أَنْفُسِنَا وَرَعْلَتِنَا وَمَعَامِلَتِنَا وَلَا إِلَى
 أَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ حُرْفَةً عَيْنٍ وَلَا أَقْلَ مِنْ ذَلِكَ وَاجْعَلْنَا مِمَّنْ
 يَسْتَمْسِكُ بِحَبْلِ فَضْلِكَ وَلَيْسَ تَعَدِّي فِي جَمِيعِ مَآرِبِهِ عَلَى جُودِكَ وَ
 كَرَمِكَ فِي دِينِهِ وَدُنْيَاهُ عَلَى طَوْلِكَ وَلُطْفِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ
 الهی از لطفت عظیم تو میخواهم حالی که از خود فانی و بالوصل شانه پائی و
 دائمی شوم همیشه

تو در کنار من آئی و من از میان بروم	که هر کجا که در مدینه گمان برخاست
با خودم دل خسته و دور از بهرش	ببخودم پیوسته بجز انوسه است

و بدانکه حالت وصل آنست که حضرت حق سبحانه و تعالی متصرف
 افعال بنده بوده بنده کما قال الله تعالی وَمَا رَمَيْتَ إِذْ رَمَيْتَ وَلَكِنَّ
 اللَّهَ رَمَى قلب که طفل طریقت است او را تربیت نیکو باید است
 تا زشت خویش و صاحب آن ذمی کمال شود یعنی نوی چیز را حجاب

شود و نه چیزی دیرا حجب گردد تا نه وی عابد ماسوای گردد و نه ماسوای
 معبود وی پس باید که همه چیز را از پیش خود بردارند تا عابد حضرت واحد
 حقیقی جل شانہ شود و پس و حضرت حق سبحانہ و تعالیٰ معبود وی بود و
 پس و خویشتن را از پیش قلوب خلق بردار و تا خلق عابدان اللہ تعالیٰ
 و اللہ تعالیٰ عزیزانہ معبود ایشان گردد و مَا جَعَلَ اللّٰهُ لِيُوجِلَ مِنْ قُلُوبٍ
 فِيْ جَوْفِهِ ۚ مَحَبَّتِ اللّٰهِ تعالیٰ بیکر و می و یکدلی و اعراض از ماسوای و
 اقبال با و جل جلالہ صا و قانہ میخواهد قُلِ اللّٰهُ ثُمَّ ذَرْهُمْ فِيْ خَوْضِهِمْ
 يَنْعُبُوْنَ ۚ مصرع ختم کردم بر یکے بسیار را و قوله غرطوله دَهْوَمَعَكُمْ
 يَنْفَاكُنْتُمْ حضرت حق سبحانہ و تعالیٰ بہم جا حاضر و در ہمہ حال بظاہر و
 باطن تو ناظر پس بسے خسارت کہ تو دیدہ خود را نہ لقای او جل و علی
 برو شتہ و بسوی ماسوای در گماری و طریق رسانای او را گذاشتہ و راہ
 دیگرے پاری باید کہ حقیر فانی را گذاشتہ و عظیم باقی جل جلالہ را دائمی
 منظور نظر بدار کی کَمَا قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰی يَا أَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوا اٰمِنُوْا بِاللّٰهِ
 مُتَمِيزًا نَسْتِ کہ لحظہ از یاد او عز سلطانہ فارغ نشوی و در ہر آن نفی وجود
 طبیعی بکنی و اثبات موجود حقیقی جل جلالہ بہاید نمود۔ ہمیشہ۔

اسیر لذت تن مانده و گرنه ترا چه گنجهاست که در ملک جان نیست

فصل در بیان توبه بصوح

و نیز بدانکه قدم اول در طریقت توبه بصوح است زیرا که جوهر بدن که مرآت و حجاب
نمای مقصود است بمی صی و جرائم و نافرمانیها زنگار آلود و تا یک گشته بصیقل توکیر
الذائب من الذائب کن لا ذنب لک الحدیث صفا بانه گردانند حضرت خواجہ بانوچه بزرگ
حضرت خواجہ شمس نقشبند قدس سر فرموده اند که بعد از هر نماز فریضه بیست و یکبار
استغفار باید که در آن وقت قلب نرم شده استغفار بجنور کرده خواهد
شود و تا غبار علایق از دل زوده شود و حجاب از میان برخیزد و معنی
یَهْدِي اللَّهُ سُبُورَهُ مَنْ يَشَاءُ روشن شود و قوت قلبی که از اعظم
الامور است استغفار و انہماک در او باید رعای

ایخواجہ بگوئی اہل دل منزل کن	در پہلوی اہل دل دلی حاصل کن
خواہی بینی جہاں معشوق ازل	آئینہ توداں است رُودر دل کن

فصل در بیان ملاحظات نافعہ

وَاعْتَمِدْ بِأَنْ مَدَاحَظَةً كَثِيرَةً مِنْ أُمُورِ الْحَسَنِيَّةِ يَقْوَى حَالَهُ اسْتِدْرِكَ وَهَذَا
الْمَدَاحَظَةُ أَمْرٌ بِالْمَرْقَةِ وَسَيِّعُ الذَّبِيلِ تَتَفَادَى تَتَفَادَى الْأَحْوَالِ وَ
الْوَقَاتِ مَثَلًا مَدَاحَظَةُ الصَّخْرَةِ بَوَيْتٍ مَعْنَى لِإِطْلَاقٍ وَمُشَاهَدَةُ

الْخَبَائِلُ يُوْرِثُ انْهِيْبَةً وَالْعُظْمَةُ وَاسْتِمَاعُ صَوْتِ الْمَاءِ عَلَى
طَرِيقِ الْاُمْتِدَادِ وَالْاِتِّصَالِ فِي حِيْنِ الْمُرَاقَبَةِ يَقْوِيْهَا وَمَلَاخِظَةُ
الْعَيُّونِ وَاَجْسَامِ الْبَهَائِمِ وَتَوَخُّصُ تَوْرِثِ الْحَيَوَةِ وَمَلَاخِظَةُ
الْجَنَازَةِ يَقْوِيْ نَسْبَتَ الْفَنَاءِ وَصَوْتُ الْبَكَاءِ يُعْلِمُ الْمَحْبُوْبَ
الْمَفْقُوْدَ بِاِذْنِ اللّٰهِ تَعَالٰی وَاَيْضًا لَا يَبْدَأُ لِدُطَالِبٍ مِنْ ثَلَاثَةِ
اُمُوْرٍ دَوَامُ الْوُضُوْءِ وَحِفْظُ النِّسْبَتِ وَالِاِحْتِيَاْطُ فِي الضَّمَّةِ -

و بدانید که مدار کار تسلیم و تفویض است با الفرض اگر صاحب تفویض
را مثل ابلیس طوق لعنت در گردن افکند لغو ذبا الله تعالی من ابتلا
باید که چنان از فعل حق سبحانه راضی باشد که مومن از ایمان خود بنده
صادق از قضای الهی جل شانہ راضی میشود نه از فعل خود و در وقت
اصابت مصائب و مکاره بطالب اگر بنده خود است او را تفاوت
کند و اگر بنده حق جل و علی شانہ است تفاوت نکند بهیئت

نفع و ضررت اگر تفاوت میکند | بت گری با شتی که اویت میکند

و در معنی الکاسب حبیب الله گفته اند که مراد کسب رضاء است
یعنی بنده باید که کسب کند این معنی را که راضی باشد به هر چه فاعل حقیقی

ایضا

جمل سلطانہ کند وین معنی در مقام خود حاصل خواهد شود و آن رسول
 الله صلی الله تعالی علیہ وعلی آئیم و سلم افضل ایمان المؤمنین
 یعمون ان الله معہ حیث کان گفته اند همین تعلیم کافی است اگر
 کسی را وراک است قطعہ۔

یار با تست ہر کجا هستی	جائی دیگر چہ خواہی ای اوباش
باتو در زیر گلیم است او	پس برو ای حریف خود را باش

فصل در بیان طریق تمدن

طریقہ حضرت خواجہ ہرچہ اللہ تعالیٰ علیہم مروت و وفات ہست ذکر و مراقبہ وقتی
 باید کہ در آن وقت خدمتی نباشد کہ از آن راحت بمسلمان برسد ثمرة خدمت محبت
 و تمکین و ردیاست یحببت القلوب علی حب من احسن الیہا میسین این
 است ہرگز ثمرات نوافل بہ ثمرہ محبت برابر نخواہد شود نہایت

ہمت ترا بکنگرہ کبریا کشد	این سقف گاہ را بہ زمین زبانت نیست
--------------------------	-----------------------------------

و از نسبت شیخی در یکہ یاری نسبت خواهد بود چنانچہ مورخان خواجہ بزرگ
 حضرت خواجہ عبدالحق عجدانی قدسنا اللہ تعالیٰ بسرہ الاقدس
 فرمودہ اند در سہ شیخی را بند و دیاری را اشای در خلوت را بند

در محبت رکشای که قال مودتاروم رحمة الله تعالى علیه قطع

حرف آموزی طریقت فعلی است | علم آموزی طریقت قولی است

فقر خواهی آن بصحبت قائم است | فی زبانیت کار می آید نه دست

تا بحد استغنا باید که غیر را خطور نماند و او جل جلاله باشد و بس

چون چنین شد کار تمام شد باذن الله تعالی خوارق و کرامات راحت

چسبست لَآ اِنَّ الشَّيْءَ صَرَفْتُ اَوْ قَرَّبْتُ اِلَى مَا هُوَ اَوْلَى وَ حَضَرْتُ حَقَّ

سبحانه و تعالی بعوث العظم قدسنا الله تعالی بسره الاقدس الهام

فرمود اند که يَا عَزَّوَتَ الْعَظَمُ قُلْ لَا ضَعْفَ لَكَ يَا خَيْرَ الْفَقْرِ ثُمَّ

بِالْفَقْرِ عَنِ الْفَقْرِ فَإِذَا تَمَّ لَفَقْرًا لَهُمْ إِلَّا أَنْ

فصل در علاج مواصل

و اگر داعی این طریق را خوب مائل مشوش گردند باید که متغیر بگوید گداز شود بجای

از زبان دور تر انتقال کند گر به آن هم دفع نشد تی بر صیام و تقییل طی هم مدوت

نماید و معاینه کن رتاق و می شهبوانی استکین حاصل شود و گر باین هم دفع نشود باید که

گرو گورستان بگردد و غیره ستم داد از باطن طیب البشان بگوید و اگر باین هم دفع نشود

باید با حیای آنوقت رود و گروایشان رود و زبطن شریف ایشان از باب قلوب

در ویوزه نماید شاید که توفیق الله تعالی بآنان خاطر بائمه از وی
بردارند و اوقات اوصاف نگذارند تا مدار کار که متابعت همه است
مریکه را بدست آید بهیست

بر آستان ارادت که سر نهادی به لطف دوست برویش دریغ نکشود

یقین بدست آر که هیچ آبی آن را نبرد و هیچ آتش آن را نسوزد زیرا که
فرق درین جو و گندم و تصور آن در زمین بین است رباعی -

خالق تاین سکم در باطن است راه جانم سوئی تو تا ایمن است
یا بحکم شرع در کارش فلن یا بکلی در نمک سارش فلن

و نیز بدانکه زبان مرآت دل است دل مرآت روح و روح مرآت حقیقت انسانی و
حقیقت انسانی مرآت جمال شعل جلاله است عروج و نزول درین منازل خواهد بود

فصل در بیان علاج خواطر

حضرات خواجہ ہارمۃ اللہ تعالیٰ علیہم فرمودہ اند کہ اگر قاری بخواند و پیوستہ
طبیعتہ بیکے از سہ چیز تواند بود اول آنکہ عملی از اعمال صالحہ بر خود
گیرد چنانچہ مشایخ کرام رحمۃ اللہ تعالیٰ علیہم فرمودہ اند و طریق ریاضت
ثقلہ تعالیٰ اختیار کند دوم اینکہ تولد و قوت خود از میان بردارد

و بدانند که ادا از انجمله نیست که خود را بخود نجات دهد و بتضرع و انکسار
تمام و افتقار دوام بجناب حق سبحانه و تعالی رجوع نماید بکلیه حضرت
الوهاب عزیرانه نجات دهد. سوّم آنکه مستمداً از باطن و هست مرشد
خود باشد و در اقبله توجه خود سازد و دائماً که در حصول مقصد این وسیله
استمدادیه اسرع است پیوست

مکوار بابل فتنه و شهر عشق شد خالی | جهان پر مس تبریز است کوشی چو ملونا
و نیز بدانکه حقیقت بندگی خضوع و شکستگی و نیاز است که مفید و منتهج شود
است و همچنین صلاح و فلاح در محبت است و ظهور آن در متابعت
سنت است علی هذا لازمست علماء دینیّه حقانیه باید و آواز علماء سوء که
علم خود را وسیله معاش ساخته باشند اجتناب لابد است و این گنبد
خیالی یعنی دنیائی فانی را اعتماد نباید کرد و تا بحدی ذکر باید که غلبه قهرمان
توحید مانند دین و توهم آئینیت مرتفع شود پیوست

تو بمباش اصلی کمال این است | خویش را محو کن وصال این است

حضرت خواجه خضر علیه السلام جهت کشایش امور حضرت خواجه بزرگ
رحمة الله تعالی علیه را فرموده بودند که در حوض آب در آیی و غوطه خوری

و بدل گوئی که لا اله الا الله محمد رسول الله و خواجہ رحمۃ اللہ تعالیٰ علیہ
چنان کردند مقصود یافتند یعنی حالتی که غیر اصلی در دل خطور نماند

چون بجای تیز شدن جو روان غم نیامد در درون عاشقان

اللَّهُمَّ سَهِّلْ عَلَيْنَا بَجُودِكَ وَتَيَسَّرْ عَلَيْنَا بِكَرَمِكَ بِوَسِيلَةِ سَيِّدِ
لَا رَيْبَ وَالْآخِرِينَ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَعَلَى آلِهِ وَسَلَّمَ بِرُكْرَا
لطافت بیشتر باشد متولی او بحق سجاده و تعالی بیشتر که مشغول لطیف باشد قطع

رویدای عاشقان حق باقبال ابد بحق روان باشد همچون ماه بسوی رخ سحر
مبارک و تا این راه توفیق همان شهر بهر جا و بهر شهر و بهر دشتیکه همی

فصل در دعائی جمیع مهمات

اللَّهُمَّ كُنْ وَجْهَتِي فِي كُلِّ جِهَةٍ وَمَقْصِدِي فِي كُلِّ قَصْدٍ وَ
عَايَتِي فِي كُلِّ سَعْيٍ وَمَلْجَأِي وَمَلَذِي فِي كُلِّ شِدَّةٍ وَهَمٍّ
وَوَكِيلِي فِي كُلِّ أَمْرٍ وَتَوَكَّلِي تَوَلَّى مَحَبَّةٍ وَعِنَايَةٍ فِي كُلِّ حَالٍ
حضرت خواجہ کلان شاه اولیاء خواجہ شاه نقشبند قدسنا اللہ سرہ الاقدس
فرزندان خود را در حال قیض باستغفار امر میفرمودند و در حال بسط بشکر
در رعایت این دو حالت را اوقاف زمانی میگفتند بیت

ماند مرغی باشی آن برینه دلایان | اگر بیضه دل لایتستی و وصل و قهر
 علامت جودت سالک و دام حزن و اندوهناکی است که در کارخانه
 عظمت حضرت حق سبحانه و تعالی فارغ نشستن از خیر اعتبار ساقط
 است کسیکه در دایره حزن و اندوه نباشد از دایره بومی غفلت
 می آید و کسیکه حزن و اندوهی دارد از دایره بومی جمعیت می آید
 اللَّهُمَّ يَا رَبِّ زِدْنِي فِيكَ خَيْرًا ورنده راه طریقت را لازم است
 که علی الدوام قصور اعمال خود می بیند و زیر بار قصور می در آید
 و از سر عجز و درماندگی و بیچارگی ملاحظه کرم و مشاهده الطاف کند
 و پناه میبرد و التماس نماید بجنس کرم و عنایت بلا نهایت و باید
 که از لاؤبالی و استغنا خود را نگاه دارد و اندک حق جل و علی را
 بسیار می باید شمرد و ترسان و لرزان باید بود از ظهور استغنائی
 حقیقی او جل جلاله و طریق مراقبه نفی و اثبات را اختیار باید کرد که
 اعلی و اقرب است و اختیار محبت اهل الله خصوصاً اخوان طریقت
 که منکر یکدیگر نباشند باید کرد که منتج عقل معاد می شود و توفیق الله
 تعالی و مجاهده و ریاضت شد بسیار باید تا بمقامی برسد که در

قصور فورا است بمیت

منتظر باش چشم بر در واد که نظر را در انتظار نهاد

از سبب سبب عذر برانه باید رفت و همه را از او جل جلاله
باید دید دل که محل ذکر جمیل است اگر غیر آنجا نهاده شود این را
وضع شی در غیر محل آن یعنی ظلم میگویند نباید کرد که الظلم عاد
وَجَزَاءُ نَارًا وَتَابَعْدُ ذکر باید که از لباس حرف و صوت
و قید عربی و فارسی و جمیع جهات مجر و نشود و بمقام شجرت رسد
و طالب همه وقت از وی بر تواند خورد کما قال الله تعالی تَوَلَّيْ
اَكْلَهَا كُلَّ حِينٍ و این شجره را شجره معرفت گویند توحید صرف این
جهت ذکر ظاهر می شود بمیت

ای بی عجب اینک عجب این است این مشوق عاشق بی می نه باوی نه

حقیقت قرب الله سبحانه و تعالی را ادراک ممکن نیست اما احدی
باید که غفلت مرتفع شود و هوامد مصرع با کریمان کار بادشوار نیست
تعلق بر شد اگر چه بحقیقت غیر است در آخر نفی باید کرد اما در اول
سبب وصول مفاد و ابغوا الیه الوسیله است از دست نباید

داد و تعلق ما سوار انفی کردن از لوازم است همگی وجود او و رضای او
جل و علی باید طلبید و التوفیق مع السعی بر خود لازم باید داشت

با این همه بیجا صلی و بیج کسی	در مانده بنارسی و بلوا بهوسی
دادیم تراز گنج مقصود نشان	اگر باز رسیدیم تو خواهی برسی

شرط این طریقه عالیہ است کہ هیچ چیز سے ملحوظ طالب نہ بود
نہ دنیا و نہ عقبی و نہ نفس خود و لا بندگی و رضی مولیٰ جل سلطانہ خواں
را از غفلت احتراز بمثلیکہ عوام را از منقصیت اجتناب لازم
است یا الہی خلیصنا من العوائق و المکدھی و آیرنا
حقائق الاشیاء کما ہی۔ و در معنی قل اللہم ثم ذکرہم
فرمودہ اند کہ بنفس ذات متوجہ شود نہ بصفات کہ فوائد در ذات
بحوث معر می عن الصفات است و تکریم محمود کہ عبارت از عدم
التفات بہادون حق سبحانہ و تعالیٰ است ازین توجہ حصول
پذیرد و حقیقت الجمع از مالہ علیہ و مالک علیک و جمع الجمع کہ
عبارت از اجتماع مالہ و مالک علیہ است حصول پذیرد
چنانچہ مولانا می روم رحمۃ اللہ تعالیٰ علیہ فرمودہ اند۔

ما یکم اندر جهان پیچ پیچ چون الف او خود ندارد پیچ پیچ

الْفَقْرُ إِذَا تَمَّ فَهُوَ اللَّهُ - با همی هست و زان باید کوشید که جز هستی
حق سبحانه و تعالی در مبدأ اندیشه نماند که بوسیله این چنین اندیشه
ترقی بآن اوج تواند کرد که در سر و روح و ظاهر و باطن مشهود غیر
حق سبحانه و تعالی نباشد آیه کریمه کُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ
را مصداق مصداق گردد بهیست

تو در او نیست شود وصال اینجاست خویش را محو کن کمال اینجاست

قَدْ تَمَّتْ هَذِهِ الْعُرْفَانُ

خاتمه الطبع - الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ
الْمُرْسَلِينَ وَآلِهِ الطَّاهِرِينَ الطَّاهِرِينَ وَاضِعٍ وَلا تُحْجِجُ بَادِيَةِ اِنْ ارشادات عالیله و در
شاهوار عالیله که از دست بجهت سر بسته محفوظ مانده بود و نه اعمال بر آویزش این دلائل و نشان
بگذر کردیم - تا که هر کس و ناقص که درین راه پویان و جویان هستند بر اشهب اشارت غایت
مربوط و مضبوط شده طبع متنازل خود کنند - و درین شاه راه هر گام خود بینند تا به مطلب
قریب تر شوند - و از سر بسته محرم گردند - و بِاللهِ التَّوْفِيقُ وَبِاللهِ الْفَتْحُ وَبِاللهِ الْوَسْعُ وَبِاللهِ الْبَرَاءَةُ
یا الهی به تو توفیق قسم + راه بنما بسوی تحقیق + آمین یا رب العالمین